

2015-2019

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Κόνιτσας



Πίνακας Περιεχομένων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.....	3
0. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	5
1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ – ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	6
1.1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	6
1.2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	6
1.3. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	8
1.4. ΒΗΜΑΤΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΚΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	11
2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	16
2.1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	16
2.2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	17
2.3. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	17
2.3.1. Βασικά χαρακτηριστικά, χωροταξική ένταξη και διοικητική οργάνωση	17
2.3.2. Η θέση και ο ρόλος του Δήμου Κόνιτσας στην περιοχή	21
2.3.3. Προβλήματα ρύπανσης.....	28
2.3.4. Οδικό δίκτυο (να διευκρινιστεί).....	28
2.4. ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ	30
2.5. ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	35
2.5.1. Γενικά στοιχεία απασχόλησης.....	35
2.5.2. Ζήτηση εργασίας – Απασχόληση	36
2.5.3. Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός Δήμου Κόνιτσας	38
2.5.4. Παραγωγικοί τομείς και η συμβολή τους στην τοπική οικονομία	40
2.6. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.....	45
2.7. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	48
3. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.....	49
3.1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	49
3.2. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ.....	50
3.3. ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΕΥ ΚΑΙ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	55
3.4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΕΤΩΝ	59
3.5. «ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ».....	60
3.6. «ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ – ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ»	63
4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014-2020 ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΩΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ.....	65
4.1. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	65
4.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ.....	71
4.3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΈΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΈΞΥΠΝΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ (RIS3).....	78
4.4. ΕΣΠΑ 2014 – 2020.....	83
4.4.1. Τι είναι το ΕΣΠΑ.....	83
4.4.2. Το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ.....	84
4.4.3. Χρηματοδοτικές προτεραιότητες.....	85
4.4.4. Η αρχιτεκτονική του ΕΣΠΑ 2014 - 2020	86
4.5. ΤΟΜΕΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	88
4.5.1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ) 88	
4.5.2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)	91
4.5.3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» 93	

4.5.4.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»	97
4.5.5.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια».....	98
4.5.6.	Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) σε εθνικό επίπεδο	99
4.5.7.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»	99
4.6.	ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ	101
4.6.1.	Προϋπολογισμός.....	101
4.6.2.	Όραμα.....	101
4.6.3.	Στόχοι	101
4.6.4.	Ενδεικτικές Δράσεις.....	101
4.7.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	111
4.7.1.	Γενικά.....	111
4.7.2.	Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg-IPA CBC Ελλάδας - Αλβανίας 2014-2020 113	
4.8.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ URBACT III (2014-2020)	121
4.9.	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE 2020.....	123
4.10.	ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΙΣΤΙΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΡΟΥΣ (ΤΕΒΑ).....	124
4.11.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΟΕΣ).....	125
4.12.	JEREMIE (JOINT EUROPEAN RESOURCES FOR MICRO TO MEDIUM ENTERPRISES).....	126
4.13.	JESSICA (JOINT EUROPEAN SUPPORT FOR SUSTAINABLE INVESTMENT IN CITY AREAS) ...	126
4.14.	JASPERS - JOINT ASSISTANCE TO SUPPORT PROJECTS IN EUROPEAN REGIONS	126
4.15.	SMART CITIES.....	127
4.16.	ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ	127
5.	ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ – ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	129
6.	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	135
6.1.	ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΤΟ ΌΡΑΜΑ	135
6.1.1.	Αποστολή και κατευθυντήριες αρχές.....	135
6.1.2.	Όραμα.....	136
6.2.	ΟΙ ΆΞΟΝΕΣ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	137

0. Περιεχόμενα Πινάκων

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΑΣ	18
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΩΝ, ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΩΝ 2011 ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	35
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2007-2011 (Δ' ΤΡΙΜΗΝΟ)	36
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2007-2011 (Δ' ΤΡΙΜΗΝΟ) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ.....	36
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 15 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟ 2011.....	37
ΠΙΝΑΚΑΣ 6 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΟΝΙΤΑΣ	44
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΕΥ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΕΙΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΑΥΤΩΝ	55
ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΜΟΝΙΜΟΥ ΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ	56
ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ	56
ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΑΣ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΤΡΙΩΝ ΕΤΩΝ.....	59
ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΚΑΛΥΨΗ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΑΣ	62
ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΜΟΝΙΜΟΥ ΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΤΟΥ ΚΕΠΑΑΠ.....	64
ΠΙΝΑΚΑΣ 13 : ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΈΞΥΠΝΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	80
ΠΙΝΑΚΑΣ 14 ; ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014-2020	87
ΠΙΝΑΚΑΣ 15 : ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014 2020 ΣΤΑ ΔΙΜΕΡΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	112
ΠΙΝΑΚΑΣ 16 : ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	116
ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020	128
ΠΙΝΑΚΑΣ 18 : ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΑΣ.....	130
ΠΙΝΑΚΑΣ 19 : ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΑΣ	133
ΠΙΝΑΚΑΣ 20 : ΆΞΟΝΑΣ 1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	137
ΠΙΝΑΚΑΣ 21 : ΆΞΟΝΑΣ 2 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΠΑΙΔΕΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	138
ΠΙΝΑΚΑΣ 22 : ΆΞΟΝΑΣ 3 : ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	141
ΠΙΝΑΚΑΣ 23 : ΆΞΟΝΑΣ 4 : ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	144

1. Αντικείμενο – Σκοπιμότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος

1.1. Θεσμικό Πλαίσιο

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) θεσπίστηκε για πρώτη φορά η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. Στο άρθρο 203 του Ν.3463/2006 ορίζονται τα εξής: «Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και για την εκπλήρωση της αποστολής τους, οι Δήμοι, οι Κοινότητες και οι Σύνδεσμοι εκπονών επιχειρησιακά προγράμματα. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιέχει ανά συνεκτικό σύνολο αξόνων προτεραιότητας για δράσεις τοπικής ανάπτυξης και αποσκοπεί στην υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης» Στην παρ. 1 του άρθρου 266 του Ν. 3852/2010 (Καλλικράτης), όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 1 του άρθρου 79 του Ν. 4172/13 (ΦΕΚ 167/23.07.2013 τεύχος Α'), ορίζεται ότι, για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων εκπονείται Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Με το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού», το οποίο τροποποιήθηκε με το ΠΔ 89/2011, καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Το Υπουργείο Εσωτερικών με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους παρέχει κατευθύνσεις στους ΟΤΑ για την κατάρτιση των επιχειρησιακών προγραμμάτων τους.

Η πιο πρόσφατη από αυτές είναι η υπ' αρ. 41179/23-10-2014 Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (ΦΕΚ 2970/Β/4-11-2014) η οποία καθορίζει το περιεχόμενο, τη δομή και τον τρόπο υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) α' βαθμού τα οποία εξειδικεύονται σε Ετήσια Προγράμματα Δράσης και εκπονούνται από τις δημοτικές αρχές που εκλέχτηκαν για την περίοδο 2014-2019. Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο αποσκοπεί στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι θ διαδικασία του προγραμματισμού, τις παρακολούθησης και της και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των Ο.Τ.Α., να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους.

1.2. Διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

1. Με απόφαση Δημάρχου συγκροτείται η Εκτελεστική Επιτροπή η οποία είναι αρμόδια για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου
2. Παράλληλα οι υπηρεσίες του δήμου και των νομικών προσώπων του προβαίνουν σε εντοπισμό προβλημάτων για την εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου και αποτυπώνουν την υφιστάμενη κατάσταση.
3. Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού συγκεντρώνει τα απαιτούμενα στοιχεία από τις υπηρεσίες του δήμου, των

νομικών προσώπων του, καθώς και τις εισηγήσεις των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου προς την εκτελεστική επιτροπή και συντάσσει σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του δήμου, το οποίο υποβάλλει στην εκτελεστική επιτροπή (παρ.1 άρθρο 2 Π.Δ. 185/07).

4. Η Εκτελεστική Επιτροπή συνεργάζεται με τους όμορους δήμους για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και την προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών. (παρ.2 άρθρο 2 Π.Δ. 185/07).

5. Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση. (παρ.2 η οποία αναριθμήθηκε σε 3 του άρθρου 2 Π.Δ. 185/07).

6. Το Δημοτικό Συμβούλιο ψηφίζει το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

7. Το εγκεκριμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, τίθεται προς συζήτηση στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης (άρθρο 76 ν.3852/2010), και παράλληλα δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά (παρ.3 η οποία αναριθμήθηκε σε 4 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/07).

8. Οι υπηρεσίες του δήμου και των νομικών προσώπων του, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, προτείνουν, με γραπτή εισήγηση τους, κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του στρατηγικού σχεδίου, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας. (παρ.4 η οποία αναριθμήθηκε σε 5 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/07).

9. Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν. (παρ.5 η οποία αναριθμήθηκε σε 6 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/07) «Ως «Νομικά Πρόσωπα του Δήμου» νοούνται τα ιδρύματα και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Δήμων, οι αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και οι κάθε λογής επιχειρήσεις των ΟΤΑ Α' βαθμού (επιχειρήσεις του Π.Δ 410/95, κοινωφελείς επιχειρήσεις, ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ, καθώς και δημοτικές επιχειρήσεις ειδικού σκοπού).» (παρ. 5 όπως αναριθμήθηκε σε 3 του άρθρου 1 του Π.Δ. 185/07).

10. Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού επεξεργάζεται τις προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υποβάλλει στην εκτελεστική επιτροπή (παρ.6 η οποία αναριθμήθηκε σε 7 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/07).

11. Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται το σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Νομικών Προσώπων του Δήμου. (παρ.7 η οποία αναριθμήθηκε σε 8 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/07) και άρθρο 63β Ν.3852/10.

12. Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου για ψήφιση του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου. (παρ.7 η οποία αναριθμήθηκε σε 8 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/07).

13. Αποστολή Απόφασης Δημοτικού Συμβουλίου στον Ελεγκτή νομιμότητας (ή στον Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης έως την τοποθέτηση του Ελεγκτή Νομιμότητας) μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών για έλεγχο (άρθρο 225 Ν.3852/2010).

Για τον έλεγχο νομιμότητας υποβάλλεται στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ, με ευθύνη του Δημάρχου, έκθεση με τις διαδικασίες κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, εγκεκριμένη από το Δημοτικό Συμβούλιο (άρθρο 4 της υπ' αρ. 41179/23-10-2014 Απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών).

14. Το εγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας, καταχωρείται στην ιστοσελίδα του Δήμου, και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο (παρ.8 η οποία αναριθμήθηκε σε 9 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/07 ,ΦΕΚ 221/12.09.2007 τεύχος Α').

1.3. Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των Δήμων έχουν ως σκοπό την προώθηση της Δημοτικής και εσωτερικής ανάπτυξής τους σε συνδυασμό με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο καθώς και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το πρόγραμμα Καλλικράτης.

Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Συγκεκριμένα το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Κόνιτσας έχει ως στόχο να διασαφηνίσει τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελεστούν από τον Δήμο στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς:

- 1) Την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής με παρεμβάσεις στην προστασία και την αειφόρο διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, στα δίκτυα εξυπηρέτησης και στις τεχνικές υποδομές, αλλά και στη βελτίωση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.
- 2) Τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας των κατοίκων του Δήμου μέσω σημαντικών αλλαγών στην Κοινωνική Πολιτική και τη Κοινωνική Ενσωμάτωση αλλά και στους τομείς της Υγείας, της Παιδείας, της Δια Βίου Μάθησης, της ισότητας των ευκαιριών αλλά και των φύλων, του Αθλητισμού και του Πολιτισμού.
- 3) Την αύξηση οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων καθώς και της απασχόλησης για την βελτίωση της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης.

Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Εξίσου σημαντικές είναι και οι βελτιώσεις στο τομέα της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού (δηλαδή ως φορέα που προσφέρει συλλογικά αγαθά και υπηρεσίες, αλλά και ως θεσμό που διασφαλίζει την υλοποίηση πολιτικών σε επίπεδο περιφέρειας, βάση των αρχών κοινωνικής συνοχής και αειφόρου ανάπτυξης μέσα στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών), με στόχους την ενίσχυση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας της. Πιο συγκεκριμένα οι δράσεις αυτές αποσκοπούν:

- Στη καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων.
- Στην ενίσχυση της ικανότητας παραγωγής των υπηρεσιών της, της ανάπτυξης του υπάρχοντος προσωπικού, της προμήθειας εξοπλισμού, της μηχανοργάνωσης καθώς και της εξασφάλισης κτιριακών εγκαταστάσεων και γης.
- Στη βελτίωση των οικονομικών του Δήμου διαμέσου ενός μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των υπηρεσιών που παρέχονται και της σωστότερης οικονομικής διαχείρισης.

Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου

Ρόλος του Δήμου είναι η μέριμνα για την ευημερία της περιοχής του. Έτσι ακριβώς γίνεται αντιληπτή και η διοίκηση για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Στην ανάπτυξη του Δήμου έχουν τη δυνατότητα να συμβάλλουν και άλλοι φορείς :

- 1) Οι τοπικοί και οι οικονομικοί φορείς που αποτελούνται από ιδιωτικές επιχειρήσεις, συλλόγους και μη κυβερνητικές οργανώσεις
- 2) Οι γειτονικοί Δήμοι
- 3) Διάφοροι Κεντρικοί Φορείς και η Περιφέρεια

Συμπερασματικά το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δύναται να εντοπίσει όλες τις δραστηριότητες, οι οποίες υπάγονται στην ευθύνη άλλων φορέων και να σημειώνει τις απαραίτητες ενέργειες συντονισμού και εργασίας με αυτούς. Επιπρόσθετα, στόχος του παρόντος Προγράμματος είναι να αναπτυχθεί ένα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο συνεργασίας του Δήμου με ιδιωτικούς, δημόσιους και κοινωνικούς φορείς για την καλύτερη δυνατή προώθηση της τοπικής ανάπτυξης σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο.

Το επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- *Λειτουργεί θετικά ως προς την τοπική ανάπτυξη και βελτιώνει την ικανότητα διοίκησης του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ):* Συμβάλλει στις αναπτυξιακές υποδομές και στις τοπικές επενδύσεις αλλά και στη βελτίωση των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που επιτηρούνται από τον Δήμο. Καλύπτει ένα εύρος θεμάτων που σχετίζονται με την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ, το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και γενικότερα το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.
- *Αποτελεί το εξαετές πρόγραμμα της δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του:* Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθορίζονται οι επιθυμίες και το όραμα της Δημοτικής Αρχής, το οποίο αποτυπώνεται στη στρατηγική. Οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού, αφορούν περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.
- *Το Επιχειρησιακό Σχέδιο διαδραματίζει καίριο ρόλο στην εύρυθμη καθημερινή λειτουργία και διοίκηση του Δήμου:* Προκειμένου να συνταχθεί ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα παρακολουθείται και αξιολογείται η δράση του Δήμου. Η διαδικασία αυτή της ανάπτυξης του αποτελεί το συνεχές αντικείμενο απασχόλησης των αιρετών οργάνων και των προϊσταμένων.
- *Πραγματοποιείται μέσα από ένα ετήσιο πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του:* Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης συντάσσεται με σκοπό την εξειδίκευση ενός ολοκληρωμένου Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι συμμετέχουν στην εκπόνηση του Επιχειρηματικού Σχεδίου με καθορισμένο τρόπο:

- ❖ Αιρετά Όργανα (Δημοτικό Συμβούλιο, Αντιδήμαρχοι, Επιτροπές, Δημοτικά Συμβούλια Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων).
- ❖ Υπηρεσιακά Στελέχη (Προϊστάμενοι Υπηρεσιών, Διευθυντές Νομικών Προσώπων, στελέχη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης)
- ❖ Ομάδες δημοτών οι οποίοι συμβάλλουν στην ανάπτυξη του τόπου και στη λειτουργία του ΟΤΑ.
- ❖ Φορείς του Διοικητικού Συστήματος της χώρας, όπως οι Περιφέρειες.

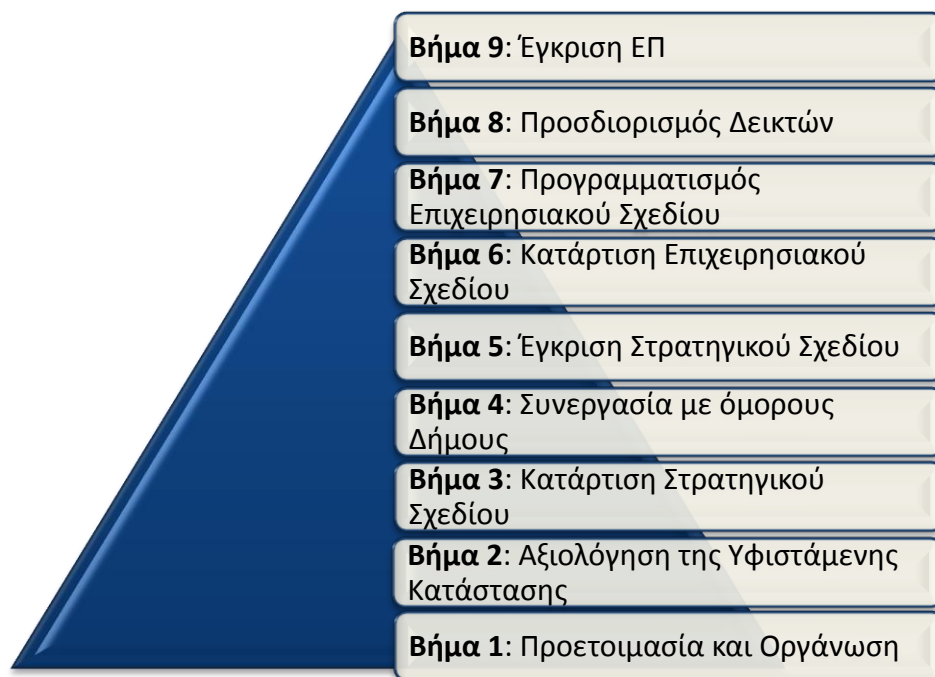
Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διατυπώνει στόχους μετρήσιμους και η επίτευξή τους γίνεται αντιληπτή μέσω της αξιοποίησης συστημάτων δεικτών επίδοσης. Τα έσοδα, οι δαπάνες, οι πόροι, οι εκροές, τα αποτελέσματα στους αποδέκτες αποτελούν στοιχεία για την αξιοποίηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών.

1.4. Βήματα σύνταξης και περιεχόμενο του επιχειρησιακού προγράμματος

Η Α' φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος περιλαμβάνει τη στρατηγική του Δήμου, τους στόχους – σκοπούς και τις προτεραιότητες όσον αφορά την ανάπτυξη σε όλους τους τομείς.

Συγκεκριμένα, η Α' φάση περιλαμβάνει μια γενικότερη περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης του Δήμου, σχετικά με τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, αναπτυξιακά και οικονομικά χαρακτηριστικά της, όπως επίσης και την οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων. Επιπρόσθετα, περιγράφονται τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα του Δήμου, των Νομικών Προσώπων και των Υπηρεσιών, αλλά και οι ευκαιρίες και οι περιορισμοί από ποικίλους εξωτερικούς παράγοντες. Με τη διαδικασία της αξιολόγησης έρχονται στην επιφάνεια τα κρίσιμα ζητήματα τα οποία πρόκειται να αντιμετωπιστούν την περίοδο 2014 – 2019.

Για τη εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος λήφθηκε υπόψη η μεθοδολογία του Οδηγού Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος ΟΤΑ της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Κόνιτσας, σύμφωνα και με τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών πραγματοποιείται στα παρακάτω 9 βήματα:



• Εικόνα 1: Σχηματική παράσταση βημάτων σύνταξης Επιχειρησιακού Σχεδίου

Ακολουθεί περιληπτική περιγραφή των βημάτων κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Κόνιτσας:

Βήμα 1: Προετοιμασία και Οργάνωση

Σκοπός είναι η προετοιμασία και η οργάνωση όλης της διαδικασίας για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το βήμα αυτό μπορεί να ολοκληρωθεί με τις εξής ενέργειες:

- ✓ Να οργανωθεί το έργο από την Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης και την δυνητική σύσταση ομάδας έργου ή επιμέρους θεματικών ομάδων εργασίας, μία ανά θεματική ενότητα
- ✓ Με τη διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της Δημοτικής Αρχής
- ✓ Τον Προγραμματισμό του Έργου
- ✓ Την ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου για τη διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Βήμα 2: Συνοπτική Περιγραφή και Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης

Σκοπός του βήματος είναι η αποτύπωση και αξιολόγηση της γενικής εικόνας της περιοχής του Δήμου, αλλά και του Δήμου ως οργανισμού και των κάθετων υπηρεσιών πάνω στους τομείς «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», και «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των οριζόντιων υπηρεσιών. Έτσι λοιπόν, η Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Δήμου, αποτύπωσε και παρουσίασε συνοπτικά:

- ✓ Την οργανωτική δομή και τα συστήματα λειτουργίας
- ✓ Το ανθρώπινο δυναμικό
- ✓ Τις συνεργασίες
- ✓ Διαδικασίες, συστήματα και πρότυπα που υποστηρίζουν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση
- ✓ Την κτηριακή υποδομή και τον τεχνικό εξοπλισμό
- ✓ Οικονομικά στοιχεία και περιουσία

Μετέπειτα, αξιολογήθηκε η περιοχή του Δήμου και η οργάνωση της λειτουργίας του. Η αξιολόγηση περιελάμβανε τα εξής:

- ✓ Τα **κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης** (τοπικά και εσωτερικά), τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από το Δήμο μεσοπρόθεσμα, ιεραρχημένα κατά σειρά προτεραιότητας

- ✓ Τα **μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα** της περιοχής του Δήμου ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των πολιτών, καθώς επίσης και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο Δήμου
- ✓ Τις **δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες** των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του σε σχέση με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική τους υποδομή, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και την οικονομική κατάσταση του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του.
- ✓ Τις **ευκαιρίες και τους περιορισμούς** από εξωγενείς παράγοντες (όπως θεσμικό πλαίσιο, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και χρηματοδοτήσεις)

Βήμα 3: Καθορισμός του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου – Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου

Κύριοι σκοποί του παραπάνω βήματος είναι η διατύπωση του οράματος, η διατύπωση των κατευθυντήριων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο, η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος και τέλος ο προσδιορισμός των μέτρων (Αναπτυξιακές Προτεραιότητες) και των στόχων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες. Η στρατηγική του Δήμου οργανώνεται σε τέσσερις (4) άξονες:

- ❖ **Άξονας 1^{ος}** : «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»
- ❖ **Άξονας 2^{ος}** : «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»
- ❖ **Άξονας 3^{ος}** : «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»
- ❖ **Άξονας 4^{ος}** : «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»

Για κάθε έναν από τους παραπάνω άξονες εξειδικεύονται μέτρα και στόχοι. Γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής αποτελούν οι Αναπτυξιακές Προτεραιότητες του Δήμου που καθοδηγούν και προσανατολίζουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων.

Βήμα 4: Συνεργασία με όμορους Δήμους και την Περιφέρεια

Σκοπός είναι να διασφαλιστεί ο συντονισμός των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης και η προώθηση τυχόν διαδημοτικών και διαβαθμιδικών συνεργασιών (Περιφέρειας – Δήμου). Το βήμα αυτό έχει ως σκοπό την αναβάθμιση του επιπέδου εργασίας του Δήμου με όμορους Δήμους για την ταυτόχρονη προώθηση της υπερτοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή την υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

Επιπλέον το βήμα στοχεύει στην συνεργασία του Δήμου με την Περιφέρεια, ώστε να συντονιστούν δράσεις που αφορούν στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Βήμα 5: Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου και Διαδικασία Διαβούλευσης

Το πέμπτο βήμα περιλαμβάνει τις παρακάτω ενέργειες:

- ✓ Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής
- ✓ Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης
- ✓ Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου μέσω των διαθέσιμων συστημάτων και διαδικασιών επικοινωνίας
- ✓ Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων – Διαβούλευση
- ✓ Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση της Εκτελεστικής Επιτροπής και των αρμόδιων υπηρεσιών
- ✓ Εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την εκτελεστική επιτροπή, με βάση τα συμπεράσματα της διαβούλευσης, αναθεωρούνται σημεία του Στρατηγικού Σχεδίου

Βήμα 6: Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου

Με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής του Δήμου, στο βήμα αυτό καταρτίζεται το Επιχειρησιακό Σχέδιο για την επίτευξη κάθε στόχου του Στρατηγικού Σχεδίου.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνονται άξονες, μέτρα, στόχοι, όπως έχουν καταρτιστεί στη φάση πραγματοποίησης του Στρατηγικού Σχεδίου και δράσεις που διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη στρατηγική του Δήμου. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καταρτίζεται από την Εκτελεστική Επιτροπή σε συνεργασία με την Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης και από την Υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για τα Μέτρα και τους Στόχους, τα οποία για να επιτευχθούν χρειάζονται μια σειρά Δράσεων.

Για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος απαιτούνται οι εξής ενέργειες:

1. Εξειδίκευση των Μέτρων και των Στόχων σε Δράσεις
2. Συνοπτική Περιγραφή του Σχεδίου Δράσης για κάθε αρμόδια Υπηρεσία

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο αναφέρεται τόσο σε δράσεις τοπικής ανάπτυξης όσο και σε δράσεις εσωτερικής ανάπτυξης.

Βήμα 7: Πενταετής Προγραμματισμός των Δράσεων. Οικονομικός Προγραμματισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Οι σκοποί αυτού του βήματος είναι η ιεράρχηση και ο προγραμματισμός των δράσεων, στα οποία περιλαμβάνονται η διάρκεια και το χρονοδιάγραμμα, η αρμόδια υπηρεσία, οι φορείς υλοποίησης και η χωροθέτηση, η προτεραιότητα, ο προσδιορισμός των αναγκαίων ανθρώπινων και υλικών πόρων για την υλοποίηση τους, οι εκροές κλπ. Επιπλέον, η εκτίμηση του προϋπολογισμού των δράσεων, η εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης και η κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων.

Πιο συγκεκριμένα, η αρμόδια υπηρεσία για το Μέτρο και το Στόχο, σε συνεργασία με την Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης πραγματοποιούν τον πενταετή οικονομικό προγραμματισμό. Για να αποκτηθεί η συγκεντρωτική εικόνα των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, αλλά και η εικόνα για επιμέρους κατανομές, η Υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης δημιουργεί συγκεντρωτικούς πίνακες και τους ομαδοποιεί:

- ✓ Ανάλογα με την υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση τους
- ✓ Ανάλογα με το είδος τους (λειτουργία, ενέργεια, επένδυση / έργο)
- ✓ Ανάλογα με την προτεραιότητα
- ✓ Ανάλογα με την χωροθέτηση
- ✓ Ανάλογα με το έτος
- ✓ Ανάλογα με τη πηγή χρηματοδότησης και το έτος

Μέσω των προηγούμενων ομαδοποιήσεων διενεργούνται ποικίλοι έλεγχοι των δράσεων και τέλος συντάσσονται οι Χρηματοδοτικοί Πίνακες του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Βήμα 8: Προσδιορισμός Δεικτών Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

Στο βήμα αυτό προσδιορίζονται οι δείκτες με βάση τους οποίους θα πραγματοποιείται η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι δείκτες παρακολούθησης κατηγοριοποιούνται σε:

- ✓ Δείκτες εισροών
- ✓ Δείκτες εκροών
- ✓ Δείκτες αποτελέσματος

Βήμα 9: Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και Τελικές Ενέργειες

Το ένατο και τελευταίο βήμα περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

1. Έγκριση από το ΔΣ του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου εντός μίας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, των στόχων και των δράσεων του Επιχειρησιακού που το αφορούν

2. Ολοκλήρωση του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από την υπηρεσία Προγραμματισμού και Ανάπτυξης
3. Υποβολή του σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος από την Εκτελεστική Επιτροπή στο Δημοτικό Συμβούλιο, επισυνάπτοντας τις τελικές αποφάσεις των Νομικών Προσώπων του Δήμου για δράσεις και σχέδια δράσεις που τα αφορούν
4. Έγκριση του σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο
5. Έλεγχο για τη νομιμότητα της διαδικασίας κατάρτισης του προγράμματος από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ), με υποβολή σχετικής έκθεσης εγκεκριμένης από το Δημοτικό Συμβούλιο
6. Δημοσιοποίηση του Προγράμματος από τον Δήμο

2. Περιγραφή και Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της Περιοχής του Δήμου

2.1. Συνοπτική παρουσίαση της Περιφέρειας Ηπείρου

Η Περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει επιφάνεια 9.203 τετρ. χλμ., που αντιστοιχεί στο 7% περίπου της συνολικής έκτασης της χώρας. Εκτείνεται από τον Αμβρακικό κόλπο στο νότο, μέχρι τα σύνορα με Αλβανία στο βορρά, και από το Ιόνιο πέλαγος δυτικά, μέχρι την οροσειρά της Πίνδου στα ανατολικά. Διοικητικά υπάγεται στην αποκεντρωμένη διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας και διαιρείται σε τέσσερις περιφερειακές ενότητες (νομούς): τα Ιωάννινα, την Άρτα, την Πρέβεζα και τη Θεσπρωτία.

Κύριο χαρακτηριστικό είναι η γεωμορφολογική της ποικιλία, καθώς υπάρχουν τέσσερις βασικές ζώνες:

α) Η παράκτια ζώνη ανάπτυξης τουρισμού και θαλάσσιων μεταφορών.

β) Η ζώνη των ορεινών όγκων που επιδέχονται τουριστική ανάπτυξη και η οποία εκτείνεται αφενός κατά μήκος του ανατολικού ορίου της Περιφέρειας στους Νομούς Ιωαννίνων (Ζαγόρι, Μέτσοβο, περιοχή Κόνιτσας, βόρεια Τζουμέρκα) και Άρτας (κεντρικά και νότια Τζουμέρκα) και αφετέρου κατά μήκος των συνόρων με την Αλβανία (περιοχή Φιλιατών, Πωγώνι, Μαστοροχώρια, Μουργκάνια). Στη ζώνη αυτή πρέπει να προστεθούν «θύλακες» ανάπτυξης τουρισμού στους άλλους νομούς (περιοχή λίμνης Ζηρού και λίμνης Πουρναρίου, στενά Αχέροντα - Σούλι, περιοχή Παραμυθιάς).

γ) η ζώνη εκμεταλλεύσιμης γεωργικής γης με δυνατότητα υψηλής απόδοσης συγκεντρώνεται αφενός στο νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφέρειας το οποίο περιλαμβάνει εκτάσεις του νομού Πρέβεζας και του νομού Άρτας και αφετέρου σε «θύλακες» των νομών Θεσπρωτίας και Ιωαννίνων.

δ) η ευρύτερη ζώνη των ορεινών και ημιορεινών περιοχών είναι η πιο εκτεταμένη και περιλαμβάνει περιοχές με δυνατότητες ανάπτυξης κυρίως της κτηνοτροφίας, τόσο της ελεύθερης όσο και της οργανωμένης. Σημαντική επίδραση στη ζώνη αυτή έχουν οι υποδομές βοσκοτόπων και οργανωμένων μονάδων, οι οποίες χωροθετούνται σε ένα «διάδρομο» ανάπτυξης της οργανωμένης κτηνοτροφίας που διατρέχει από βορρά προς νότο την Περιφέρεια, με πρόσθετους θύλακες στα ημιορεινά του νομού Άρτας.

Οι μόνες πεδινές εκτάσεις είναι των Νομών Άρτας και Πρεβέζης, καθώς και οι κοιλάδες των ποταμών Αχέροντα και Θύαμη. Οι κυριότεροι ποταμοί είναι ο Αώος, ο Θύαμης, ο Αχέροντας, ο Λούρος και ο Άραχθος, και σημαντικότερη λίμνη αυτή των Ιωαννίνων.

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή πληθυσμού (ΕΛΣΤΑΤ, 2011), ο μόνιμος πληθυσμός ανέρχεται σε 336.856 άτομα (3,1% του πληθυσμού της χώρας). Κατά την περίοδο 2001-2011 η Περιφέρεια παρουσίασε σταθεροποιητικές τάσεις, εξακολουθεί όμως να κατατάσσεται σε μια από τις πλέον αραιοκατοικημένες Περιφέρειες της χώρας (η πληθυσμιακή πυκνότητα στα 36,6 περίπου άτομα ανά τ.χλμ., ενώ της χώρας στα 82,2 άτομα ανά τ.χλμ.)

2.2. Συνοπτική παρουσίαση της Περιφερειακής Ενότητας Ιωαννίνων

Η περιφερειακή ενότητα Ιωαννίνων (που ταυτίζεται γεωγραφικά με τον αντίστοιχο πρώην Νομό Ιωαννίνων) έχει έκταση 4.990 τετρ.χλμ. και καταλαμβάνει το βόρειο - βορειοανατολικό τμήμα της Ηπείρου. Συνορεύει Βόρεια με την ΠΕ Καστοριάς και την Αλβανία, Νότια με τις ΠΕ Πρέβεζας και Άρτας, Ανατολικά με τις ΠΕ Τρικάλων και Γρεβενών και Δυτικά με την ΠΕ Θεσπρωτίας και την Αλβανία. Αποτελεί την κατ' εξοχήν ορεινή Π.Ε. της Ελλάδος (περίπου το 89% της έκτασης). Οι πεδινές εκτάσεις δεν υπερβαίνουν το 4%. Η Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων καταλαμβάνει το 54% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Ηπείρου.

Η Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων βάσει της συνένωσης που πραγματοποιήθηκε με το Νόμο 3852/2010, (ΦΕΚ 87/7-6-2010 τεύχος Α'): «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» περιλαμβάνει τους ακόλουθους οκτώ νέους Δήμους: Δήμος Βορείων Τζουμέρκων • Δήμος Δωδώνης • Δήμος Ζαγορίου • Δήμος Ζίτσας • Δήμος Ιωαννιτών • **Δήμος Κόνιτσας** • Δήμος Μετσόβου • Δήμος Πωγωνίου

2.3. Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου Κόνιτσας

2.3.1. Βασικά χαρακτηριστικά, χωροταξική ένταξη και διοικητική οργάνωση

Στο βορειοδυτικό τμήμα του Νομού Ιωαννίνων, η περιοχή είναι κατά κύριο λόγο ορεινή και δασώδης, με κύριο χαρακτηριστικό την οροσειρά της Πίνδου καθώς και τις κορυφές του Σμόλικα, του Γράμμου, της Νεμέρτσικας και της Τύμφης. Στο σημείο αυτό βρίσκεται ο νέος Καλλικρατικός Δήμος Κόνιτσας, με έκταση που υπολογίζεται στα 950 χιλιάδες στρέμματα περίπου, όντας ο δεύτερος μεγαλύτερος σε έκταση δήμος του Νομού Ιωαννίνων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται στους 6.362 κατοίκους¹. Από την άλλη, ο νόμιμος πληθυσμός του Δήμου Κόνιτσας το 2011, ανέρχεται σε 10.514 κατοίκους.²

Η συνένωση των Καποδιστριακών Δήμων Κόνιτσας και Μαστροχωρίων με τις Κοινότητες της Αετομηλίσας, του Δίστρατου και της Φούρκας δημιούργησαν τον σημερινό Δήμο Κόνιτσας. Με τον «Καλλικράτη», τα χωριά των πέντε Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) σταμάτησαν να αποτελούν την Επαρχία της Κόνιτσας και συνενώθηκαν ξανά υπό την κοινή διοικητική σκέπη του νέου Δήμου Κόνιτσας.

Έδρα του Δήμου αποτελεί η Δημοτική Κοινότητα της Κόνιτσας. Η ίδια, ιστορικά αποτελούσε σημείο αναφοράς της ευρύτερης περιοχής, αλλά και το κοινωνικό, διοικητικό και οικονομικό κέντρο της άλλοτε Επαρχίας Κόνιτσας.

Βάση του προγράμματος «Καλλικράτης», ο Δήμος Κόνιτσας περιλαμβάνει πέντε (5) δημοτικές ενότητες και τριάντα εννιά (39) τοπικές κοινότητες:

Πίνακας 1 : Δημοτικές και τοπικές ενότητες Δήμου Κόνιτσας

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- | | |
|---|-------------------------------|
| 1 | Δημοτική Ενότητα Κόνιτσας |
| 2 | Δημοτική Ενότητα Αετομηλίσας |
| 3 | Δημοτική Ενότητα Δίστρατου |
| 4 | Δημοτική Ενότητα Μαστροχωρίων |
| 5 | Δημοτική Ενότητα Φούρκας |

ΤΟΠΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- | | |
|---|-----------------------------------|
| 1 | Τοπική Κοινότητα Αετομηλίσας |
| 2 | Τοπική Κοινότητα Αγίας Βαρβάρας |
| 3 | Τοπική Κοινότητα Αγίας Παρασκευής |
| 4 | Τοπική Κοινότητα Αετόπετρας |

¹ Πηγή: Δήμος Κόνιτσας- Απογραφή Πληθυσμού- Κατοικιών 2011: Ανάλυση στοιχείων μόνιμου πληθυσμού. Ανασύρθηκε στις 31/3/2016 από: www.e-konitsa.gr

² Πηγή: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης. Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων. Ανασύρθηκε στις 31/3/2016 από: www.e-demography.gr

5 Τοπική Κοινότητα Αηδοχωρίου

6 Τοπική Κοινότητα Αμάραντου

7 Τοπική Κοινότητα Αρμάτων

8 Τοπική Κοινότητα Ασημοχωρίου

9 Τοπική Κοινότητα Βούρμπιανης

10 Τοπική Κοινότητα Γαναδίου

11 Τοπική Κοινότητα Γοργοποτάμου

12 Τοπική Κοινότητα Δίστρατου

13 Τοπική Κοινότητα Δροσοπηγής

14 Τοπική Κοινότητα Ελευθέρου

15 Τοπική Κοινότητα Εξοχής

16 Τοπική Κοινότητα Ηλιόρραχης

17 Τοπική Κοινότητα Καβάσιλλων

18 Τοπική Κοινότητα Καλλιθέας

19 Τοπική Κοινότητα Καστάνιανης

20 Τοπική Κοινότητα Κεφαλοχωρίου

21 Τοπική Κοινότητα Κλειδωνιάς

22 Τοπική Κοινότητα Λαγκαδάς

23 Τοπική Κοινότητα Μαζίου

24 Τοπική Κοινότητα Μελισσόπετρας

25 Τοπική Κοινότητα Μόλιστας

26 Τοπική Κοινότητα Μολυβδοσκέπτασης

27 Τοπική Κοινότητα Μοναστηρίου

28 Τοπική Κοινότητα Νικάνορα

29 Τοπική Κοινότητα Οξυάς

30	Τοπική Κοινότητα Πάδων
31	Τοπική Κοινότητα Παλαιοσελλίου
32	Τοπική Κοινότητα Πηγής
33	Τοπική Κοινότητα Πλαγιάς
34	Τοπική Κοινότητα Πληκατίου
35	Τοπική Κοινότητα Πουρνιάς
36	Τοπική Κοινότητα Πύργου
37	Τοπική Κοινότητα Πυρσόγιαννης
38	Τοπική Κοινότητα Φούρκας
39	Τοπική Κοινότητα Χιονιάδων

Η περιοχή της Κόνιτσας αποτελεί μια από τις σημαντικότερες ιστορικές και πολιτισμικές υπό – ενότητες του νομού Ιωαννίνων. Η ροή του Σαραντάπορου, του Αώου και του Βοϊδομάτη, αποτελεί σημαντικό οικολογικό παράγοντα και διαμορφώνουν γεωοικονομικές και πολιτισμικές μικροενότητες:

Εκατέρωθεν του Σαραντάπορου και σε σχετικά μικρό υψόμετρο βρίσκονται τα Μαστοροχώρια, αρκετά γνωστά για τους πλανόδιους τεχνίτες, μαστόρους της πέτρας, ταλιαδούρους και ζωγράφους, που άφησαν έντονα τα ίχνη τους στον ευρύτερο ελλαδικό χώρο και περ' απ' αυτόν:

Είναι τα χωριά Πλαγιά (Ζέρμα), Κεφαλοχώρι (Λούψικο), Θεοτόκος (Φετόκο), Οξιά (Σέλτση), Πληκάτι, Γοργοπόταμος (Τούρναβο), Χιονιάδες Ασημοχώρι (Λεσκάτσι), Βούρμπιανη, Πυρσόγιαννη, Πύργος (Στράτσιανη), Αμάραντος (Ισβορο), Αγία Βαρβάρα (Πλάβαλη), Προσήλιο (Κωστάρσκο) και Πυξαριά (Μπλιθούκι), όλα αυτά δυτικά του Σαραντάπορου, και ανατολικά τα χωριά Δροσοπηγή (Κάντισκο), Λαγκάδα(Μπλίζνιανη), Καστανέα (Καστάνιανη), Γαναδιό, Μόλιστα (Μεσαριά), Μοναστήρι (Μποτσιφάρι), Πουρνιά (Σταρίτσιανη), Αγία Παρασκευή (Κεράσοβο), Νικάνωρ (Κορτίνιστα), Τράπεζα (Βράνιστα), Εξοχή (Ζέλιστα), Καβάσιλα, Πηγή (Πεκλάρι).

Η δημογραφική και οικονομική στενότητα που αντιμετώπισαν σχετικά νωρίς τα χωριά αυτά ύστερα από τη συγκρότηση τους σε συμπαγείς πληθυσμούς, είχε ως επακόλουθο την τεχνική ειδίκευση στα μέρη αυτά, τα οποία χαρακτηρίζονταν από μια οικονομία αυτοσυντήρησης με βάση τη μικρή γεωργοκτηνοτροφία.

Εκτός αυτών, υπάρχει μια άλλη ιδιαίτερη μικρό- ενότητα, τα χωριά της Λάκκας του Αώου, η οποία σχηματίστηκε ιστορικά στην λάκκα του ποταμού Αώου που διασχίζει τη Βόρεια Πίνδο και τη Βάλια

Κάλντα και φτάνει ως το γεφύρι της Κόνιτσας. Στο σύνολο είναι πέντε χωριά στα διοικητικά όρια της επαρχίας της Κόνιτσας, που ταυτίζονται με το ρου του Αώου:

1. Ελεύθερο (Γκριζμπάνι)
2. Παλαιοσέλλι
3. Πάδες
4. Άρματα (Αρμάτοβο)
5. Δίστρατο (Μπριάζα)

Κεφαλοχώρι στην περιοχή είναι το Δίστρατο, κοντά στα όρια του νομού Γρεβενών και την κορυφή Βασιλίτσα (υψόμ. 2250 μ.). Έως και σήμερα, το Δίστρατο παραμένει ένα από τα πιο ζωντανά χωριά του ορεινού όγκου της Βόρειας Πίνδου και κατά βάση στηρίζεται οικονομικά στην υλοτομική δραστηριότητα. Η Κόνιτσα μπορεί εξίσου να χαρακτηριστεί ως μικρό - ενότητα με τα χωριά του κάμπου, μια ξεχωριστή περίπτωση εμπορικού κέντρου αλλά και διοικητικού, με μια αξιοσημείωτη ιστορική εξέλιξη από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας μέχρι σήμερα.

Επιπρόσθετα, στην Κόνιτσα λειτουργούσε για αιώνες ένα σημαντικό γεγονός, το γνωστό παζάρι, που συνόψιζε κατά κάποιον τρόπο με την περιοδικότητά του τους οικονομικούς και κοινωνικούς ρυθμούς όλης της ενδοχώρας, αποτελώντας ταυτόχρονα τόπο συναντήσεων, επικοινωνιών και επαφών ποικίλων τοπικών παραδόσεων στα πλαίσια της συμπληρωματικότητας των παραγωγικών ομάδων της ευρύτερης περιοχής που συγκεντρώνονταν σ' αυτό το σπουδαίο γεγονός.

Γύρω από τον κάμπο της Κόνιτσας τοποθετούνται αρκετά χωριά που είναι ακόμη και σήμερα, σε μεγάλο βαθμό, εξαρτημένα από την εύφορη γη του: δεξιά του Αώου και δυτικά της Κόνιτσας βρίσκονται η Ηλιόρραχη (Κουτσούφλιανη), το Μάζι, η Αετόπετρα (Σανοβό), η Μελισσόπετρα, η Καλόβρυση (Πυροβίτσκα) και στην άλλη πλευρά του Αώου το Αηδονοχώρι (Ορτανίτσα) και το Μολυβδοσκέπαστο (Δεπαλίτσα) στο οποίο βρίσκεται και το γνωστό Μοναστήρι. Νότια της Κόνιτσας και κοντά στο Βοϊδομάτη είναι τα χωριά Καλλιθέα (Γορίτσα) και Κλειδωνιά.

Τέλος υπάρχει ακόμα μια κατηγορία χωριών, τα Βλαχοχώρια Αετομηλίτσα (Δέντισκο) και Φούρκα, που τοποθετούνται στην αλπική ζώνη γεγονός που καταδεικνύει κι έναν αντίστοιχο τρόπο ζωής, την ημινομαδική κτηνοτροφία. Οι κάτοικοί τους μετακινούνται κάθε χειμώνα προς τις πεδιάδες της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας. Είναι τα χωριά που μαζί με τα υπόλοιπα Βλαχοχώρια της Πίνδου (Σαμαρίνα, Αβδέλα κλπ.) εφοδίαζαν το παζάρι της Κόνιτσας με τυροκομικά προϊόντα και μάλλινα είδη.

2.3.2. Η θέση και ο ρόλος του Δήμου Κόνιτσας στην περιοχή

Το αστικό συγκρότημα των Ιωαννίνων, το οποίο αποτελεί το μεγαλύτερο εμπορικό και οικονομικό κέντρο στο σύνολο του νομού αλλά και το σημαντικότερο αστικό κέντρο της περιφέρειας της Ηπείρου, χαρακτηρίζει το νομό Ιωαννίνων και την περιφέρεια της Ηπείρου γενικότερα. Η Κόνιτσα αποτελούσε ανέκαθεν έναν ενισχυμένο πόλο της ευρύτερης περιοχής και μέχρι σήμερα περικλείει έναν σημαντικό αριθμό κοινωνικών εξυπηρετήσεων και δημόσιων υπηρεσιών, όπως Κέντρο

Υγείας, ΙΚΑ, Ειρηνοδικείο κλπ. Στο Περιφερειακό Χωροταξικό Σχέδιο, η Κόνιτσα ορίζεται ως κέντρο 3ου επιπέδου αναλαμβάνοντας έναν δυναμικό αναπτυξιακό ρόλο στην περιοχή επιρροής, με στόχο την επιβράδυνση της τάσης αστικοποίησης και εγκατάλειψης των ορεινών και ημι-ορεινών περιοχών.

Η ολοκλήρωση της κατασκευής της Εγνατίας Οδού λειτούργησε ως ανασταλτικός παράγοντας στην απομόνωση της Ηπείρου από την υπόλοιπη Ελλάδα και είχε ως αποτέλεσμα η περιφέρεια να γίνει πύλη προς την Δυτική Ευρώπη. Παράλληλα όμως η σημασία της Εθνικής Οδού Ιωαννίνων-Κόνιτσας-Κοζάνης υποβαθμίστηκε, κι ας ήταν ο κύριος άξονας επικοινωνίας της Ηπείρου με την Μακεδονία. Δεν υπάρχει κάποιος άλλος άξονας σύνδεσης της περιοχής του Δήμου με την Εγνατία Οδό: η πρόσβαση για την Εγνατία Οδό πραγματοποιείται με δύο τρόπους: είτε μέσω του κόμβου της Πεδινής στα Ιωάννινα είτε μέσω του κόμβου του Βενέδικτου στα Γρεβενά.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι η Κόνιτσα μπορεί να σταθεί ως κέντρο μεταφορών με την λειτουργία του Μεθοριακού Σταθμού Μέρτζιανης σε συνδυασμό με την προτεινόμενη χωροθέτηση Βιοτεχνικού Πάρκου και ως συνέπεια να ωθήσει τον εξαγωγικό ρόλο της περιοχής ενισχύοντας την προσέλευση των τουριστών.

2.3.2.1.Χρήσεις γης

Η συνολική έκταση του Δήμου υπολογίζεται 952,7 χιλιάδες στρέμματα. Αναφορικά με τα στοιχεία που δίνονται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Ελληνική Στατιστική Αρχή, το 72,5% της έκτασης αυτής καλύπτεται από δάση (464,5 χιλ. στρέμματα) ενώ μόνο το 10,7% της συνολικής έκτασης του δήμου αποτελείται από γεωργικές περιοχές (101,6 χιλιάδες στρέμματα), εκ των οποίων το 40% είναι βοσκότοποι. Όσον αφορά τα χερσαία ύδατα, η έκταση τους ανέρχεται στα 22,6 χιλιάδες στρέμματα (2,4% της έκτασης του Δήμου) και αντιστοιχούν στο 40% των χερσαίων υδάτων του Νομού και στο 25% της Περιφέρειας.

2.3.2.2.Χωροταξική , πολεοδομική οργάνωση

Το λεκανοπέδιο της Κόνιτσας, απαρτίζεται από το ημιαστικό, διοικητικό κέντρο της Κόνιτσας, το οποίο απέχει μόλις 60 χιλιόμετρα από τα Ιωάννινα, καθώς και τα γύρω χωριά που ανήκουν στις Δημοτικές Ενότητες της Κόνιτσας, των Μαστροχωριών, της Αετομηλίσας, του Δίστρατου και της Φούρκας. Η συγκεκριμένη περιοχή χαρακτηρίζεται από ποικίλες αγροκτηνοτροφικές, σπωροκηπευτικές αλλά και δασικές δραστηριότητες. Εν ολίγοις, η Κόνιτσα αποτελεί το κέντρο της τοπικής αγοράς αλλά και καίριο σημείο της οδικής σύνδεσης της περιοχής με τα Ιωάννινα και τους Νομούς Κοζάνης και Καστοριάς. Διοικητικά, ο Δήμος αποτελείται από:

- ☐ 5 Δημοτικές Ενότητες
- ☐ 1 Δημοτική και 39 Τοπικές Κοινότητες
- ☐ 46 Οικισμούς

Οι Δημοτικές Ενότητες Μαστροχωριών, Αετομηλίσας και Δίστρατου δεν έχουν Γ.Π.Σ. (Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο) ή Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. (Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης της Ανοικτής Πόλης. Στην Δημοτική Ενότητα ης Φούρκας, η εκπόνηση Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. βρίσκεται στην πρώτη

φάση, ενώ στο Β2 στάδιο βρίσκεται η εκπόνηση νέου Γ.Π.Σ. για τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Κόνιτσας. Σύμφωνα με τα Π.Δ. 19.10.78 (ΦΕΚ 594/Δ/13.11.78) ΚΑΙ 26.09.1979 (ΦΕΚ 615/Δ/01.11.79) χαρακτηρίζεται ως παραδοσιακός ο οικισμός του Γαναδιού.

Επίσης, σύμφωνα με τα ΦΕΚ179/Δ/2.3.93 και ΦΕΚ 24/Δ/26.1.00 έχει χαρακτηριστεί ως παραδοσιακό, τμήμα της πόλης της Κόνιτσας και στα οποία ορίζονται και περιορισμοί δόμησης των οικοπέδων που βρίσκονται εντός αυτού του τμήματος.

Οι οικισμοί Κλειδωνιά, Καλόβρυση, Μάζι και Καλλιθέα ανήκουν στην ομάδα Β του ΠΔ 19.6.95 (ΦΕΚ 423/Δ/20.6.95) με το οποίο τροποποιήθηκε το από 26.9.79 ΠΔ «περί χαρακτηρισμού ως παραδοσιακών των υφιστάμενων προ του έτους 1923 οικισμών της ευρύτερης περιοχής Ζαγορίου (Ηπείρου) και καθορισμού ειδικών όρων και περιορισμών δομήσεων των οικοπέδων αυτού» και καθορίζονται τα ελάχιστα όρια εμβαδού και διαστάσεων και οι λοιποί όροι και περιορισμοί δόμησης.

2.3.2.3.Κλίμα

Η πλειονότητα των οικισμών του Δήμου Κόνιτσας είναι χτισμένοι ανάμεσα στα 500μ. και στα 1000μ. Το κλίμα που επικρατεί σε αυτά τα υψόμετρα είναι αυτό του ηπειρωτικού κλιματικού τύπου, που βρίσκεται μεταξύ του Μεσογειακού και του Μεσευρωπαϊκού τύπου κλίματος. Οι ψυχροί χειμώνες σε συνδυασμό με τις πολλές βροχές και τα ζεστά καλοκαίρια με τις αραιές τοπικές βροχές αποτελούν κύρια χαρακτηριστικά του κλίματος της περιοχής. Σε ετήσια βάση η βροχόπτωση κυμαίνεται από 1000mm έως 1200mm.

Στα πιο υψηλά υψόμετρα είναι χτισμένοι ελάχιστοι οικισμοί. Εκεί, το κλίμα κατατάσσεται στον ορεινό κλιματικό τύπο και όσο ψηλότερα ανεβαίνει κανείς τόσο πλησιάζει τα χαρακτηριστικά του Μεσευρωπαϊκού κλίματος. Ο χειμώνας είναι φυσικά πιο βαρύς απ' ότι στα χαμηλότερα υψόμετρα: τραχύς, με άφθονες βροχές και χιονοπτώσεις. Κατά βάση, το καλοκαίρι είναι δροσερό με αρκετές τοπικές βροχές. Η βροχόπτωση και η χιονόπτωση σε ετήσια βάση κυμαίνονται από 1200mm έως 1400mm.

2.3.2.4.Φυσικοί πόροι

Ο Δήμος Κόνιτσας βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα του νομού Ιωαννίνων με έκταση που καλύπτει 950 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Λόγω της μορφολογίας του εδάφους, διαμορφώνεται ένα έντονο γεωλογικό ανάγλυφο, το οποίο κυμαίνεται από τα 375 μέτρα (στα χαμηλότερα σημεία του κάμπου της Κόνιτσας) έως πάνω από 2.000μ., οι οποίες συχνά ξεπερνούν τα 2.500μ. με υψηλότερη την κορυφή του Σμόλικα στα 2.637μ.

Τα πρηνή των κοιλάδων παρουσιάζουν κατά κύριο λόγο έντονες κλίσεις, χωρίς να λείπουν και ηπιότερες κλίσεις, όπου συνήθως βρίσκονται οι καλλιεργούμενες εκτάσεις των χωριών.

Επιπλέον, δημιουργούνται πλαγιές με ποικιλία κλίσεων με κύριο χαρακτηριστικό τις κατά τόπους μικρό- κλιματικές δραστηριότητες, λόγω του μεγάλου υψομετρικού εύρους και του έντονου γεωγραφικού ανάγλυφου.

Οι εκτάσεις της ευρύτερης περιοχής της Κόνιτσας απλώνονται ως επί το πλείστον στα μεσαία υψόμετρα και σκεπάζονται από πυκνά δάση φυλλοβόλων και κωνοφόρων δέντρων. Αξιοσημείωτες θεωρούνται και οι εκτάσεις που απλώνονται στα χαμηλότερα υψόμετρα (έως τα 700μ.), όπου κυριαρχεί η βλάστηση φυλλοβόλων και αειθαλών δέντρων και θάμνων.

Τέλος, στα μεγάλα υψόμετρα (πάνω από 1600μ.) μπορεί να δει κανείς εκτάσεις από υπό-αλπικά λιβάδια και απότομες βραχώδεις πλαγιές. Αξιοσημείωτη είναι η παρουσία του ρόμπολου, στο γυμνό αυτό από δενδρώδη βλάστηση τοπίο, ενός κωνοφόρου δέντρου το οποίο είναι ανθεκτικό στα μεγάλα υψόμετρα.

Προχωρώντας βορειότερα στο Δήμο απλώνεται ο Γράμμος, ο οποίος αποτελεί το όριο μεταξύ Ελλάδας- Αλβανίας αλλά και Ιωαννίνων- Καστοριάς. Στο Δήμο Κόνιτσας περιλαμβάνονται οι μεγάλες κορυφογραμμές και οι νότιες πλαγιές. Οι υψηλότερες κορυφές είναι οι εξής: Γράμμος (2.520μ.), Περήφανο (2.444μ.) και Κιάφα (2.395μ.). Γεωλογικά στον Γράμμο κυριαρχεί ο φλύσχος³, ενώ κατά τόπους εμφανίζονται χαρακτηριστικές ασβεστολιθικές εξάρσεις καθώς και τριτογενής αποθέσεις από την τελευταία περίοδο των παγετώνων. Από τις κορυφές και τις πλαγιές του Γράμμου πηγάζουν ορμητικοί χείμαρροι, οι οποίοι κατευθύνονται στο Σαραντάπορο.

Το δεύτερο μεγαλύτερο βουνό της Ελλάδας, ο Σμόλικας, βρίσκεται στα κεντρικά και νοτιοανατολικά του Δήμου. Η ομώνυμη κορυφή (2.637μ.) και η κορυφή Μόσια (2.610μ.) αποτελούν τις υψηλότερες κορυφές του Σμόλικα. Στον Σαραντάπορο και τον Κερασοβίτικο καταλήγουν τα ρέματα που ρέουν στις βόρειες και δυτικές πλαγιές της δυτικής κορυφογραμμής, ενώ προς τα νότια καταλήγουν στον Αώο. Όσον αφορά τη γεωλογία, κυριαρχεί ο οφιόλιθος⁴ και ο φλύσχος, ενώ απαντώνται ελάχιστες και περιορισμένης έκτασης θέσεις με ασβεστολιθικούς σχηματισμούς.

Στα όρια με το Νομό Γρεβενών, ανατολικά του Σμόλικα, υψώνεται η Βασιλίτσα, που μοιράζεται σχεδόν εξ ημισείας στους Νομούς Ιωαννίνων και Γρεβενών. Η υψηλότερη κορυφή είναι η ομώνυμη (2.248μ.) με αμέσως επόμενη την κορυφή της Γομάρας (2.126μ.). Ανάμεσα στις δυο κορυφές, σε υψόμετρο 1.750μ. είναι εγκατεστημένο το χιονοδρομικό κέντρο της Βασιλίτσας. Τα ρέματα από τις δυτικές πλαγιές της Βασιλίτσας καταλήγουν στο Σαμαρινιώτικο ρέμα για να καταλήξουν μαζί με εκείνα των νότιων πλαγιών του βουνού στον Αώο. Τόσο η Τύμφη όσο και η Τραπεζίτσα είναι καθαρά ασβεστολιθικά βουνά με κατά τόπους εμφανίσεις φλύσχη.

Περνώντας στο νοτιοδυτικό τμήμα της Κόνιτσας, καταλήγουν οι βόρειες πλαγιές της Νεμέρτσικας, μεγάλο τμήμα της οποίας ανήκει στην Αλβανία. Το όρος Δούσκον προς τα ανατολικά, αποτελεί το όριο της Νεμέρτσικας: οι βόρειες πλαγιές του καταλήγουν στον Αώο και διοικητικά ανήκουν στον Δήμο Κόνιτσας, ενώ οι νότιες πλαγιές ανήκουν στο Πωγώνι. Τα βουνά αυτά έχουν ελάχιστα ρέματα

³ Αποτελεί λιθολογικό σχηματισμό. Με τον όρο λιθολογικός σχηματισμός νοούνται ορισμένες αποθέσεις που αποτελούνται από διάφορα πετρώματα. Ο φλύσχος είναι ένας από τους συνηθέστερους λιθολογικούς σχηματισμούς που συναντώνται στην ύπαιθρο. Πηγή: Βικιπαίδεια. Ανασύρθηκε από την el.wikipedia.org στη 1/4/2016.

⁴ Τα οφιολιθικά πετρώματα θεωρούνται υπόλειμμα του ωκεάνιου πυθμένα και του υποκείμενου ανώτερου μανδύα. Τα πετρώματα αυτά ανήλθαν στην επιφάνεια στις θέσεις διάνοιξης των ωκεάνιων πλακών. Πηγή: Βικιπαίδεια. Ανασύρθηκε από την el.wikipedia.org στη 1/4/2016.

που «βλέπουν» προς τον κάμπο της Κόνιτσας και καταλήγουν απευθείας στον Αώο. Στη Νεμέρτσικα κυριαρχεί ο ασβεστόλιθος και ακολουθεί ο φλύσχης, ενώ το αντίθετο συμβαίνει στο Δούσκο.

Ο Δήμος διατρέχεται από τρεις μεγάλους ποταμούς, τον Αώο, τον Σαραντάπορο και τον Βοϊδομάτη. Ο Αώος χωρίζει τον Σμόλικα, την Βασιλίτσα και την Τραπεζίτσα από τα απέναντι βουνά του Ζαγορίου και ουσιαστικά αποτελεί το όριο του Δήμου Κόνιτσας και του Δήμου Ζαγορίου. Το μήκος του είναι 70 χλμ, από τις πηγές του στα βουνά του Μετσόβου έως τα ελληνοαλβανικά σύνορα, και διανύει άλλα 200 χλμ στη γειτονική χώρα έως τις εκβολές του. Από την άλλη, ο Βοϊδομάτης πηγάζει από τα βουνά του κεντροδυτικού Ζαγορίου και καταλήγει στη Κόνιτσα, αφού διασχίσει το ομώνυμο φαράγγι του. Λίγο παρακάτω, στον κάμπο της Κόνιτσας, ενώνεται με τον Αώο ποταμό. Τέλος, ο Σαραντάπορος περικλείει πληθώρα ρεμάτων από τον Γράμμο και τον Σμόλικα και ρέει ανάμεσα τους έως ότου ενώνεται και αυτός με τον Αώο.

Μια αξιοσημείωτη ποικιλία ενδημικών φυτών και ζώων δημιουργήθηκε από την απομόνωση πάρα πολλών βιοτόπων που χαρακτηρίζουν την περιοχή. Μέσα στα όρια του Δήμου υπάρχουν πέντε περιοχές NATURA 2000⁵ και βρίσκονται υπό καθεστώς προστασίας σε Εθνικό, Περιφερειακό ή Διεθνές επίπεδο.

Οι προστατευόμενες περιοχές, οι εκτάσεις των οποίων εξ ολοκλήρου ή μερικώς υπάγονται στον Δήμο Κόνιτσας, είναι:

➤ **Κορυφή Όρους Σμόλικα (GR2130002)⁶**

Είναι το δεύτερο ψηλότερο βουνό της χώρας (2.637μ.) με εκτεταμένα βοσκολίβαδα σε υποαλπικά υψόμετρα. Η περιοχή έκτασης 19.975 εκταρίων και μέσου υψόμετρου 1.200μ. έχει χαρακτηριστεί ως Περιοχή Ειδικής Προστασίας (SPA) και είναι το μοναδικό σημείο στην Ευρώπη όπου απαντάται το σπάνιο ασιατικό φυτό *Veronica borghmuelleri*. Αξιόλογη θεωρείται η παρουσία ορισμένων ασπόνδυλων καθώς και οι πληθυσμοί πέστροφας στα ρέοντα ύδατα. Στην περιοχή απαντούν 19 τύποι οικοτόπων από τους οποίους 4 είναι προτεραιότητας βάσει της Οδηγίας 92/ 43/ ΕΕ. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την παρουσία 170 σημαντικών ειδών χλωρίδας από τα οποία, 34 είδη είναι ενδημικά της Ελλάδας και 5 αποκλειστικά ενδημικά της περιοχής.

➤ **Εθνικός Δρυμός Βίκου- Αώου (GR2130001)**

Ο Δρυμός καταλαμβάνει έκταση 12.793 εκταρίων με μέσο υψόμετρο 1.488μ.. Βρίσκεται στην περιοχή Ζαγορίου- Κόνιτσας και είναι χαρακτηρισμένη ως Ειδική Περιοχή Προστασίας (SPA). Επίσης περιλαμβάνει τη χαράδρα του ποταμού Αώου, το φαράγγι του Βίκου και κάποιο τμήμα από την οροσειρά της Τύμφης. Η περιοχή καλύπτεται από ποικίλους τύπους βλάστησης, σκληρόφυλλους θάμνους και δάση φυλλοβόλων, κωνοφόρων ή μεικτών. Στον Εθνικό Δρυμό

⁵ Το NATURA 2000 είναι ένα ευρωπαϊκό, οικολογικό δίκτυο ζωνών προστασίας της φύσης που εκτείνεται σε ολόκληρη την Κοινότητα και έχει ως στόχο τη διασφάλιση μιας μακροπρόθεσμης διατήρησης πολύτιμων και πλέον απειλούμενων ειδών και ενδιαιτημάτων της σε ικανοποιητικό επίπεδο. Πηγή: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Ανασύρθηκε στη 1/4/2016 από www.ypeka.gr

⁶ Κωδικός Τόπου, ανήκει στους βιότοπους NATURA 2000.

Βίκου- Αώου συναντούνται 16 τύποι οικοτόπων (1 προτεραιότητας) και 25 ενδημικά είδη χλωρίδας, ένα είδος φυτού που προστατεύεται από την Σύμβαση της Βέρνης και 96 είδη τα οποία προστατεύονται από το ΠΔ 67/81 και παρουσιάζουν ιδιαίτερο βοτανολογικό ενδιαφέρον. Σχετικά με την πανίδα, υπάρχει ποικιλία και αφθονία ζώων συμπεριλαμβανομένων μερικών μεγάλων θηλαστικών, σπάνιων στην Ευρώπη, όπως η καστανή αρκούδα, ο λύκος, το αγριόγδο και ο λύγκας. Για τη βίδρα αλλά και για κάποια σπάνια ψάρια υπάρχουν πολύ καλά διατηρημένοι βιότοποι κατά μήκος των ποταμών Βοϊδομάτη και Αώου.

Το 2010 η ευρύτερη περιοχή του Βίκου- Αώου αναγνωρίστηκε ως Γεωπάρκο από το Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων, που βρίσκονται υπό την αιγίδα της UNESCO, και ο Δήμος Κόνιτσας συμμετέχει στην επιτροπή διαχείρισής του.

➤ **Εθνικός Δρυμός Πίνδου/ Εθνικός Δρυμός Πίνδου (Βάλια Κάλντα) (Ευρύτερη Περιοχή)** (GR211002/ GR211003)

Ο Εθνικός Δρυμός Πίνδου έχει έκταση 6.780 εκτάρια και είναι ένας από τους πιο σημαντικούς Δρυμούς της Ελλάδας. Βρίσκεται στο Β.Α. τμήμα της οροσειράς της Πίνδου, σε απομακρυσμένη περιοχή. Τον χαρακτηρίζουν πυκνά δάση, βραχώδεις κορυφογραμμές, υψηλές κορυφές, ορμητικοί χείμαροι και πολυάριθμες πηγές.

Το δάσος της μαύρης πεύκης είναι ο τύπος βλάστησης που επικρατεί στην περιοχή. Οι συνολικά 8 τύποι οικοτόπων αποτελούν καταφύγιο για πολλά είδη φυτών και ζώων. Για τα βόσκοντα ζώα η περιοχή είναι απότομη και δυσπρόσιτη. Παρόλα αυτά, η φυσική αναγέννηση του δάσους εξελίσσεται κανονικά και διατηρούνται πολλά σπάνια φυτά. Έχουν καταγραφεί 28 ενδημικά είδη χλωρίδας. Το ένα από αυτά προστατεύεται βάσει Διεθνών Συμβάσεων. Η παρουσία δέκα ειδών που αναφέρονται στο Παράστημα II της Κοινοτικής Οδηγίας 92/43, αντικατοπτρίζει την πανιδική αξία της περιοχής.

Υπάρχει επίσης και η παρουσία της οχιάς ορεινών λιβαδιών. Τέλος, η παρουσία 24 ειδών πουλιών του Παραρτήματος I της Κοινοτικής Οδηγίας 79/409, 34 μεταναστευτικών ειδών και ενός είδους του Εθνικού Κέντρου Κόκκινου Καταλόγου, δικαιολογεί την κατάταξη της περιοχής στις Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά της Ελλάδας και τον χαρακτηρισμό της ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (SPA).

➤ **Βασιλίτσα** (GR1310001)

Η περιοχή αυτή έχει πυκνά δάση και αραιή δόμηση, χωρίς ακόμα να έχει μελετηθεί διεξοδικά. Σχηματίζει μια εκτεταμένη φυσική ζώνη μαζί με τις γειτονικές σημαντικές περιοχές, το Όρος Σμόλικας και το Εθνικό Πάρκο Β. Πίνδου. Στην περιοχή υπάρχουν δέκα τύποι οικοτόπων, εκ των οποίων τρεις είναι προτεραιότητας.

Το όρος Βασιλίτσα είναι ένας σημαντικός βιότοπος για σπάνια θηλαστικά (αρκούδα, βίδρα, αγριόγιδο) ενώ τα υποαλπικά λιβάδια της περιοχής αποτελούν σημαντικές κυνηγετικές περιοχές για αρπακτικά πουλιά. Σε ορισμένα από τα τρεχούμενα νερά της περιοχής υπάρχουν αξιόλογοι πληθυσμοί άγριας πέστροφας. Όσον αφορά την άγρια χλωρίδα στην περιοχή απαντούν 47 σημαντικά είδη εκ των οποίων τα 12 είναι ελληνικά ενδημικά.

➤ **Κορυφές όρους Γράμμος (GR1320002)**

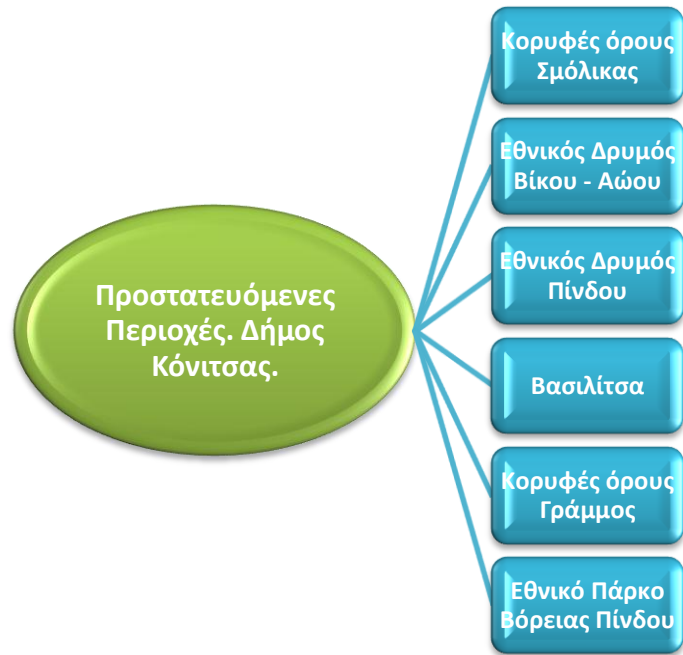
Αποτελεί μία, σχετικά, αδιατάρακτη και μη αξιοποιήσιμη ορεινή περιοχή κατά μήκος των Ελληνοαλβανικών συνόρων συνολικής έκτασης 35.000 εκταρίων και μέσου υψομέτρου 1.000μ. Κατά κύριο λόγο καλύπτει μεγάλα υψόμετρα και εκτεταμένα λιβάδια της υποαλπικής ζώνης, όπου απαντούν σημαντικοί τύποι οικοτόπων που φιλοξενούν ενδημικά και σπάνια είδη της χλωρίδας και σημαντικά είδη της πανίδας.

Έχουν καταγραφεί θηλαστικά όπως η αρκούδα και το αγριόγιδο, τρία είδη τριτόνων και ποικιλία ειδών της ορνιθοπανίδας, καθώς και δυο είδη ερπετών με τη νοτιότερη εξάπλωση στην Ευρώπη. Επιπρόσθετα, σημαντική είναι και η ύπαρξη υποαλπικών λιμνών στη κορυφή Αρένες και της λίμνης του Γράμμου, η οποία είναι η υψηλότερη λίμνη της Ελλάδας στα 2.350μ. Ιδιαίτερη αισθητική αξία παρουσιάζει το τοπίο, καθώς και ιστορικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον αλλά και αξιόλογα μνημεία.

➤ **Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου**

Το μεγαλύτερο μέρος του βορειοανατολικού τμήματος του νομού Ιωαννίνων, περικλείεται στο νεοϊδρυθέν (Ιούνιος 2005) Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου. Στόχος της ίδρυσης του Εθνικού Πάρκου αποτελεί η διαχείριση, η προστασία και η διατήρηση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου, με αξιοσημείωτη έμφαση στη διατήρηση και διαχείριση των σπανίων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στην συγκεκριμένη περιοχή. Η Β. Πίνδος είναι μια από τις σημαντικότερες σε Εθνικό αλλά και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο περιοχές, συνδυάζοντας με μοναδικό τρόπο το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον. Καταλαμβάνει έκταση 2.000.000 στρεμμάτων και διαχειρίζεται τις παρακάτω περιοχές Natura:

1. Σμόλικά
2. Τύμφη
3. Βίκου- Αώου
4. Πίνδος- Βάλια Κάλντα
5. Ανήλιο- Κατάρα
6. Κεντρικό Ζαγόρι
7. Μπισικέλι



• Εικόνα 2: Προστατευόμενες περιοχές Δήμου Κόνιτσας

2.3.3. Προβλήματα ρύπανσης

Καίριο ζήτημα το οποίο απασχολεί την περιοχή είναι το φαινόμενο της ρύπανσης, ανεξάρτητα από τη μικρή πυκνότητα πληθυσμού. Είναι γεγονός, ότι ανάμεσα σε πέντε πρώην Ο.Τ.Α. που συνενώθηκαν με το σχέδιο «Καλλικράτης», μόνο ο «Καποδιστριακός» Δήμος Κόνιτσας διέθετε υπηρεσία καθαριότητας.

Οι υπόλοιποι 4 Ο.Τ.Α. (Δήμος Μαστροχωρίων, Κοινότητες Αετομηλίσας, Δίστρατου και Φούρκας) ανέθεταν σε ιδιώτες την αποκομιδή των απορριμμάτων. Μεγάλες πιέσεις έχουν δημιουργηθεί από τη συνένωση των 40 κοινοτήτων, τις αποστάσεις μεταξύ των οικισμών και την ελλιπή –για τα μεγέθη αυτά- στελέχωση και υποδομή της υπηρεσίας καθαριότητας. Βάσει εβδομαδιαίου προγράμματος, τα απορρίμματα κάθε οικισμού συγκεντρώνονται και οδηγούνται στον Χώρο Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (Χ.Α.Δ.Α.) της Δουρούτης στα Ιωάννινα, επιβαρύνοντας οικονομικά τον Δήμο με πρόσθετες δαπάνες για καύσιμα.

Η προγραμματισμένη για τον Οκτώβριο λειτουργία του Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.) στο Ελληνικό κάνει επιτακτική την ανάγκη δημιουργίας Σταθμών Μεταφόρτωσης και την προμήθεια "press container".

2.3.4. Οδικό δίκτυο (να διευκρινιστεί)

Ο Δήμος διασχίζεται από την Εθνική οδό Ιωαννίνων – Κόνιτσας – Πενταλόφου, με κωδικό Ε -90 μέχρι το Καλπάκι και Ε -853 για το υπόλοιπο. Αυτός ο οδικός άξονας, συνδέει τα Ιωάννινα με τη Δυτική Μακεδονία και τη Βόρεια Ελλάδα. Πριν να ολοκληρωθεί το έργο της Εγνατίας Οδού υπήρχε

πάρα πολλή κίνηση από το λιμάνι της Ηγουμενίσσας με κατεύθυνση τη Δυτική Μακεδονία και το αντίστροφο. Όμως, ο ρόλος που διαδραμάτιζε η εθνική οδός στην επικοινωνία μεταξύ Ηπείρου και Βόρειας Ελλάδας υποβαθμίστηκε σημαντικά με την ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού.

Ελπίδα για την άρση της απομόνωσης της περιοχής, αποτελεί η ολοκλήρωση του έργου της Ιόνιας Οδού, αν και εφόσον συνδεθεί με τον Δήμο: Θα προσφέρει γρήγορη πρόσβαση προς τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας και θα μετατρέψει την περιοχή σε κέντρο μεταφορών.

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στους επαρχιακούς δρόμους της περιφερειακής ενότητας Ιωαννίνων που διασχίζουν τον Δήμο Κόνιτσας:

□ 25η επαρχιακή οδός: από 12,4 χλμ. 29ης Εθνικής, 42η επαρχιακή, 26η επαρχιακή, γέφυρα Κόκκορη, 45η επαρχιακή, Καπέσοβο, Τσεπέλοβο, Σκαμνέλι, Γυφτόκαμπος, Ηλιοχώρι, Βρυσοχώρι, γέφυρα Αώου, Παλαιοσέλι, μήκους 76 km. Βασικός οδικός άξονας του Ζαγορίου, που δίνει δυνατότητα σύνδεσης με την 36η της Κόνιτσας και συνένωσης του Δήμου Κόνιτσας με τον όμορο Δήμο Ζαγορίου.

□ 32η επαρχιακή: 44,3 km 20ης εθνικής (Βίγλα)- αρχή 33ης επαρχιακής- γέφυρα Μπουραζανίου- 35η επαρχιακή. 14,1 km σε μέτρια κατάσταση (7,4 km μη ασφαλτοστρωμένα).

□ 35η επαρχιακή οδός: από 66,25 χλμ. Παλαιάς 20ης Εθνικής, Μάζι, Αετόπετρα, γέφυρα Μπουραζανίου, μήκος 23 km.

□ 36η επαρχιακή οδός: Κόνιτσα, Ελεύθερο, Παλαιοσέλι, Πάδες, Άρματα, Δίστρατο, όρια Νομού (θέση αυχένas Βασιλίτσας), μήκους 69km. Είναι πολύ μεγάλης σπουδαιότητας δρόμος, όχι μόνο από τουριστική αλλά και από οικονομική άποψη, που ενώνει δυο περιοχές νομών με τουριστικό ενδιαφέρον.

□ 37η επαρχιακή οδός: από 63,85 χλμ. 20ης Εθνικής, Εξοχή, γέφυρα Σαρανταπόρου, αρχή 39ης επαρχιακής, Αμάραντος, Λουτρά Αμαράντου, μήκος 25 km. Δρόμος που συνδέεται για την αξιοποίηση των λουτρών.

□ 38η επαρχιακή: 88,4 km 20ης Εθνικής Κόνιτσας Νεάπολης- Πυρσόγιαννη- Βούρμπιανη- Γοργοπόταμος- Πληκάτι. 18,1 km σε μέτρια κατάσταση.

□ 39η επαρχιακή: 15,6 km 37ης επαρχιακής- Αγία Βαρβάρα- Πύργος- 20η εθνική Κόνιτσας- Νεάπολης, 7,55 km ενώ το πλάτος δεν ξεπερνά τα 6 km.

Στον Δήμο υπάρχει εκτεταμένο δίκτυο αγροτικών και δασικών δρόμων για τη διευκόλυνση του πρωτογενούς τομέα. Είναι κατά κύριο λόγο χωματόδρομοι, οι οποίοι απαιτούν κάθε χρόνο καθαρισμό και διάνοιξη για να διατηρηθεί η προσβασιμότητα.

2.4. Πληθυσμιακή εξέλιξη και σύνθεση

Πληθυσμιακά, ο Δήμος Κόνιτσας είναι ένας σχετικά μικρός δήμος. Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται στους 6.362 κατοίκους. Από την άλλη, ο νόμιμος πληθυσμός του Δήμου Κόνιτσας το 2011, ανέρχεται σε 10.514 κατοίκους. Αντίστοιχα με την απογραφή του 2001, ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου ανερχόταν σε 9.294 κατοίκους, και αποτελούσε τον 5ο μεγαλύτερο δήμο της περιφερειακής ενότητας Ιωαννίνων, ο δε *μόνιμος* πληθυσμός σε 7.648 κατοίκους.

Με βάση τα στοιχεία των απογραφών από το 1951-2001, ο **πληθυσμός** του Δήμου έχει μειωθεί κατά 1/3 ενώ κατά το ίδιο διάστημα ο πληθυσμός του Νομού έχει αυξηθεί κατά 11% περίπου.

Από το 2001 μέχρι το 2011 έχει επέλθει επιπλέον μείωση του 31,55 % γεγονός το οποίο σε συνδυασμό με την σταδιακή αύξηση του δείκτη γήρανσης και τις προοπτικές της οικονομίας τα επόμενα χρόνια, καθιστούν το περιβάλλον ανάπτυξης του Δήμου εξαιρετικά δύσκολο

Η μεγάλη μείωση του πληθυσμού πραγματοποιήθηκε την δεκαετία του 1960, την περίοδο της έντονης μετανάστευσης προς τα αστικά κέντρα και το εξωτερικό: από 14.405 κατοίκους το 1961, ο πληθυσμός του δήμου στην επόμενη απογραφή του 1971 ανήλθε στους 10.037 κατοίκους σημειώνοντας μείωση της τάξης του 30% ενώ κατά την ίδια περίοδο ο πληθυσμός του νομού μειώθηκε κατά 13%. Σε πολλά χωριά του δήμου, η μείωση ήταν της τάξης του 50-60%.

Ειδικά στην Δημοτική Κοινότητα Κόνιτσας, πρωτεύουσα της άλλοτε ομώνυμης επαρχίας και του σημερινού δήμου, ο πληθυσμός την περίοδο 1951-2001 μειώθηκε κατά 23%: από το 1951 έως το 1981 μειώνεται συνεχώς με αυξανόμενους ρυθμούς (5%, 9%, 11,5% κάθε δεκαετία αντίστοιχα) οπότε και σταθεροποιείται.

Ο πληθυσμός του Δήμου Κόνιτσας το 1951 αντιστοιχούσε στο 9,3% του πληθυσμού του νομού, το οποίο βάνει διαχρονικά μειούμενο με αποτέλεσμα στην απογραφή του 2001 ο πληθυσμός του δήμου να αντιστοιχεί μόλις στο 5,5% του πληθυσμού του νομού.

Λόγω έντονης ορεινής γεωμορφολογίας του εδάφους της περιοχής και των τάσεων εγκατάλειψης, ο Δήμος Κόνιτσας είναι από τους πιο αραιοκατοικημένους δήμους με μόλις 9,8 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο (απογραφή 2001, ΕΛ.ΣΤΑΤ.) όταν η **πληθυσμιακή πυκνότητα** του Νομού Ιωαννίνων είναι 34,5 κατοίκους ανά km².

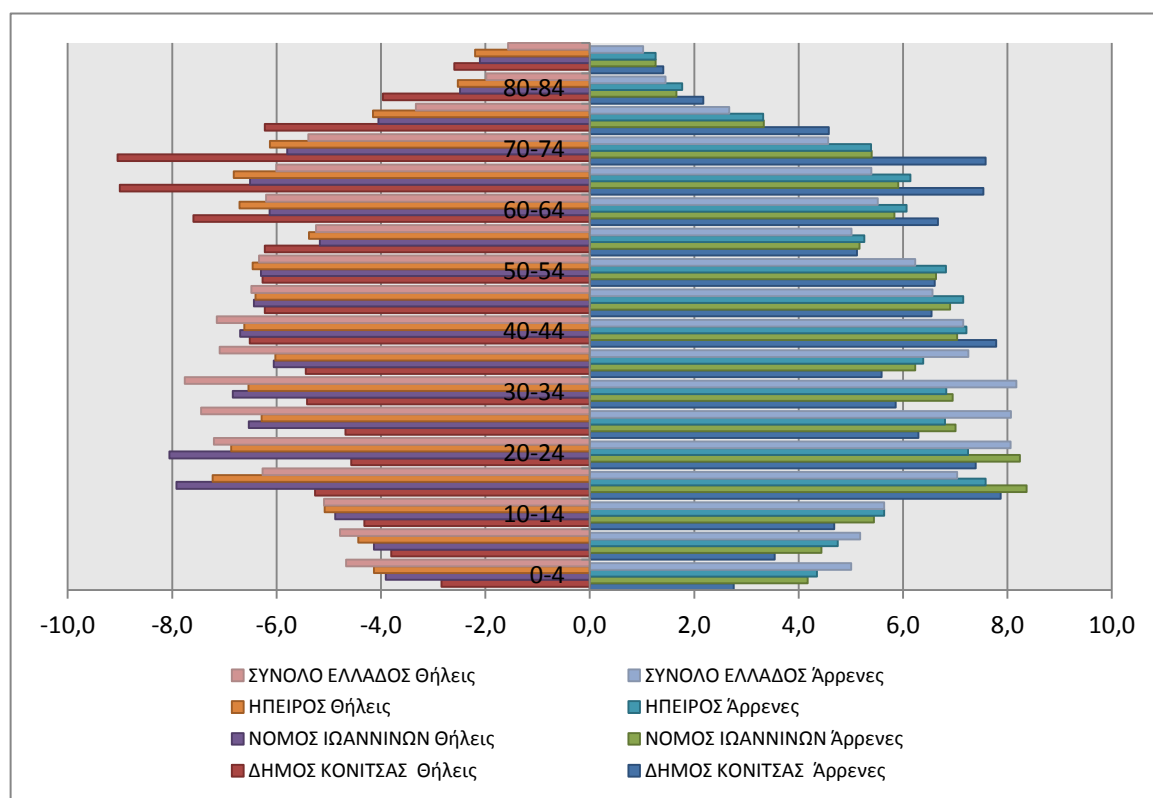
Όπως είναι αναμενόμενο, η πιο πυκνοκατοικημένη κοινότητα είναι η δημοτική κοινότητα Κόνιτσας με 52,7 κατοίκους ανά km², παρουσιάζοντας σαφώς έντονα σημάδια αστικοποίησης.

Θα πρέπει εδώ να τονιστεί ότι ενώ το 31% του πληθυσμού του Δήμου κατοικεί στην Δημοτική Κοινότητα Κόνιτσας, η επιφάνεια της Δ.Κ. Κόνιτσας αποτελεί μόλις το 5,7% της συνολικής έκτασης του Δήμου.

Η **γήρανση** του **πληθυσμού** αποτελεί ίσως το πιο σημαντικό πρόβλημα για το Νομό Ιωαννίνων και για την Ήπειρο, το οποίο είναι πολύ πιο έντονο για την περιοχή του Δήμου Κόνιτσας.

Τα ποσοστά του πληθυσμού των ηλικιών 0 - 14 και 15 - 29 ετών (11% και 18,2% αντίστοιχα) είναι πολύ χαμηλότερα από τα αντίστοιχα του Ν. Ιωαννίνων, της Περιφέρειας Ηπείρου και του συνόλου της χώρας (13,5% και 23,1%, 14,2% και 21%, 15,2% και 22%). Αντίθετα, τα ποσοστά των ηλικιακών ομάδων 45-64 και ιδίως άνω των 65 (25,6% και 26,9% αντίστοιχα) είναι σαφώς υψηλότερα (24,2% και 19,3%, 25,1% και 19,9%, 23,8% και 16,7%) . Αυτό οφείλεται, αφενός, στην έντονη μείωση των γεννήσεων διαχρονικά και αφετέρου στο γεγονός ότι οι παλιννοστούντες που εγκαθίστανται στα χωριά είναι άτομα μεγάλης ηλικίας και κυρίως συνταξιούχοι.

Όπως είναι αναμενόμενο, το ποσοστά των ηλικιακών ομάδων διαφέρουν εντός του Δήμου: η Δημοτική Κοινότητα Κόνιτσας παρουσιάζει υψηλότερα ποσοστά στις ηλικιακές ομάδες 0-14 και 15-29 ετών. Αντίθετα, οι υπόλοιπες Τοπικές Κοινότητες του Δήμου χαρακτηρίζονται από το υψηλό ποσοστό συμμετοχής της ηλικιακής ομάδας 65 και ετών: σε 25 Τοπικές Κοινότητες οι κάτοικοι ηλικίας άνω των 65 ετών αντιπροσωπεύουν περισσότερο από 30% του πληθυσμού.



Εικόνα 3 : Ηλικιακή κατανομή σε επίπεδο Χώρας, Περιφέρειας και Δήμου

Αναλυτικότερα, οι ηλικιακές ομάδες ανά ηλικία με την μεγαλύτερη συμμετοχή στον πληθυσμό του Δήμου είναι: γυναίκες 65-69 ετών και 70-74 ετών (από 9%), άντρες 40-44 ετών (7,8%), γυναίκες 60-64 ετών και άντρες 70-74 ετών (από 7,6%) και άντρες 65-69 ετών (7,5%), ποσοστά υψηλότερα

από τα αντίστοιχα σε επίπεδο νομού, περιφέρειας και χώρας. Εντύπωση προκαλεί η ποσοστιαία συμμετοχή των αρρένων 15-19 ετών (7,9%) και 20-24 ετών (7,4%).

Σε σχέση με την απογραφή του 1991, ο πληθυσμός ηλικίας 0-14 ετών του Δήμου έχει μειωθεί κατά 24%, ποσοστιαία μεταβολή μεγαλύτερη από ότι στις μεγαλύτερες γεωγραφικές-διοικητικές ενότητες (Νομός Ιωαννίνων, Περιφέρεια Ηπείρου, Σύνολο Χώρας). Μεταξύ 1991 και 2001 μειώθηκε και ο πληθυσμός ηλικίας 45-64 ετών κατά 10,4% (περίπου κατά 300 άτομα) ενώ στον Νομό, στην Περιφέρεια και στην Χώρα αυξήθηκε κατά 7,4%, 4,5% και 3,7% αντίστοιχα. Τέλος, ο πληθυσμός ηλικίας άνω των 65 ετών αυξήθηκε κατά 22%, οκτώ ποσοστιαίες μονάδες περίπου λιγότερο από την αύξηση σε επίπεδο νομού, περιφέρειας και χώρας.

Τα παραπάνω δημογραφικά χαρακτηριστικά που αφορούν στην ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού αποτυπώνονται ανάγλυφα και στους δείκτες γήρανσης και εξάρτησης του πληθυσμού.

Όσον αφορά τον **δείκτη γήρανσης** του τοπικού πληθυσμού (την αναλογία του πληθυσμού άνω των 65 ετών προς την ηλικιακή ομάδα 0-14 ετών), είναι μια μονάδα υψηλότερος στον Δήμο από ότι στις ευρύτερες διοικητικές χωρικές μονάδες (2,45 έναντι 1,43 στο Νομό Ιωαννίνων, 1,40 στην Ήπειρο και 1,10 στο σύνολο της Ελλάδας).

Μελετώντας τον δείκτη γήρανσης ανά φύλο, παρατηρούμε ότι είναι μεγαλύτερος μεταξύ των γυναικών στη συντριπτική πλειοψηφία των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου αλλά και σε επίπεδο νομού, περιφέρειας και χώρας.

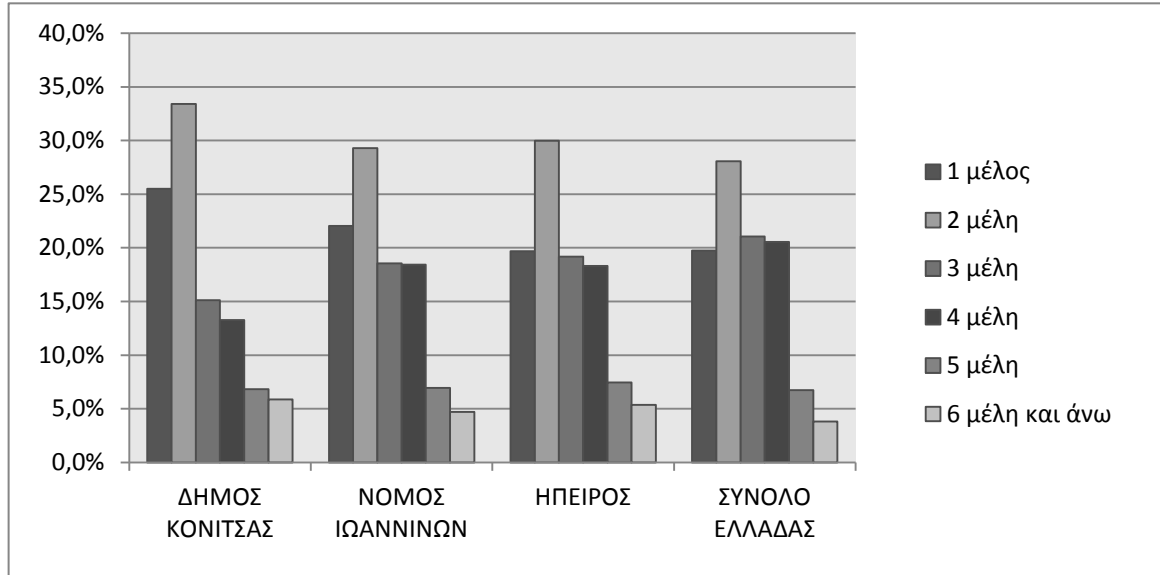
Συγκριτικά δε με το 1991, ο δείκτης γήρανσης – τόσο της περιοχής παρέμβασης όσο και των ευρύτερων χωρικών ενοτήτων και της χώρας – έχει επιδεινωθεί σημαντικά, αντικατοπτρίζοντας τις αλλαγές στην ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού που αναφέρθηκαν παραπάνω. Κατά την απογραφή του 1991, η τιμή του εν λόγω δείκτη ήταν 1,5 – περίπου μια μονάδα χαμηλότερα από ότι το 2001 – ενώ στις ευρύτερες χωρικές μονάδες ήταν σημαντικά χαμηλότερα από την μονάδα.

Η γήρανση του πληθυσμού και οι επιπτώσεις στην παραγωγική του ικανότητα μπορούν να διαπιστωθούν από την μελέτη του δείκτη εξάρτησης. Ο **δείκτης εξάρτησης** δίνει μια εικόνα για την παραγωγική ικανότητα του πληθυσμού, καθώς δηλώνει την αναλογία του αριθμού των εξαρτώμενων (ή αλλιώς «μη παραγωγικών») ατόμων (0-14 και 65+ ετών) προς τον αριθμό των ατόμων στην παραγωγική ηλικία (15-64 ετών).

Ο δείκτης εξάρτησης στον Δήμο (0,61) είναι ελαφρώς υψηλότερο από ότι στο Νομό Ιωαννίνων (0,49), την περιφέρεια Ηπείρου (0,52) και στο σύνολο της χώρας (0,47). Οι τιμές του δείκτη είναι υψηλότερες για τις γυναίκες στη συντριπτική πλειοψηφία των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου αλλά και σε επίπεδο νομού, περιφέρειας και χώρας.

Στον Δήμο υπάρχουν συνολικά 2.652 **νοικοκυριά**, εκ των οποίων το 25,5% αποτελείται από μόνο ένα μέλος – σαφώς υψηλότερα από το αντίστοιχο ποσοστό στον Νομό, στην Περιφέρεια και στη Χώρα (22%, 19,7% και 19,7%). Ένα τρίτο των νοικοκυριών του Δήμου αποτελείται από δύο άτομα

όταν το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο νομού, περιφέρειας και χώρας δεν ξεπερνά το 30%. Αντίθετα, τα νοικοκυριά με 3 και 4 μέλη (που θεωρείται ως η τυπική ελληνική οικογένεια) δεν ξεπερνούν το 30% όταν σε επίπεδο Νομού και Περιφέρειας τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 37% και στο σύνολο της χώρας 47%.



Εικόνα 4 : Αριθμός μελών ανά νοικοκυριό σε επίπεδο Χώρας Περιφέρειας Νομού και Δήμου

Συνδυάζοντας τα παραπάνω με την ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού του Δήμου, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα μονομελή νοικοκυριά αποτελούνται κυρίως από άτομα της λεγόμενης τρίτης ηλικίας.

Όσον αφορά το **εκπαιδευτικό επίπεδο** του πληθυσμού του Δήμου Κόνιτσας κατά την απογραφή του 2001, η πλειοψηφία του πληθυσμού (42,1%) είναι απόφοιτοι δημοτικού – ποσοστό πολύ υψηλότερο σε σχέση με τον Νομό (34,2%), την Περιφέρεια (35,7%) και το σύνολο της χώρας (30,7%). Οι δε πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ και κάτοχοι διδακτορικού ή μάστερ ανέρχονται στο 8%, όταν στον νομό το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται στο 12%.

• Κοινωνικές Υποδομές

Στον τομέα της υγείας, ο Δήμος καλύπτεται μόνο από την λειτουργία του Κέντρου Υγείας στην Κόνιτσα. Η λειτουργία των αγροτικών ιατρείων στα απομακρυσμένα και ορεινά χωριά της περιοχής έχει υποβαθμιστεί. Η ηλικιακή διάρθρωση των χωριών του Δήμου καθιστούν επιτακτική την βελτίωση των υποδομών και της λειτουργίας των αγροτικών ιατρείων, ενδεχομένως και με την λύση *ε-ιατρείων* συνδεδεμένων με το Κέντρο Υγείας Κόνιτσας.

Άλλες κοινωνικές υποδομές λειτουργούν μέσω των επιχειρήσεων του Δήμου:

- Στην Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Κόνιτσας λειτουργούν τα προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι», «Μέριμνα Ι» και «Μέριμνα ΙΙ».

- Στο ΝΠΔΔ λειτουργούν οι παιδικοί σταθμοί.

• Πολιτιστική υποδομή και δραστηριότητες

Ανάμεσα στα τοπία φυσικού κάλους, βρίσκονται διάσπαρτα τα ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία, στοιχεία της ανθρώπινης παρέμβασης, τα οποία η ανθρώπινη δεξιότητα συνταίριαξε με την φύση και που αποτελούν μαρτυρίες των δραστηριοτήτων και του χαρακτήρα των κατοίκων της περιοχής από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Η περιοχή του ενιαίου πλέον Δήμου Κόνιτσας έχει να δείξει πληθώρα τέτοιων νεοτέρων, βυζαντινών και αρχαίων μνημείων (κηρυγμένων και μη), όπως: γεφύρια, νερόμυλοι, μαντάνια και νεροτριβές, παραδοσιακά κτίρια (αρχοντικά, οικίες, σχολεία), μοναστήρια και εκκλησίες κλπ, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην πολιτική ανάπτυξης και ανάδειξη της περιοχής, καθώς αποτελούν πόλο έλξης επισκεπτών.

Σύμφωνα με τον Διαρκή Κατάλογο των Κηρυγμένων Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων της Ελλάδας του Υπουργείου Πολιτισμού, έχουν κηρυχθεί με ΦΕΚ⁷ 44 αρχαιολογικοί χώροι-μνημεία στην Δημοτική Ενότητα Κόνιτσας, 13 στην Δημοτική Ενότητα Μαστοροχωρίων και 1 στην Αετομηλίτσα ενώ στο Αρχείο Παραδοσιακών Οικισμών & Διατηρητέων Κτιρίων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής υπάρχουν 66 διατηρητέα κτίρια στην Δημ. Ενότητα Κόνιτσας.

Οι βασικές πολιτιστικές δραστηριότητες στην περιοχή εξακολουθούν να είναι τα παραδοσιακά ετήσια πανηγύρια που διοργανώνονται πλέον από τους πολιτιστικούς συλλόγους στις πλατείες των χωριών ή στα ξωκλήσια και στα μοναστήρια που γιορτάζουν. Τα φημισμένα πανηγύρια της περιοχής συνεχίζουν να προσελκύουν κόσμο καθώς και τους πολλούς απόδημους της περιοχής.

Άλλες εκδηλώσεις που απαντώνται στην περιοχή έχουν σχέση με «ανταμώματα» ξενιτεμένων, με τα αποκριάτικα έθιμα και τη γιορτή του Πάσχα.

Όλες αυτές οι πολιτιστικές εκδηλώσεις διαμορφώνουν ένα τοπικό «δίκτυο» θρησκευτικών και κοινωνικών εκδηλώσεων και συμβάλλουν στην – έστω και προσωρινή – αναζωογόνηση των χωριών.

Συμπληρωματικά με τις ετήσιες καθιερωμένες εκδηλώσεις κάθε χωριού, η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου διοργανώνει, με την συνεργασία των τοπικών κοινοτήτων και των συλλόγων, μια σειρά από εκδηλώσεις σε ολόκληρη την περιοχή όπως εκθέσεις φωτογραφιών, θεατρικές παραστάσεις, μουσικές εκδηλώσεις, ημερίδες κλπ.

⁷ στον κατάλογο περιλαμβάνονται μόνο τα μνημεία για τα οποία υπήρξε ανάγκη κήρυξης, ώστε είτε να χαρακτηρισθούν ως προστατευόμενα (νεώτερα μνημεία) είτε να οριοθετηθούν ζώνες προστασίας (προϊστορικά, κλασικά, βυζαντινά και μεταβυζαντινά) είτε να λυθεί οποιαδήποτε αμφισβήτηση για την υπαγωγή τους στις προστατευτικές διατάξεις του νόμου (κυρίως στην περίπτωση των μεταβυζαντινών μνημείων).

Με Προεδρικό Διάταγμα το 1977 καθιερώθηκε στην Φούρκα ο εορτασμός της Γυναίκας της Πίνδου ως εθνική τοπική γιορτή στην μνήμη της Γυναίκας της Πίνδου, των Αξιωματικών Κωνσταντίνου Δαβάκη και Αλέξανδρου Διάκου και όλων των στρατευμένων παιδιών που θυσιάστηκαν για την πατρίδα κατά το έπος του 1940.

2.5. Τοπική οικονομία και απασχόληση

Η Ήπειρος αποτελεί σε όρους Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος τη φτωχότερη Περιφέρεια της Ελλάδας, με αποτέλεσμα να υπολείπεται σημαντικά σε σύγκριση και με τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ε.Ε.. Συνολικά παράγει το 2,2% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας και το 0,04% του ΑΕΠ της ΕΕ των 27.

2.5.1. Γενικά στοιχεία απασχόλησης

Ο οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός καθώς και η καταγεγραμμένη ανεργία στην Π.Ε.

Πίνακας 2: Εκτίμηση Οικονομικά Ενεργών, Απασχολούμενων και Ανέργων 2011 ανά Δήμο της Περιφερειακής Ενότητας Ιωαννίνων⁸

Ονομασία	Οικονομικά ενεργοί	Απασχολούμενοι	Άνεργοι
Π.Ε. Ιωαννίνων	71.069	59.656	11.413
Δ. Ιωαννιτών	51.012	42.781	8.231
Δ. Βορείων Τζουμέρκων	1.754	1.520	234
Δ. Δωδώνης	3.334	2.632	702
Δ. Ζαγορίου	1.390	1.139	251
Δ. Ζίτσας	6.079	5.297	782
Δ. Κόνιτσας	2.284	1.909	375
Δ. Μετσόβου	2.343	2.007	336
Δ. Πωγωνίου	2.873	2.371	502

⁸ Πηγή: Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ηπείρου

2.5.2. Ζήτηση εργασίας – Απασχόληση

Η ζήτηση εργασίας συνιστά χαρακτηριστικό της αγοράς εργασίας που είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί με ασφαλή τρόπο. Θα επιχειρηθεί προσέγγιση ζήτησης εργασίας μέσω καταγραφής στοιχείων που αφορούν την απασχόληση

Πίνακας 3: Εξέλιξη του αριθμού των απασχολούμενων στο σύνολο της χώρας και την περιφέρεια κατά τα έτη 2007-2011 (δ' τρίμηνο)

	2007	2008	2009	2010	2011	Σχέση-Μεταβολή 2011/2007
Ήπειρος	133.114	134.200	138.116	133.361	123.189	9.925 (-7,5%)
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	4.519.124	4.553.622	4.476.807	4.299.044	3.932.792	586.332 (-13%)

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού Εργασία και απασχόληση στην Ελλάδα Έκθεση 2012

Η απασχόληση στην Περιφέρεια Ηπείρου κατά τα έτη 2007-2011 έχει μειωθεί κάτω από τον εθνικό μέσο όρο. Παρατηρείται μια ανάσχεση τα έτη 2008 και 2009 και η μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης παρατηρείται την τελευταία χρονιά 2011

Πίνακας 4: Η απασχόληση ανδρών και γυναικών στο διάστημα 2007-2011 (δ' τρίμηνο) στην Περιφέρεια Ηπείρου

	2007	2008	2009	2010	2011	Σχέση-Μεταβολή 2011/2007
Άνδρες	81.690	83.012	83.733	79.404	74.238	-7.452 (-9,1 %)
Γυναίκες	51.424	51.188	54.383	53.957	48.951	-2.473 (-4,48%)

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού Εργασία και απασχόληση στην Ελλάδα Έκθεση 2012

Παρατηρείται αισθητά μικρότερη μείωση της απασχόλησης των γυναικών από αυτή των ανδρών, με αποτέλεσμα το γυναικείο μερίδιο στην απασχόληση να αυξάνεται. Αυτό πολύ πιθανό να οφείλεται στο γεγονός ότι οι τελευταίες εργάζονται πολύ περισσότερο με μορφές ευέλικτης απασχόλησης, στις οποίες προσφεύγουν όλο και περισσότερο οι επιχειρήσεις τα τελευταία χρόνια.

2.5.2.1. Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στο σύνολο της χώρας και την περιφέρεια Ηπείρου

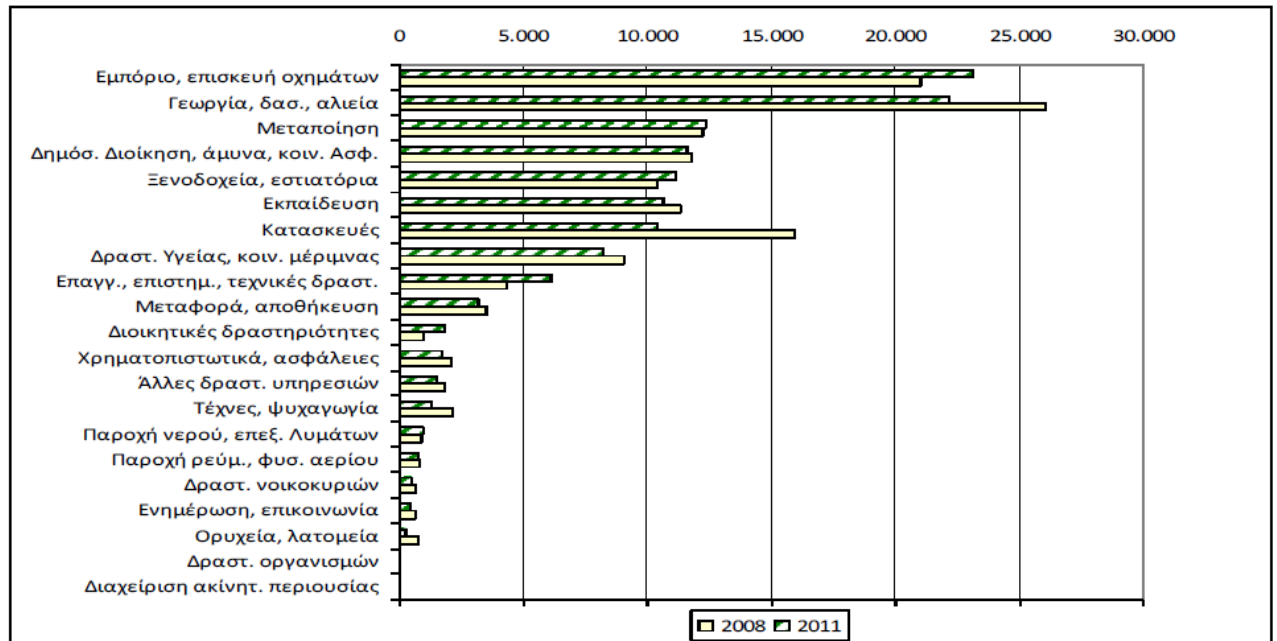
Πίνακας 5: Ποσοστό απασχολούμενων ηλικίας 15 ετών και άνω σε επίπεδο Περιφέρειας κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας το 2011

Ποσοστό απασχολούμενων ηλικίας 15 ετών και άνω σε επίπεδο Περιφέρειας κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας το 2011		
Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	Σύνολο Χώρας	Ήπειρος
Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία	10	15,1
Ορυχεία και Λατομεία	0,2	0,2
Μεταποίηση	9,2	7,6
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	0,8	0,6
Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	0,5	0,5
Κατασκευές	6,8	8,9
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	17,5	15,7
Μεταφορά και αποθήκευση	5,2	3,5
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	7,8	8,3
Ενημέρωση και επικοινωνία	2,4	0,9
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	2,7	1,5
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	0,2	0,2
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	5,4	4,4
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	2,7	1,8
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	9,7	9,7
Εκπαίδευση	7,9	9,7
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	6,4	7,9
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	1,3	1,0
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	1,9	1,9
Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	1,5	1
Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	0,0	0,0

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ οικονομικά χαρακτηριστικά μόνιμου πληθυσμού της χώρας Δελτίο 3ης Σεπτεμβρίου 2014

Η περιφέρεια Ηπείρου παρουσιάζει ένα αγροτικό τομέα περισσότερο ενισχυμένο, απ' ό,τι το σύνολο της χώρας. Ο κλάδος της γεωργίας ως ποσοστό του ΑΕΠ στο σύνολο της χώρας είναι 3,7% το 2006, ενώ στην περιφέρεια Ηπείρου είναι 7,2%. Ο κλάδος βιομηχανίες- κατασκευές ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2006 είναι 24,2% στο σύνολο της χώρας και 24,1% στην περιφέρεια Ηπείρου, ενώ οι υπηρεσίες την ίδια περίοδο αποτελούν το 72% του ΑΕΠ στο σύνολο της χώρας και το 68,7% στην περιφέρεια Ηπείρου.

2.5.2.2. Μεταβολές της απασχόλησης κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας



Εικόνα 5: Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια Ηπείρου, 2008-2011

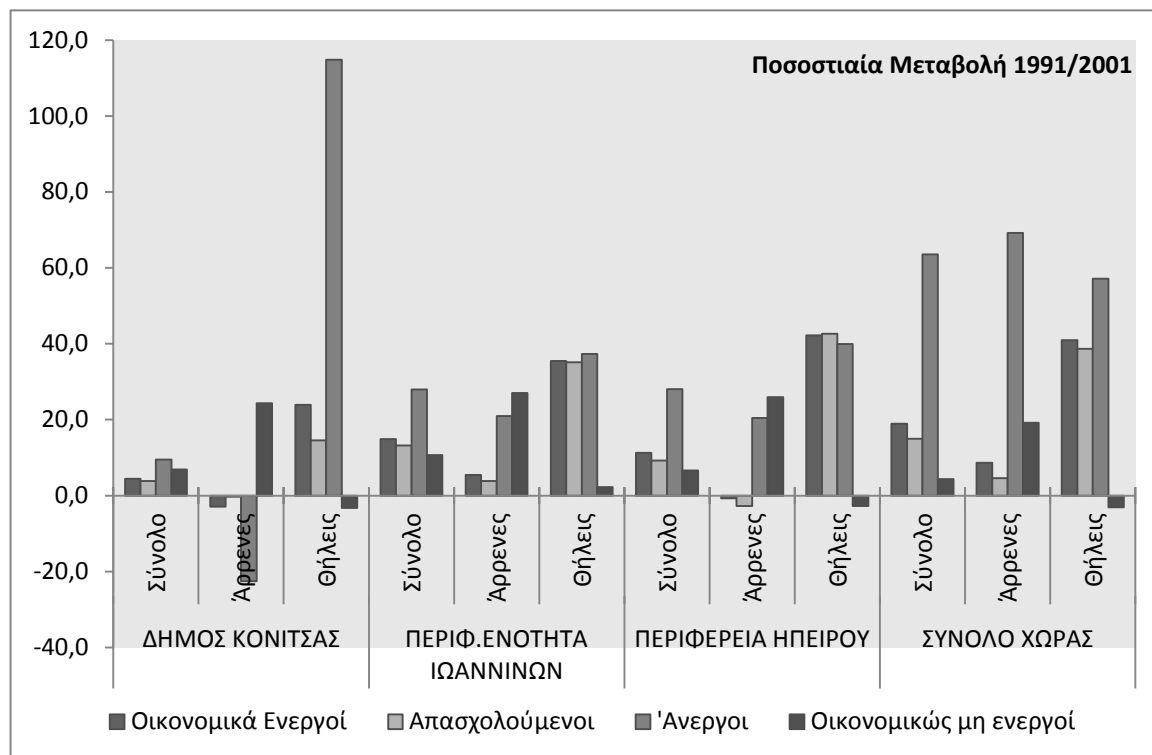
Την τριετία 2008 - 2011 σύμφωνα με στατιστικά δεδομένα που συλλέχθηκαν για την Περιφέρεια Ηπείρου, η απασχόληση αυξήθηκε σημαντικά στον κλάδο του εμπορίου και των επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων, ενώ θετικές είναι οι επισημάνσεις και για τον κλάδο των ξενοδοχείων, των εστιατορίων και της μεταποίησης. Αντίθετα, η απασχόληση σημείωσε πτωτική πορεία κυρίως στον κλάδο των κατασκευών και της γεωργίας, δυο κλάδοι οι οποίοι παλαιότερα εμφάνιζαν ιδιαίτερη δυναμική, καλύπτοντας σημαντικά τις ανάγκες εργασίας του τοπικού.

2.5.3. Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός Δήμου Κόνιτσας

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (ΟΕΠ) του Δήμου Κόνιτσας κατά την απογραφή του 2001 ανέρχεται στα 3.310 άτομα ενώ οι οικονομικώς μη ενεργοί (ΟΜΕ) ανέρχονται στα 5.383 άτομα. Η αναλογία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού προς τον οικονομικά μη ενεργό (0,61) αναδεικνύει την αποδυνάμωση της περιοχής από τον παραγωγικό πληθυσμό και την αποσύνθεση του παραγωγικού ιστού. Το μέγεθος της αποδυνάμωσης της περιοχής γίνεται πιο κατανοητή αν λάβουμε υπόψη την αντίστοιχη αναλογία ΟΕΠ/ΟΜΕ στον Νομό Ιωαννίνων (0,73), στην Περιφέρεια Ηπείρου (0,75) και κυρίως στο σύνολο της χώρας (0,88). Περίπου το 2/3 του οικονομικά ενεργού

πληθυσμού είναι άνδρες – αντίστροφα, το 60% του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού είναι γυναίκες, ακολουθώντας την τάση όλης της χώρας.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου αυξήθηκε κατά 4,4% την περίοδο 1991-2001 όταν κατά την ίδια περίοδο στο Νομό Ιωαννίνων ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αυξήθηκε κατά 15%



• Εικόνα 6 : Οικονομικά ενεργός πληθυσμός σε επίπεδο Χώρας, Περιφέρειας, Νομού και Δήμου

Η ίδια εικόνα παρατηρείται και στον αριθμό των απασχολούμενων μεταξύ των δύο απογραφών: στο Δήμο Κόνιτσας οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν μόλις κατά 3,8% ενώ στο Νομό Ιωαννίνων κατά 13%.

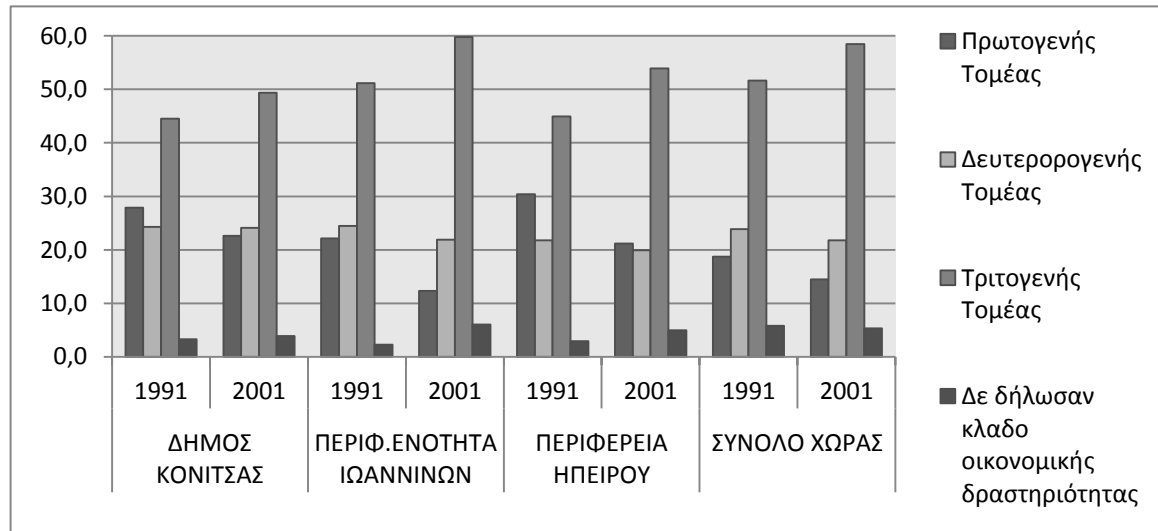
Μεταξύ των δύο απογραφών παρατηρείται μεγάλη είσοδο των γυναικών στην αγορά εργασίας: οι οικονομικά ενεργοί άνδρες μειώθηκαν κατά 2,9% ενώ αντίθετα οι οικονομικά ενεργές γυναίκες αυξήθηκαν κατά 24%. Αντίστοιχη ήταν και η αύξηση του γυναικείου οικονομικά ενεργού πληθυσμού στις ευρύτερες χωρικές-διοικητικές μονάδες.

Μεταξύ των δύο απογραφών, παρατηρήθηκε και αύξηση του αριθμού των ανέργων κατά 9,5% αλλά σε σύγκριση με τον Νομό (28%) και το σύνολο της Χώρας (63,5%) η αύξηση είναι μικρή. Εξετάζοντας την ανεργία και ως ποσοστό επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, παρατηρήσουμε και πάλι μικρή αύξηση συγκριτικά με τον Νομό Ιωαννίνων και το Σύνολο της χώρας: 0,5 ποσοστιαίες μονάδες έναντι 1,3 και 3 αντίστοιχα.

Όπως είναι αναμενόμενο, η ανεργία διαφοροποιείται μεταξύ των δύο φύλων: οι άρρενες άνεργοι μειώθηκαν κατά 22,6% ενώ οι γυναίκες άνεργες αυξήθηκαν κατά 115%! Στη δε Δημοτική Κοινότητα

Κόνιτσας – ο πιο εύρωστος οικονομικά οικισμός του Δήμου – οι άνδρες άνεργοι μειώθηκαν κατά 2,5% ενώ οι γυναίκες αυξήθηκαν κατά 63,2%.

Ακολουθώντας την γενική τάση της χώρας, ο πρωτογενής τομέας αποδυναμώνεται σε όφελος του τριτογενούς τομέα. Το ποσοστό των απασχολούμενων στον Δήμο στον πρωτογενή τομέα μειώθηκε από 27,9% (απογραφή 1991) σε 22,6% (απογραφή 2001) - αντίθετα, τα αντίστοιχα ποσοστά για τον τριτογενή τομέα διαμορφώθηκαν σε 44,5% και 49,4% .



• Εικόνα 7: Τομέας δραστηριότητας σε επίπεδο Χώρας, Περιφέρειας, Νομού και Δήμου

Ειδικότερα, οι κλάδοι που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο τμήμα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του Δήμου, κατά την τελευταία απογραφή, είναι η γεωργία-κτηνοτροφία-θήρα-δασοκομία (24,2%), οι κατασκευές (16,2%) και η δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (10,9%) – ποσοστά πολύ υψηλότερα συγκριτικά με τα αντίστοιχα σε επίπεδο Νομού, Περιφέρειας και Χώρας.

Μεγάλο είναι και το ποσοστό των αυταπασχολούμενων στο Δήμο Κόνιτσας, οι οποίοι αποτελούν το 25% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού, έναντι 16,7% στο Νομό Ιωαννίνων και 16,2% στο σύνολο της Ελλάδας. Αντίθετα, οι μισθωτοί αποτελούν το 51,3% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού του Δήμου έναντι 61% στο Νομό και 62,7% στο σύνολο της Χώρας.

2.5.4. Παραγωγικοί τομείς και η συμβολή τους στην τοπική οικονομία

Η τοπική οικονομία χαρακτηρίζονταν παραδοσιακά από:

- Την πρωτογενή παραγωγή: την αγροτική παραγωγή στον κάμπο της Κόνιτσας, την κτηνοτροφία, νομαδική κυρίως, στα ορεινά χωριά, και την υλοτομία.

- Την οικοδομή και παρεμφερή επαγγέλματα. Τα λεγόμενα «μπουλούκια» των μαστόρων της πέτρας, οι Χιοναδίτες αγιογράφοι, οι ξυλογλύπτες κλπ ήταν διάσημοι σε ολόκληρη την βαλκανική χερσόνησο.
- Το εμπόριο και άλλες τέχνες και υπηρεσίες, όπως οι ραφτάδες.

Σήμερα, ο πρωτογενής τομέας ακολουθεί φθίνουσα πορεία και ο τομέας του τουρισμού αποτελεί τον νέο ανερχόμενο δυναμικό κλάδο της περιοχής.

Πρωτογενής Τομέας

Στο γεωργικό τομέα, ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων με καλλιεργούμενη έκταση ανέρχονταν το 2001 σε χίλιες τριάντα έξι (1.036) και αντιστοιχούσαν στο 8,8% των εκμεταλλεύσεων του Ν. Ιωαννίνων. Αντίστοιχα, η καλλιεργούμενη έκταση έφτανε τα 24.970 στρέμματα ή το 5,8% της καλλιεργούμενης έκτασης του Νομού.

Βάσει της Απογραφής Γεωργίας-Κτηνοτροφίας του 2001, οι κοινότητες του Δήμου με την μεγαλύτερη καλλιεργήσιμη έκταση είναι τα λεγόμενα «καμποχώρια»: Μάζι (2.599,5 στρ.), Κλειδωνιά (2.314,5 στρ.), Καλλιθέα (1.722 στρ.), Αηδονοχώρι (1.708 στρ.), Μελισσόπετρα (994 στρ.), Αετόπετρα (813,7 στρ.) ενώ το Κεφαλοχώρι της Δημοτικής Ενότητας Μαστοχωρίων έχει περίπου 1.000 στρέμματα καλλιεργήσιμης έκτασης και η Δημοτική Κοινότητα Κόνιτσας περίπου 9.500 στρέμματα.

Σύμφωνα με παλιότερη έρευνα του ΠΕΓΕΑΛ (Περιφερειακό Εργαστήριο Γεωργικών Εφαρμογών και Ανάλυσης Λιπασμάτων) Ηπείρου, το έδαφος του κάμπου της Κόνιτσας χαρακτηρίζεται ως αμμοαργιλλοπηλώδες με ουδέτερο – ελαφρά αλκαλικό pH (6,87-7,84)

Η γεωργική παραγωγή στον Δήμο χρησιμοποιείται πρωταρχικά για την υποστήριξη της κτηνοτροφίας: Σχεδόν τα $\frac{3}{4}$ τόσο των εκμεταλλεύσεων όσο και την έκτασης του Δήμου χρησιμοποιείται για ετήσιες καλλιέργειες. Αντίθετα, στον Νομό Ιωαννίνων αν και το 73% των εκμεταλλεύσεων προορίζεται για ετήσιες καλλιέργειες, η αντίστοιχη έκταση αποτελεί μόλις το 31% της καλλιεργήσιμης έκτασης του Νομού.

Ενώ το ποσοστό των ετήσιων καλλιεργειών στον Δήμο είναι μεγαλύτερο σε σχέση με τον Νομό, τα μόνιμα λιβάδια και βοσκότοποι ως ποσοστό των συνολικών εκμεταλλεύσεων και της καλλιεργούμενης έκτασης στον Δήμο είναι κατά πολύ χαμηλότερο σε σχέση με τον Νομό: το 21% των εκμεταλλεύσεων και το 19% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων στον Δήμο Κόνιτσας χρησιμοποιείται ως μόνιμα λιβάδια και βοσκότοποι ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά στο Νομό Ιωαννίνων είναι 62,6% και 64%.

Τέλος, το ποσοστό των εκτάσεων στον Δήμο για δενδρώδεις καλλιέργειες και αμπέλια/σταφιδάμπελα (1,9% και 0,9%) είναι περίπου ίσα με τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο Νομού (1,4% και 0,9%).

Όσον αφορά το μέσο μέγεθος κάθε εκμετάλλευσης, αυτό των ετήσιων και των δενδρωδών καλλιεργειών στο Δήμο είναι μεγαλύτερο από ότι στο Νομό (22,8 και 7,4 στρέμματα ανά εκμετάλλευση και 15,7 και 4,4 στρ./εκμετάλλευση αντίστοιχα) ενώ μέσο μέγεθος εκμετάλλευσης των αμπελιών/σταφιδάμπελων και των μόνιμων λιβαδιών/βοσκότοπων είναι μικρότερο (1,1 και 21,9 στρ./εκμετάλλευση στο Δήμο Κόνιτσας και 1,8 και 37,5 στρ./εκμετάλλευση σε επίπεδο Νομού αντίστοιχα).

Στο Δήμο καλλιεργείται και το μεγαλύτερο μέρος σκληρού σιταριού, μπιζελιών και σπόρων τριφυλλίου του νομού.

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει και στην καλλιέργεια του πεπониού. Το πεπόνι της Κόνιτσας έχει κατακτήσει ξεχωριστή θέση στην συνείδηση των καταναλωτών ολόκληρου του Νομού και είναι ένα από τα παραδοσιακά αγροτικά προϊόντα της περιοχής · συγκεντρώνει όλες τις προϋποθέσεις για να διερευνηθεί η δυνατότητα πιστοποίησης του ως προϊόν γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ).

Η παραγωγή κηπευτικών δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη στην περιοχή και προορίζεται στην κάλυψη των τοπικών αναγκών. Τα κυριότερα προϊόντα είναι τομάτες, φασολάκια, κρεμμύδια, πράσα και λάχανα.

Όσον αφορά τις δενδρώδεις καλλιέργειες, δύο είδη κυριαρχούν: οι καρυδιές και οι ροδακινιές. Στον Δήμο παράγεται σχεδόν το 80% της παραγωγής ροδάκινων του Νομού και αποτελεί άλλο ένα παραδοσιακό προϊόν της περιοχής.

Τα προϊόντα της αμπελουργίας (κρασί και τσίπουρο) της περιοχής δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικά σε ποσότητα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των προϊόντων επεξεργάζεται από ιδιώτες και ένα μέρος του ιδιοκαταναλώνεται ενώ το υπόλοιπο διατίθεται σε περιορισμένη εμπορική κλίμακα, ως επί το πλείστον χύμα.

Το κύριο χαρακτηριστικό της οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής είναι η κτηνοτροφία. Οι κύριες εκτροφές είναι η αιγοπροβατοτροφία και η αγελαδοτροφία.

Η αιγοπροβατοτροφία είναι νομαδικής κυρίως μορφής: κάθε Οκτώβριο τα κοπάδια κατεβαίνουν στα λεγόμενα «χειμαδιά», στις πεδινές περιοχές της χώρας, όπου παραμένουν έως την άνοιξη · τότε, ανεβαίνουν στους ορεινούς βοσκότοπους της Πίνδου και του Γράμμου. Η ασκούμενη αυτή μορφή κτηνοτροφίας δεν χαρακτηρίζεται από μεγάλες αποδόσεις προϊόντων (γάλα, κρέας) συγκριτικά με την εντατική κτηνοτροφία, εξασφαλίζει όμως υψηλή ποιότητα. Τα κυριότερα κτηνοτροφικά χωριά είναι η Αετομηλίτσα και η Φούρκα.

Η βοοτροφία-αγελαδοτροφία στον Δήμο δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη. Ακολουθεί και αυτή κυρίως το πρότυπο της εκτακτικής και νομαδικής εκμετάλλευσης και είναι στην πλειοψηφία της κρεατοπαραγωγικής κατεύθυνσης.

Αν και ο Νομός Ιωαννίνων χαρακτηρίζεται από το υψηλό ποσοστό πτηνοτροφίας, στον Δήμο Κόνιτσας η πτηνοτροφία δεν είναι διαδεδομένη: υπάρχουν μόνο τρεις πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Τέλος, υπάρχουν μικρές μονάδες ιχθυοτροφίας πέστροφας στην περιοχή,

Η διαχείριση των δασών πραγματοποιείται δεσμευτικά (από τη Δασική Νομοθεσία Ν. 998/79) βάσει διαχειριστικών σχεδίων τα οποία συντάσσονται για κάθε δάσος ή δασικό σύμπλεγμα χωριστά. Διαχειριστικές μελέτες υπάρχουν για ορισμένα μόνο δασικά συμπλέγματα της περιοχής ενώ ένα μεγάλο μέρος εξ' αυτών έχει ήδη λήξει.

Η δασική εκμετάλλευση αποτελεί σημαντική δραστηριότητα του πρωτογενή τομέα προσφέροντας σημαντικά έσοδα στους δασικούς συνεταιρισμούς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και κατά συνέπεια σε μία μεγάλη ομάδα κατοίκων. Ωστόσο, μεγάλο πρόβλημα του τομέα αυτού αποτελεί ο διαχωρισμός των ενεργών δασικών συνεταιρισμών από τους συνεταιρισμούς «σφραγίδα» και ο εντοπισμός των ενεργών μελών.

Η παραγόμενη ξυλεία είτε επεξεργάζεται τοπικά ή προωθείται, στην πρωτογενή της μορφή, για επεξεργασία σε άλλες περιοχές. Οι μονάδες επεξεργασίας είναι μικρού μεγέθους και περιορισμένης παραγωγικής δυναμικότητας.

Δευτερογενής Τομέας

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από μικρή μεταποιητική δραστηριότητα η οποία βασίζεται στον κατασκευαστικό κλάδο, στη βιομηχανία ξύλου και στον κλάδο των τροφίμων.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (2005), στο Δήμο Κόνιτσας λειτουργούσαν 584 επιχειρήσεις – εκ των οποίων οι 120 στον δευτερογενή τομέα. Από αυτές, τα 2/3 (65,8%) δραστηριοποιούνταν στις κατασκευές κτιρίων, τα έργα πολιτικού μηχανικού και εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες⁹, 13 επιχειρήσεις (10,8%) δραστηριοποιούνταν στον κλάδο «Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής»¹⁰ και 11 επιχειρήσεις (9,2%) στη βιομηχανία τροφίμων¹¹.

Σύμφωνα με την μελέτη «Καταγραφή των Βιοτεχνικών και Βιομηχανικών Μονάδων Νομού Ιωαννίνων εκτός Βι.Πε.» (ΝΑ Ιωαννίνων, ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ – Δεκέμβριος 2010), στην περιοχή του Δήμου καταγράφονται 30 βιοτεχνικές επιχειρήσεις:

⁹ Κωδικοί 41, 42 και 43 αντίστοιχα σύμφωνα με την κωδικοποίηση ΣΤΑΚΟΔ-2008

¹⁰ Κωδικός 16 σύμφωνα με την κωδικοποίηση ΣΤΑΚΟΔ-2008

¹¹ Κωδικός 10 σύμφωνα με την κωδικοποίηση ΣΤΑΚΟΔ-2008

Πίνακας 6 : Αριθμός επιχειρήσεων δευτερογενούς τομέα στο Δήμο Κόνιτσας

Παρασκευή σκυροδέματος – αδρανή υλικά – κοπή αλουμινίου, σιδήρου – κατασκευή υδροροών κλπ	6
Επεξεργασία ξύλου – ξυλουργικό εργαστήριο	15
Κλάδος τροφίμων	5
Εργαστήριο ειδών λαϊκής τέχνης	1
Εργαστήριο κηροπλαστικών ειδών	1
Παραγωγή νημάτων-δαντελών	1
Μηχανουργείο	1

Τριτογενής Τομέας

Αντίθετα με τον φθίνοντα πρωτογενή τομέα και τον περιορισμένο δευτερογενή τομέα, ο τριτογενής τομέας στον Δήμο Κόνιτσας είναι πιο διευρυμένος (όπως και στο σύνολο της Χώρας) και στηρίζεται κατά κύριο λόγο στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο, στις δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης και στα καταλύματα.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (2005), στον τριτογενή τομέα λειτουργούσαν 302 επιχειρήσεις στο Δήμο Κόνιτσας. Από αυτές, 78 επιχειρήσεις (25,8%) δραστηριοποιούνταν στο λιανικό εμπόριο (εκτός από το εμπόριο οχημάτων και μοτοσυκλετών), 73 επιχειρήσεις (24,2%) στις δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης, 47 επιχειρήσεις (15,6%) στο χονδρικό εμπόριο (εκτός από το εμπόριο οχημάτων και μοτοσυκλετών) και 30 επιχειρήσεις (9,9%) δραστηριοποιούνταν στον κλάδο των καταλυμάτων.

Σε ό,τι αφορά ειδικότερα δε την **τουριστική υποδομή** στην περιοχή, το 2010 το ξενοδοχειακό δυναμικό στον Δήμο ανέρχονταν σε 18 ξενοδοχεία και 412 κλίνες εκ των οποίων τα 11 ξενοδοχεία και 284 κλίνες στη Δημοτική Κοινότητα Κόνιτσας. Η πλειοψηφία των ξενοδοχείων (64% των μονάδων και 76% των κλινών) στην Δημοτική Κοινότητα Κόνιτσας ανήκουν στην κατηγορία των τριών αστέρων ενώ στον υπόλοιπο Δήμο η πλειοψηφία των ξενοδοχείων είναι δύο αστέρων.

Κατά την τελευταία πενταετία (2005-2010), φαίνεται ότι βελτιώθηκε η ξενοδοχειακή προσφορά στην Κόνιτσα: μειώθηκαν οι ξενοδοχειακές μονάδες ενός και δύο αστέρων ενώ αυξήθηκαν οι ξενοδοχειακές μονάδες τριών κυρίως και τεσσάρων αστέρων. Αντίθετα, στον υπόλοιπο Δήμο προστέθηκε μόνο μια ξενοδοχειακή μονάδα στην Πουρνιά τεσσάρων αστέρων. Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι υπάρχουν μόνο τρία ξενοδοχεία 4 αστέρων στον Δήμο (δύο στην

Κόνιτσα και ένα στην Μόλιστα) και η απουσία ξενοδοχειακών μονάδων σε χωριά κοντά σε τουριστικούς πόρους της περιοχής, όπως η Βασιλίτσα ή τα ιαματικά λουτρά.

Εκτός των προαναφερθέντων ξενοδοχειακών μονάδων, στην περιοχή υπάρχουν 39 μονάδες ενοικιαζόμενων δωματίων-διαμερισμάτων με συνολικά 490 κλίνες. Τα περισσότερα (19 μονάδες – 251 κλίνες) βρίσκονται στην Κόνιτσα και ακολουθεί ο Αμάραντος με 8 μονάδες και 112 κλίνες. Το 25,7% των κλινών ανήκει στην κατηγορία των τεσσάρων κλειδιών και το 33,5% στην κατηγορία των τριών κλειδιών ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο Νομού είναι 14,4% και 38,9% υπονοώντας την καλύτερη ποιοτική σύνθεση των προσφερόμενων ενοικιαζόμενων δωματίων στον Δήμο σε σχέση με τον υπόλοιπο Νομό.

Διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία όσον αφορά τις αφίξεις και τις διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου υπάρχουν μόνο για την Δημοτική Κοινότητα Κόνιτσας. Σύμφωνα με αυτά, οι ξενοδοχειακές μονάδες της Κόνιτσας εξαρτώνται σχεδόν αποκλειστικά από τον εσωτερικό τουρισμό καθώς 9 στις 10 αφίξεις και διανυκτερεύσεις πραγματοποιείται από ημεδαπούς.

Μεταξύ 2005 και 2009 οι αφίξεις των ημεδαπών κατέγραψαν αύξηση 19% ενώ των αλλοδαπών κατέγραψαν σχεδόν ίδια μείωση (19,8%). Αντίθετα, οι διανυκτερεύσεις τόσο των ημεδαπών όσο και των αλλοδαπών κατέγραψαν αύξηση της τάξης του 37,5% και 31,5% αντίστοιχα

Αξιοσημείωτη είναι η μέση διάρκεια παραμονής στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου στην Κόνιτσα σε σχέση με το σύνολο του Νομού: στην Κόνιτσα η μέση διάρκεια παραμονής ανέρχονταν το 2009 στις 2,7 διανυκτερεύσεις ενώ σε επίπεδο Νομού ανέρχονταν σε 1,9 χωρίς ουσιαστική διαφοροποίηση μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών .

Τέλος, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, η πλειοψηφία των αφίξεων των αλλοδαπών στην Κόνιτσα προέρχεται από το Ηνωμένο Βασίλειο και το Ισραήλ και ακολουθεί η Γαλλία και το Βέλγιο.

2.6. Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής

Το κύριο χαρακτηριστικό της πληθυσμιακής εξέλιξης του Δήμου την τελευταία πεντηκονταετία είναι η συνεχής μείωση του πληθυσμού, η οποία συντελέστηκε κυρίως κατά την περίοδο της μεγάλης εσωτερικής και εξωτερικής μετανάστευσης.

Ο πληθυσμός της περιοχής – ιδιαίτερα στα χωριά – είναι αρκετά γερασμένος σε σχέση με τον υπόλοιπο και την χώρα, με σημαντικά αυξημένο το ποσοστό του πληθυσμού άνω των 65 ετών και αρκετά μειωμένο το ποσοστό του πληθυσμού κάτω των 15 ετών. Μόνο στην Κόνιτσα ανατρέπεται αυτή η εικόνα, όπου η ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού ακολουθεί αυτή της χώρας.

Οι δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις στην περιοχή αποτυπώνονται και στους δείκτες δομής του πληθυσμού. Συγκεκριμένα, ο δείκτης γήρανσης είναι σχεδόν διπλάσιος από τους αντίστοιχους

δείκτες του Νομού Ιωαννίνων και του συνόλου της χώρας, ενώ και η τιμή του δείκτη εξάρτησης, είναι επίσης πιο δυσμενής.

Οι κύριες οικονομικές δραστηριότητες που ασκούνται στην άλλοτε επαρχία της Κόνιτσας:

- Αιγοπροβατοτροφία, νομαδικής μορφής
- Βοοτροφία
- Καλλιέργειες αραβόσιτου και μηδικής,
- Υλοτομία και δασικά προϊόντα,
- Κατασκευές,
- Τουριστικές δραστηριότητες.

Η αιγοπροβατοτροφία στην περιοχή ασκείται κυρίως μέσω των μετακινούμενων κοπαδιών. Ιστορικά, η Αετομηλίτσα και η Φούρκα συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό της μετακινούμενης κτηνοτροφίας της περιοχής.

Εξίσου σημαντική είναι και η βοοτροφία στην περιοχή, κυρίως στις περιοχές του πρώην Δήμου Μαστοροχωρίων, της Αετομηλίτσας και της Φούρκας.

Σημαντικό μειονέκτημα για την περιοχή αποτελεί η απουσία σφαγείου.

Οι αροτραίες καλλιέργειες αποτελούν το σημαντικότερο κομμάτι της γεωργικής παραγωγής της περιοχής (75% των καλλιεργήσιμων εκτάσεων χρησιμοποιείται για αραβόσιτο και μηδική) και τα προϊόντα που παράγονται καλύπτουν τις ανάγκες των κτηνοτροφικών μονάδων της ευρύτερης περιοχής.

Η περιοχή καλύπτει το μεγαλύτερο ποσοστό της παραγωγής του νομού σε πεπόνια και ροδάκινα, δύο παραδοσιακά προϊόντα του κάμπου της Κόνιτσας.

Η δασική εκμετάλλευση αποτελεί επίσης σημαντικότερη δραστηριότητα του πρωτογενή τομέα προσφέροντας σημαντικά έσοδα στους δασικούς συνεταιρισμούς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Ωστόσο, διαχειριστικές μελέτες υπάρχουν για ορισμένα μόνο δασικά συμπλέγματα της περιοχής ενώ ένα μεγάλο μέρος εξ' αυτών έχει ήδη λήξει.

Όσον αφορά τον δευτερογενή τομέα, η περιοχή χαρακτηρίζεται από μικρή μεταποιητική δραστηριότητα η οποία βασίζεται κυρίως στον κατασκευαστικό κλάδο και στη βιομηχανία ξύλου. Οι προοπτικές του κατασκευαστικού κλάδου και των απασχολούμενων σε αυτόν είναι αρνητικές στην παρούσα οικονομική συγκυρία καθώς η οικοδομική δραστηριότητα είναι ο πρώτος κλάδος που υφίσταται τις συνέπειες μιας οικονομικής ύφεσης.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται άνοδος του τουριστικού τομέα: οι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής έχουν στηρίξει τον εναλλακτικό τουρισμό και τον τουρισμό υπαίθρου ενώ παράλληλα έχει σημειωθεί και αύξηση της τουριστικής υποδομής και προσφοράς.

Σημαντικοί πόλοι έλξης στην περιοχή αποτελούν το χιονοδρομικό κέντρο της Βασιλίτσας, οι ιαματικές πηγές σε Αμάραντο και Καβάσιλα, τα μοναστήρια, ο Αώος και ο Βοϊδομάτης, οι πολυάριθμες διαδρομές στο ορεινό τοπίο της Πίνδου, και η πρόσφατη αναγνώριση της ευρύτερης περιοχής Βίκου-Αώου ως Γεωπάρκο από το Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων, που βρίσκονται υπό την αιγίδα της UNESCO.

Ανάμεσα στα τοπία φυσικού κάλους, βρίσκονται διάσπαρτα τα ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία. Ο Δήμος είχε να επιδείξει 58 κηρυγμένα αρχαία, βυζαντινά και νεώτερα μνημεία, 66 διατηρητέα κτίρια και 5 παραδοσιακούς οικισμούς.

Η περιοχή ωστόσο στηρίζεται κατά κύριο λόγο στον εσωτερικό τουρισμό, ο οποίος είναι ευάλωτος στις συνθήκες της οικονομικής ύφεσης. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα για την ανάδειξη του τουρισμού και του πολιτισμού σε κύριες εστίες ανάπτυξης, έχουν περιθώρια περαιτέρω αξιοποίησης. Ο αγροτουρισμός στην περιοχή – ο συνδυασμός δηλαδή της παροχής διαμονής και διατροφής με αγροτικές ασχολίες, με την εκμάθηση ή επίδειξη αγροτικής παραγωγής και χειροτεχνιών – είναι ουσιαστικά ανύπαρκτος. Η εξειδίκευση του τουρισμού και η παροχή υπηρεσιών διαμονής και διατροφής υψηλής ποιότητας που να δένουν με το χώρο και την παράδοση, να σέβονται το περιβάλλον, να χρησιμοποιούν πρώτες ύλες και προϊόντα της περιοχής και να προσφέρουν υπηρεσίες και προϊόντα που να δένουν με την έννοια του αγροτουρισμού θεωρείται απαραίτητη.

Η περιοχή του Δήμου είναι κατεξοχήν ορεινή και δασώδη. Δεσπόζει η οροσειρά της Πίνδου και το σύμπλεγμα των τριών ποταμών: Αώος, Βοϊδομάτης και Σαραντάπορος.

Το έντονο ανάγλυφο της περιοχής έχει δώσει ξεχωριστή ταυτότητα στην περιοχή: υπάρχουν πέντε περιοχές Natura (Γράμμος, Σμόλικας, Βασιλίτσα, τα όρη Δούσκο, Νεμέρτσικα & γειτονική περιοχή Πωγωνίου, ο Εθνικός Δρυμός Βίκου Αώου), το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου και το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου. Ταυτόχρονα, η εγκατάλειψη της περιοχής είχε ως αποτέλεσμα το φυσικό περιβάλλον να παραμείνει «παρθένο» και να αποτελεί σήμερα πλεονέκτημα της περιοχής και πόλος έλξης τουριστών.

Η περιοχή παραμένει απομακρυσμένη και όχι εύκολα προσβάσιμη από τα μεγάλα αστικά κέντρα. Τα πιο ορεινά χωριά απέχουν μιάμιση - δύο ώρες από τα Ιωάννινα. Ο άλλοτε κύριος άξονας επικοινωνίας μεταξύ Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας, η Εθνική Οδός Ιωαννίνων – Κόνιτσας – Κοζάνης, που κάποτε έδινε πνοή στην περιοχή, έχει πλέον υποβαθμιστεί. Η ολοκλήρωση της κατασκευής της Εγνατίας Οδού ήρε την απομόνωση της Ηπείρου από την υπόλοιπη Ελλάδα αλλά όχι και της περιοχής του Δήμου Κόνιτσας. Δεν υπάρχει άξονας σύνδεσης του Δήμου με την Εγνατία Οδό: η πρόσβαση στην Εγνατία Οδό γίνεται είτε μέσω του κόμβου της Πεδινης στα Ιωάννινα είτε (εναλλακτικά) μέσω του κόμβου του Βενέδικτου στα Γρεβενά (περνώντας πρώτα ή από την Φούρκα ή από το Δίστρατο).

Η Κόνιτσα έχει την δυνατότητα να βρεθεί σε προνομιακή θέση με την ολοκλήρωση του οδικού άξονα της Ιόνιας Οδού και με την ολοκλήρωση του κάθετου άξονα της Αδριατικής που θα συνδέει την Ιταλία με την Αλβανία, διασχίζοντας την Κροατία και το Μαυροβούνιο, και θα καταλήγει στα ελληνοαλβανικά σύνορα.

Η λειτουργία του Μεθοριακού Σταθμού Μέρτζιανης σε συνδυασμό με την προτεινόμενη χωροθέτηση Βιοτεχνικού Πάρκου και την ολοκλήρωση των παραπάνω αξόνων μπορεί να καταστήσει την Κόνιτσα ως κέντρο μεταφορών και να δώσει ώθηση στον εξαγωγικό ρόλο της περιοχής και ταυτόχρονα να ενισχύσει την τουριστική ροή.

2.7. Αξιολόγηση της κατάστασης - εντοπισμός κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης

Η ανάλυση που προηγήθηκε και αφορούσε στα κύρια χαρακτηριστικά του Δήμου και τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν από αυτή, σε συνδυασμό με τη γενικότερη γνώση των παραγωγικών και λοιπών κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών της περιοχής, επιτρέπει τη «διάγνωση» των προβλημάτων / περιορισμών, όπως και των δυνατοτήτων / προοπτικών ανάπτυξης της περιοχής. Οι περιορισμοί και οι δυνατότητες ανάπτυξης του Δήμου Κόνιτσας σε σχέση με τα κύρια χαρακτηριστικά του, κατηγοριοποιούνται στη SWOT ανάλυση σε πλεονεκτήματα, αδυναμίες, ευκαιρίες και απειλές.

Η χρησιμότητα της SWOT ανάλυσης έγκειται στον εντοπισμό των κύριων δυνατοτήτων και ευκαιριών προκειμένου να χρησιμοποιηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να ελαχιστοποιήσουν, σταδιακά, τις αδυναμίες της περιοχής και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει. Με τον τρόπο αυτό αναδεικνύεται η συνολική «εικόνα» της περιοχής, εστιάζοντας στα σημεία εκείνα που υποδηλώνουν τη δυναμική και την προοπτική ανάπτυξής της, καθώς και στα σημεία εκείνα που λειτουργούν ή ενδέχεται να λειτουργήσουν ως ανασταλτικοί παράγοντες ανάπτυξης.

Κατά συνέπεια, η SWOT ανάλυση θα αποτελέσει τη βάση για τη διατύπωση των στρατηγικών στόχων και, περαιτέρω, την εκπόνηση ενός ρεαλιστικού επιχειρησιακού σχεδίου ανάπτυξης της περιοχής.

3. Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών Προσώπων

3.1. Ιστορικό εξέλιξης της οργανωτικής δομής του Δήμου Κόνιτσας

Μετά την εφαρμογή των διατάξεων του Ν 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης –Πρόγραμμα Καλλικράτης » ,ο Δήμος Κόνιτσας συνέταξε τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΥΕ), ο οποίος εγκρίθηκε από τη Γενική Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου Δυτικής Μακεδονίας με την αρ.36498/10280 /8-11-2011 Απόφασή της (ΦΕΚ.2170/Β/28-11-2011).

Το άρθρο 22 του ως άνω Οργανισμού που αφορά στους προϊσταμένους των οργανικών μονάδων τροποποιήθηκε με την με αρ.54878/ 12042/27-09-2012 (ΦΕΚ 2796/Β /16-10/2012) Απόφαση, όπου και οι υπάλληλοι του κλάδου ΔΕ Διοικητικού μπορούν να προϊστανται στο Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών Οικονομικών Υπηρεσιών Τοπικής Ανάπτυξης Προγραμματισμού και Κοινωνικής Προστασίας .

Επίσης έχουν ληφθεί οι με αρ 4/2013 και 12/2014 Αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου που αφορούν σε τροποποιήσεις του ως άνω Οργανισμού .

Αναφορικά με την με αρ 4/2013 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου ,η οποία δεν εγκρίθηκε από το Υπηρεσιακό Συμβούλιο Κρίσεως Υπαλλήλων ΟΤΑ Ν. Ιωαννίνων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με αρ.5/2014 γνωμοδότησή του (Πρακτικά 2/2014) διότι μεταξύ άλλων θα έπρεπε να συμπεριλάβει τη μεταφορά αρμοδιοτήτων που προβλέπονταν στη Δημοτική Αστυνομία μετά από την κατάργησή της σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 81 του Ν.4172/2013 (ΦΕΚ 167/Α/2013) .

Σημειώνεται ότι ο ΟΕΥ καταρτίστηκε λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος του δήμου, τις νέες αρμοδιότητες που μεταφέρονται στους Δήμους και τις αρχές της χρηστής διοίκησης και διαχείρισης των δημοσιονομικών του Δήμου σε καιρούς οικονομικής ύφεσης.

3.2. Γενική περιγραφή και οργανόγραμμα του Δήμου Κόνιτσας

Σύμφωνα με τον εγκεκριμένο Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών (ΟΕΥ), , ο Δήμος διαθέτει κεντρικές και αποκεντρωμένες υπηρεσίες. Οι κεντρικές υπηρεσίες διαρθρώνονται ως εξής:

- Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο δήμαρχο
- Υπηρεσίες τεχνικών έργων και ποιότητας ζωής
 - ο Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών και Ποιότητας Ζωής
 - ο Αυτοτελές Γραφείο Πολεοδομίας
- Επιτελικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υποστήριξης
 - ο Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών, Τοπικής Ανάπτυξης, Προγραμματισμού και Κοινωνικής Προστασίας
 - ο Αυτοτελές Γραφείο ΚΕΠ

Οι κεντρικές υπηρεσίες λειτουργούν στην έδρα του Δήμου και οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες στις έδρες των τεσσάρων πρώην ΟΤΑ που συνενώθηκαν (Πυρσόγιανη, Αετομηλίτσα, Δίστρατο και Φούρκα).

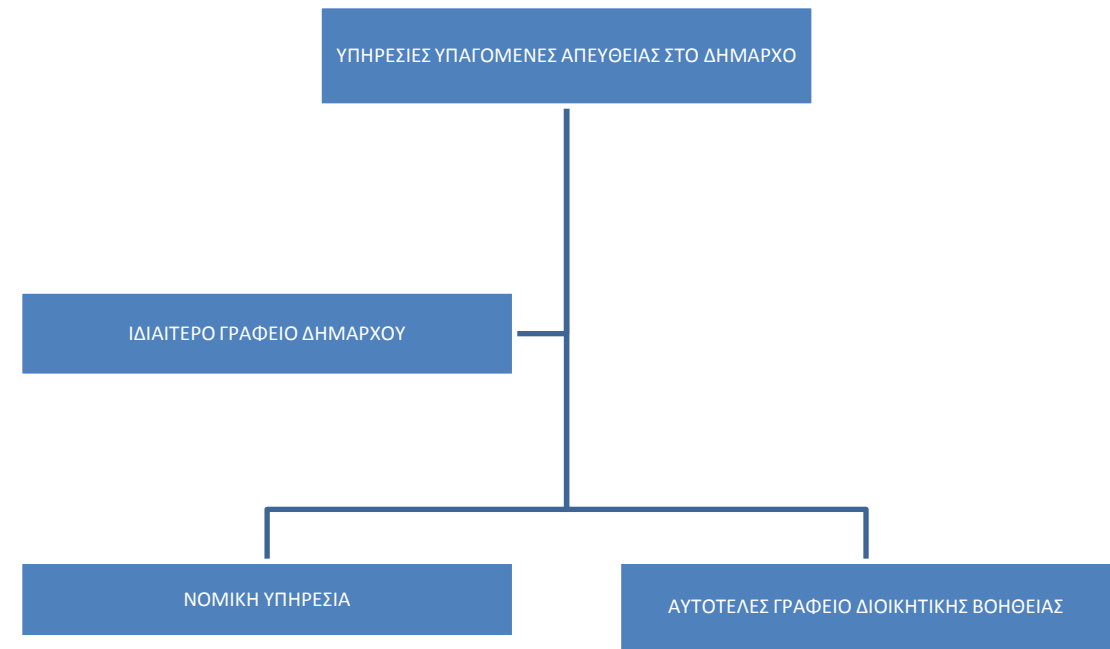
Στις αρμοδιότητες των παραπάνω υπηρεσιών περιλαμβάνονται τα αντικείμενα:

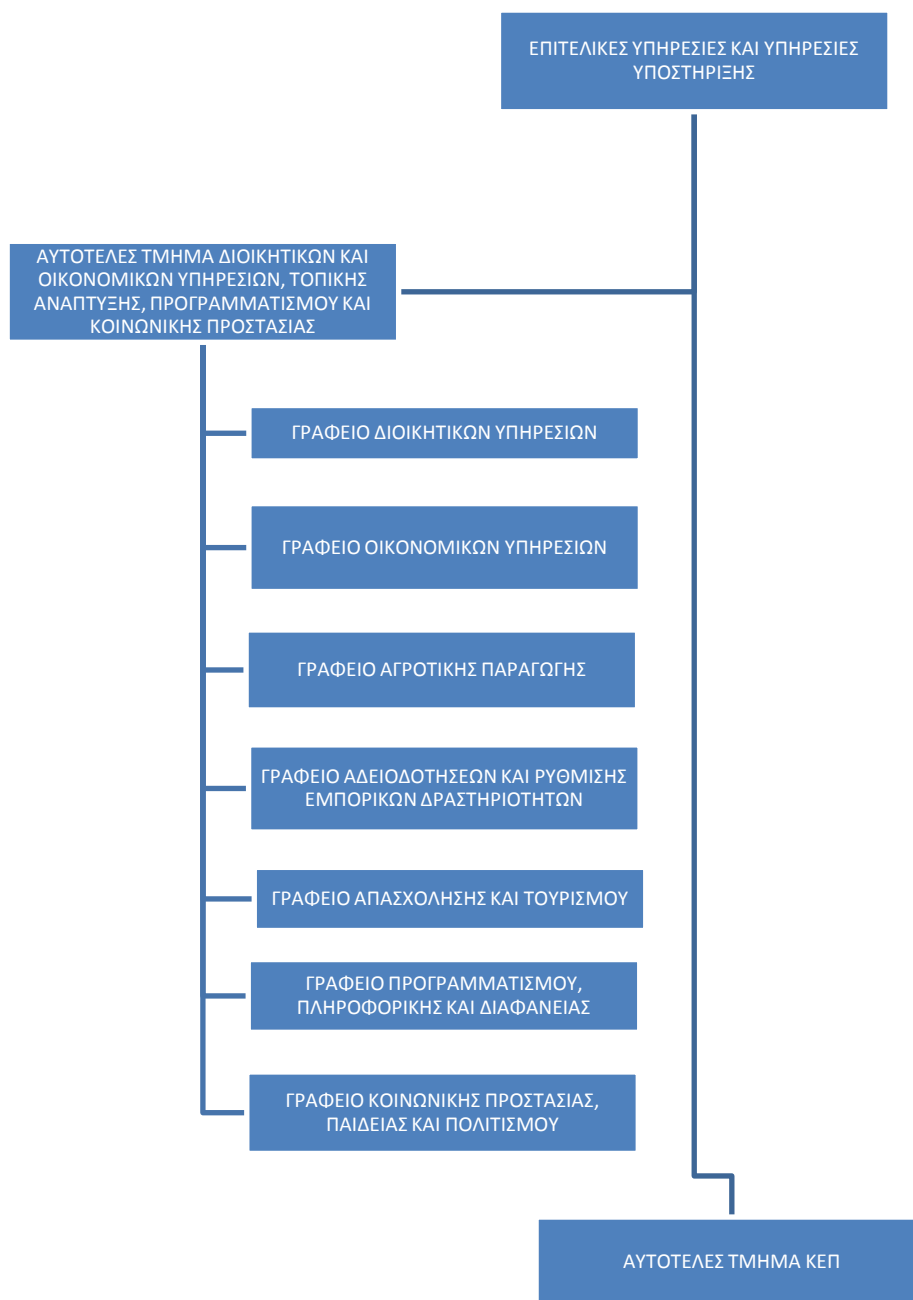
- α) Προγραμματισμού και Ανάπτυξης
- β) Οικονομική υπηρεσία
- γ) Τεχνική υπηρεσία
- δ) Τεχνολογίας, Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- ε) Διαφάνειας
- στ) Νομικής υποστήριξης
- ζ) Διοίκησης – Διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού
- η) Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- θ) Περιβάλλοντος – Πολιτικής Προστασίας

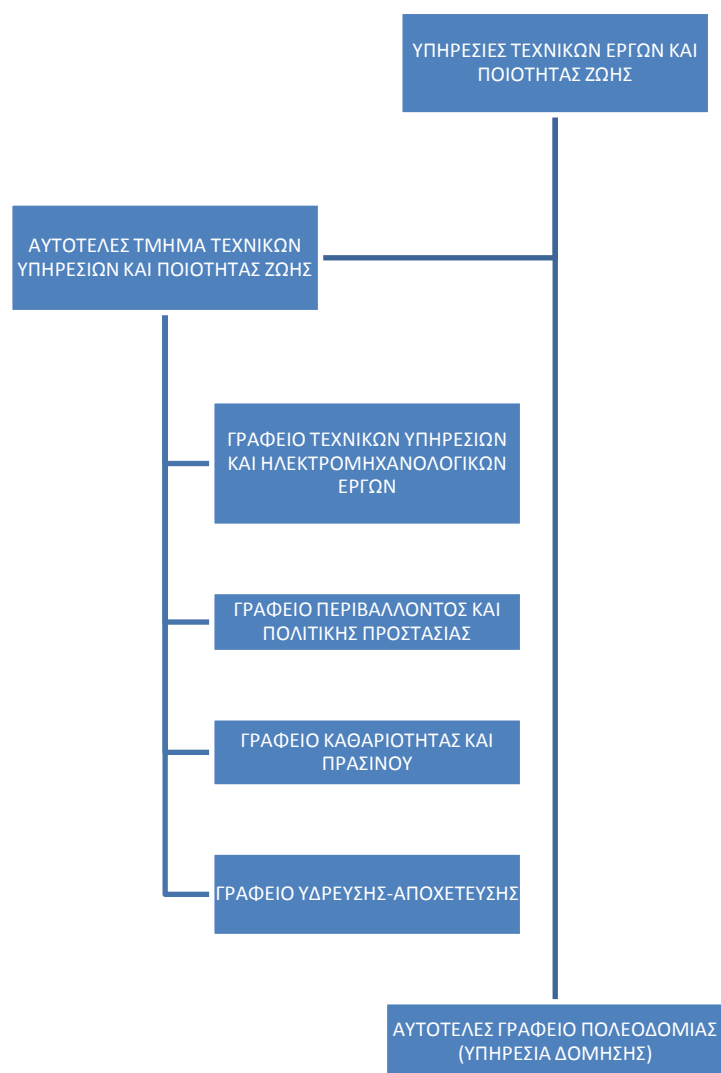
ι) Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Νέας Γενιάς και

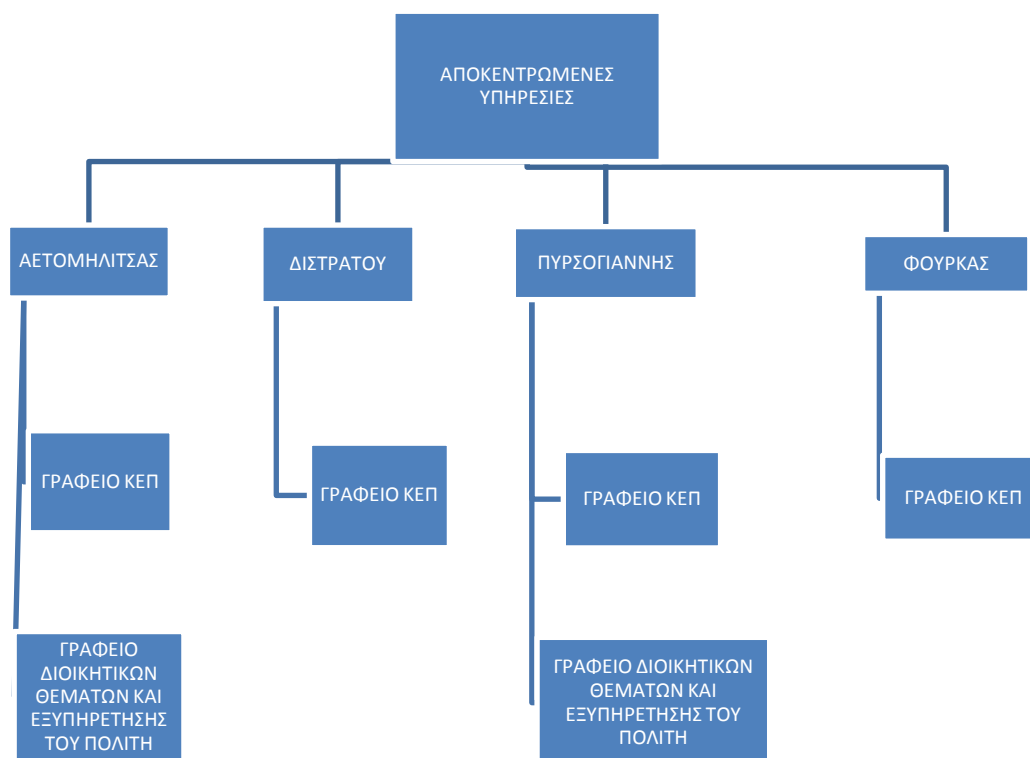
ια) Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας

Εικόνα 8: Υφιστάμενο οργανόγραμμα του Δήμου Κόνιτσας









3.3. Στελέχωση του Δήμου σύμφωνα με τον ΟΕΥ και υπάρχουσα κατάσταση

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι προβλεπόμενες θέσεις του οργανισμού και οι αποκλείσεις σε σχέση με τους υπηρετούντες

Πίνακας 7: προβλεπόμενες θέσεις σύμφωνα με τον ΟΕΥ και αποκλείσεις κάλυψης αυτών

ΚΛΑΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ		
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ	ΚΕΝΕΣ
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ -ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	3	3	0
ΠΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	1	0	1
ΠΕ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ	1	0	1
ΠΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	3	2	1
ΠΕ ΑΡΧ/ΝΩΝ -ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1	1	0
ΠΕ ΔΙΕΚ/ΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ	3	3	0
ΤΕΧΝΟΛΟΓΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ	ΚΕΝΕΣ
ΤΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛ-ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1	1	0
ΤΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1	0	1
ΤΕ ΔΙΕΚ/ΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ	1	1	0
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ	ΚΕΝΕΣ
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ -ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ	1	0	1
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ -ΜΗΧΑΝΟΤΕΧΝΙΤΩΝ	1	0	1
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ -ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ	2	0	2
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ - ΧΕΙΡ.ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	2	2	0
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ -ΟΔΗΓΩΝ	2	2	0
ΔΕ ΔΙΕΚΠ/ΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ	3	3	0
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	7	2	5
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΗ		
	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ	ΚΕΝΕΣ
ΠΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	1	1	0
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ -ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	1	1	0
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ -ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	4	4	0
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ	1	1	0
ΔΕ ΚΛΗΤΗΡΩΝ	1	1	0
ΔΕ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ	1	1	0
ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	2	2	0
ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ	4	4	0

ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ (ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΗ)	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ	ΚΕΝΕΣ
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ -ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	3	3	0
ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ Η/Υ	1	1	0

Πίνακας 8: Κατανομή υφιστάμενου μόνιμου και αορίστου χρόνου προσωπικού ανά υπηρεσία και εκπαιδευτική βαθμίδα

α/α	ΥΠΗΡΕΣΙΑ/ΤΜΗΜΑ/ΓΡΑΦΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
1	ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	3
2	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	3
3	ΚΕΠ	ΠΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	3
4	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	1
5	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	1
6	ΚΕΠ	ΤΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	1
7	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΤΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
8	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ	3
9	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ	3
10	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ Η/Υ	1
11	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΔΕ ΚΛΗΤΗΡΩΝ	1
12	ΚΕΠ	ΔΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	3
13	ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	2
14	ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ	2
15	ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΩΝ-ΟΔΗΓΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ	2
16	ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΔΡΕΥΣΗΣ-ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΔΕ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ	1
17	ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ	1
18	ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	2
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		34
ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ			
19	ΣΧΟΛΕΙΑ	ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	4
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		4

Πίνακας 9: Κατανομή υφιστάμενου προσωπικού ανά τμήμα

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ	
ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΑΡΧΟΥ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΗ ΘΕΣΗ ΜΕ ΑΠΟΣΠΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ: 1 1 ΠΕ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 0 (ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΣΕ ΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 0

ΒΟΗΘΕΙΑΣ	
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ 2: 1 ΠΕ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ 1 ΠΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ 2: 2 ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ- ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ 5: 2 ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ 1 ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ 2 ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΔΡΕΥΣΗΣ-ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 1 1 ΔΕ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ 1: 1 ΠΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ 6: 1 ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ 1 ΤΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ-ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ 3 ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ 1 ΔΕ ΚΛΗΤΗΡΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ 7: 3 ΠΕ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΩΝ 1 ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ 3 ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 0
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 0 (ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΜΕ ΑΝΑΘΕΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ)
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 0
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 2 1 ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ Η/Υ 1 ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 0 (ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ Ν.Π.Δ.Δ. Κ.Ε.Π.Α.Π.Α ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ)
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΚΕΠ	
ΚΕΠ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 3 3 ΠΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΕΠ ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 2 2 ΔΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 0
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΕΠ ΔΙΣΤΡΑΤΟΥ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 0
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΕΠ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 1 1 ΤΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 0
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΕΠ ΦΟΥΡΚΑΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ: 1 1 ΔΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Όπως φαίνεται οι υπηρεσίες του Δήμου είναι υποστελεχωμένες προκειμένου να ασκήσουν το σύνολο των νέων αρμοδιοτήτων που μεταφέρονται σε αυτές και να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες του διευρυμένου δήμου.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή των υπηρεσιών, αυτή κρίνεται επαρκής. Θέματα όπως χώροι αρχειοθέτησης, ηλεκτρονικός εξοπλισμός, ιστοσελίδα σύγχρονης αισθητικής αντιμετωπίζονται.

Η συντήρηση των οχημάτων και μηχανημάτων του δήμου είναι καίριας σημασίας το οποίο αντιμετωπίζεται είτε εσωτερικά είτε με προσφυγή σε ιδιωτικά συνεργεία. Από τους πέντε ΟΤΑ που συνενώθηκαν, μόνο ο Δήμος Κόνιτσας διέθετε υπηρεσία καθαριότητας, η οποία έχει πλέον την ευθύνη αποκομιδής των απορριμμάτων στον ενιαίο Δήμο.

Σύστημα διαχείρισης ποιότητας ISO δεν εφαρμόζεται αλλά ο Δήμος διαθέτει πιστοποιητικό διαχειριστικής επάρκειας τύπου Α, Β και Γ για την υλοποίηση έργων ΕΣΠΑ.

3.4. Οικονομικά στοιχεία του Δήμου των τριών τελευταίων ετών

Πίνακας 10: Οικονομικά στοιχεία Δήμου Κόνιτσας των τελευταίων τριών ετών

ΕΣΟΔΑ €				
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	N - 1	N - 2	N - 3
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	139808,53	114204,65	120571,36
02	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	197790,31	109161,5	82342,86
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	353264,78	336120,49	390299,27
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	50219,6	76423,4	30396,15
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	12432,64	2500	
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2119455,56	2192755,4	2192548,54
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	18885,83	15756,89	34904,02
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	2891857,25	2846922,33	2851062,2
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	N - 1	N - 2	N - 3
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ			
12	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	363570,05	62312,27	85251,9
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1176784,57	551886,74	1495023,65
14	ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ		1760,82	
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	45907	24521,21	16847,64
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ		14043,72	
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	1586261,62	654524,76	1597123,19
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	N - 1	N - 2	N - 3
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	65555,54	65307,4	158003,4
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ		660	4678,17
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	65555,54	65967,4	162681,57
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	N - 1	N - 2	N - 3
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ			
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤ' Α ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	188835,51	136739,21	97064,49
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	188835,51	136739,21	97064,49
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	N - 1	N - 2	N - 3
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	625781,07	565114,36	530356,18
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	9487,62	6727,44	3181,21
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	635268,69	571841,8	533537,39
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	N - 1	N - 2	N - 3
511	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	374916,29	229114,44	441813,87
512	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	3874277,53	3927985,06	3082764,18
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	4249193,82	4157099,5	3524578,05
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	9616972,43	8433095	8766046,89

ΔΑΠΑΝΕΣ €				
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	N - 1	N - 2	N - 3
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	1276759,19	1067181,37	1063598,68
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	353638,11	354772,41	400884,56
62	Παροχές τρίτων	527061,32	501195,77	405816,95
63	Φόροι και τέλη	8609,14	4098,28	57449,03
64	Λοιπά γενικά έξοδα	87884,29	103235,07	92428,39
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσια πίστης	158145,77	121806,03	118371,06
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	302249,25	147644,71	189443,98
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους παραχωρήσεις- παροχές - επιχορηγήσεις - επιδοτήσεις - δωρεές	674432,15	669210,98	616056,02
68	Λοιπά έξοδα	4583,48	5252,59	
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	3393362,7	2974397,21	2944048,67
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	N - 1	N - 2	N - 3
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	24962,92	78323,33	121389,23
73	Έργα	843313,73	835433,94	1292629,97
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	14326,79	36939,69	46444,05
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)			
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	882603,44	950696,96	1460463,25
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ , ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	N - 1	N - 2	N - 3
81	Πληρωμές οφειλών παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ)	530757,06	429555,63	285959,09
82	Λοιπές Αποδόσεις	653149,63	553867,15	486573,01
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωθέντων κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη			
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	1183906,69	983422,78	772532,1
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	N - 1	N - 2	N - 3
91	Αποθεματικό			
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ			
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8-9)	5459872,83	4908516,95	5177044,02

3.5. «Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Κόνιτσας»

Η Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Κόνιτσας προέκυψε από τη συγχώνευση του Πνευματικού Κέντρου Κόνιτσας και της Αναπτυξιακής Δημοτικής Επιχείρησης Κόνιτσας (ΦΕΚ 274/16-2-2009).

Στη συνέχεια, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 926/23-5-2011) στο νέο «Καλλικρατικό» Δήμο Κόνιτσας περιέρχονται η Κοινωφελής Κοινοτική Επιχείρηση Κοινότητας Διστράτου, η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Δήμου Κόνιτσας και η Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Μαστοροχωρίων. Έτσι προέκυψε η ενιαία Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Κόνιτσας (Κ.Ε.Δ.Κ.), Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, που υποκαθιστά αυτοδικαίως τα νομικά πρόσωπα που συγχωνεύθηκαν, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Οι σκοποί της επιχείρησης περιλαμβάνουν τους τομείς της κοινωνικής μέριμνας, του πολιτισμού & δια βίου μάθησης και του περιβάλλοντος (με εξαίρεση την καθαριότητα

των κοινοχρήστων χώρων και την αποκομιδή των απορριμμάτων, τη δημιουργία και συντήρηση πρασίνου και τη λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών).

Η Κοινωνική Επιχείρηση διοικείται από Δ.Σ. και δραστηριοποιείται στους τομείς του πολιτισμού, της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, της δια βίου μάθησης, του περιβάλλοντος, της έρευνας και της τεχνολογίας, διέπεται δε από το νομικό πλαίσιο που ορίζεται στο αρ. 254 και μετά του ΔΚΔ.

Για το λόγο αυτό η ΚΕΔΚ με απόφαση του Δ.Σ. καταρτίζει Διετές Πρόγραμμα Δράσης, όπου περιγράφονται, αναλύονται και κοστολογούνται οι εξής ενέργειες και δραστηριότητες:

- Δράσεις και δομές κοινωνικής αλληλεγγύης (Κοινωνική Μέριμνα Ι και Κοινωνική Μέριμνα ΙΙ, Βοήθεια στο σπίτι, Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης κ.α.)
- Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων
- Διοργάνωση Ημερίδων-Συναντήσεων με θέματα των αρμοδιοτήτων της ΚΕΔΚ
- Λειτουργία τμήματος χορωδίας-φilarμονικής-θεάτρου
- Λειτουργία τμήματος χορευτικού, ζωγραφικής, αγιογραφίας, γλώσσας
- Λειτουργία ωδείου
- Δράσεις στα πλαίσια της δια βίου Μάθησης και της προστασίας του Περιβάλλοντος

Παράλληλα αιτιολογείται η σύνδεσή τους με τις αρμοδιότητες του ΟΤΑ, κοστολογούνται οι δραστηριότητες και οι υπηρεσίες σε ετήσια βάση και προϋπολογίζονται οι επενδύσεις.

Ακόμη, υπολογίζονται τα έσοδα της επιχείρησης που προκύπτουν από τις δραστηριότητες σε ετήσια βάση. Προσδιορίζεται το ύψος χρηματοδότησης της επιχείρησης από το Δήμο ή από προγράμματα. Ορίζεται η Επιτροπή παρακολούθησης και οι αρμοδιότητές της. Προβλέπονται οι προϋποθέσεις αναθεώρησης.

Η κατάρτιση του ετήσιου προϋπολογισμού και του διετούς προγράμματος δράσης γίνονται με τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομία, την αποφυγή άσκοπων εξόδων, στηρίζεται στη συνεργασία και έχει ως στόχο την ολοκληρωμένη και αξιοβίωτη ανάπτυξη στην περιοχή του Δήμου Κόνιτσας.

Η διάρθρωση των υπηρεσιών της επιχείρησης σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών της Κοινωνικού Επιχείρησης είναι η εξής

1. ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ (με τις εξής διοικητικές ενότητες):

- Γραφείο Γραμματείας
- Γραφείο Προγραμματισμού και οργάνωσης
- Γραφείο τύπου και δημοσίων σχέσεων
- Τμήμα διοικητικών – οικονομικών υπηρεσιών
- Τμήμα κοινωνικής προστασίας και Αλληλεγγύης
- Τμήμα πολιτισμού
- Τμήμα αθλητισμού
- Τμήμα περιβάλλοντος
- Τμήμα διοικητικής συγκοινωνίας

Στην επιχείρηση απασχολούνται 24 άτομα, 14 με συμβάσεις αορίστου χρόνου και 10 με ορισμένου χρόνου.

Πίνακας 11: Κάλυψη οργανικών θέσεων της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Κόνιτσας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ (ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	1	1
ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (Κ.Δ.Α.Π.)		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ
ΠΕ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ (ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	1	1
ΠΕ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ (ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	2	2
ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	1	1
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ 1		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ
ΠΕ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ (ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	1	1
ΤΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ (ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	1	1
ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	2	2
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ 2		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ
ΤΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ (ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	1	1
ΔΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ (ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	2	2
ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ (ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)	2	2
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΗ ΙΔΟΧ		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ
ΠΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ	1	1

ΔΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ	1	1
ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	2	2
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΗ ΙΔΟΧ		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ
ΠΕ ΚΟΙΩΝΙΟΛΟΓΩΝ	1	1
ΔΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ	1	1
ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	2	2
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΔΙΣΤΡΑΤΟΥ ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΗ ΙΔΟΧ		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ
ΔΕ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ	1	1
ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	1	1

3.6. «Κέντρο Πρόνοιας – Αθλητισμού – Προσχολικής Αγωγής Δήμου Κόνιτσας»

Το Κέντρο Πρόνοιας – Αθλητισμού – Προσχολικής Αγωγής Δήμου Κόνιτσας (με διακριτικό τίτλο ΚΕ.Π.Α.Π.Α. Δήμου Κόνιτσας) είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, το οποίο συστήθηκε με το ΦΕΚ 926/Β'/23-5-2011 και προέρχεται από τη συγχώνευση των υφιστάμενων ΝΠΔΔ:

- Κέντρο Κοινωνικής Φροντίδας Δήμου Κόνιτσας
- Οργανισμός Νεολαίας και Άθλησης, Ι. Πραβατζή
- Α΄ Παιδικός Σταθμός Δήμου Κόνιτσας
- Β΄ Παιδικός Σταθμός Δήμου Κόνιτσας
- Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.) Δήμου Κόνιτσας
- Κοινοτική Βιβλιοθήκη Διστράτου Κόνιτσας
- Πνευματικό Κέντρο Δ.Δ. Δροσοπηγής
- Οργανισμός Προστασίας, Περιβάλλοντος και Πρασίνου Κεφαλοχωρίου
- Πνευματικό Κέντρο Δ.Δ. Γοργοποτάμου
- Πνευματικό Κέντρο Δ.Δ. Πληκατίου

Σκοπός του ΚΕΠΑΠΑ είναι η ανάπτυξη ολοκληρωμένου δικτύου υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας, παιδείας, νεολαίας και άθλησης με την ανάπτυξη αντίστοιχων προγραμμάτων και δομών.

Η δραστηριότητα του Ν.Π.Δ.Δ. αναπτύσσεται σε τρεις τομείς παρέμβασης:

1. ΠΡΟΝΟΙΑΣ: Η εφαρμογή του προγράμματος φροντίδας, αρωγής, απασχόλησης και ψυχαγωγίας ανοικτής προστασίας υλικής και ηθικής συμπαράστασης σε ευαίσθητες ομάδες της κοινωνίας του Δήμου Κόνιτσας.

2. **ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ:** Υποστήριξη μαζικού και Σωματειακού Αθλητισμού, ανάπτυξη όλων των βαθμίδων, ψυχαγωγία και αναβάθμιση του πολιτιστικού και αθλητικού επιπέδου, επιτυγχάνοντας την καλλιέργεια και ανάπτυξη του αθλητικού πνεύματος, την ομαδικότητα και την ευγενή άμιλλα.

3. **ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ & ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ:** Ημερήσια διατροφή, διαπαιδαγώγηση, δημιουργική απασχόληση νηπίων και βρεφών τα οποία δεν μπορούν να έχουν στο οικογενειακό τους περιβάλλον την απαραίτητη φροντίδα λόγω απασχόλησης των εργαζομένων γονέων ή άλλων κοινωνικών αιτιών.

Το κόστος λειτουργίας του ΚΕΠΑΠΑ είναι 300.000,00€ ετησίως.

Πίνακας 12: Κατανομή υφιστάμενου μόνιμου και αορίστου χρόνου προσωπικού ανά υπηρεσία και εκπαιδευτική βαθμίδα του ΚΕΠΑΑΠ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΚΑΛΥΜΜΕΝΕΣ
Α' ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ		
ΠΕ 10 ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	1	1
ΔΕ 8 ΒΟΗΘΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	1	1
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ	1	
ΥΕ 16 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	1	
ΥΕ 14 ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	1	
Β' ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ		
ΤΕ 16 ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	1	1
ΤΕ 16 ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	1	
ΔΕ 32 ΜΑΓΕΙΡΩΝ	1	1
ΔΕ 8 ΒΟΗΘΟΣ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	1	
ΥΕ 16 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	2	1
ΥΕ 14 ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	1	
ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ		
ΤΕ 10 ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ	1	1
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	1	
ΥΕ 3 ΒΟΗΘΩΝ ΜΑΓΕΙΡΩΝ	1	
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗΣ		
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	1	1
ΥΕ 16 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	1	
ΥΕ ΚΛΗΤΗΡΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ (ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ)	2	
ΣΥΝΟΛΟ	19	7

4. Χρηματοδοτικά εργαλεία – Στρατηγική Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2014-2020 για την χώρα και την περιφέρεια Ηπείρου

4.1. Προσδιορισμός Αναπτυξιακών Αναγκών σε εθνικό επίπεδο ¹²

Η ελληνική οικονομία αναπτυσσόταν γρήγορα από την αρχή της δεκαετίας του '90 μέχρι το 2009 που άρχισε η κρίση. Το γεγονός αυτό αντανάκλούσε μια άνθηση της εγχώριας ζήτησης, ιδίως της κατανάλωσης και των επενδύσεων σε κατοικίες, ενώ οι ξένες επενδύσεις παρέμειναν πολύ χαμηλές. Ο συνδυασμός της υψηλής αύξησης της εγχώριας ζήτησης και της επιδείνωσης της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας επέφερε ταχεία επιδείνωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών.

Τα «δίδυμα» ελλείμματα, δηλ εσωτερικό και εξωτερικό έλλειμμα, οδήγησαν σε μεγάλη αύξηση των επιπέδων του δημόσιου χρέους, και τελικά στην οικονομική και κοινωνική κρίση. Το τραπεζικό σύστημα βγαίνει και αυτό λαβωμένο από την κρίση χρέους με αποτέλεσμα μεταξύ των άλλων τη δημιουργία οξύτων προβλημάτων ρευστότητας στην οικονομία και δυσκολίες για τη συμμετοχή των τραπεζών στη χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων.

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής που ακολουθεί τα τελευταία πέντε χρόνια η Ελλάδα στηρίχτηκε σε μία σειρά μέτρων δημοσιονομικής προσαρμογής, με παρεμβάσεις τόσο στον τομέα των δαπανών όσο και των εσόδων.

Εκτός από τη δημοσιονομική εξυγίανση, το Πρόγραμμα Στήριξης που εφαρμόζεται για την αντιμετώπιση της κρίσης, προβλέπει συγκεκριμένες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις με σκοπό τη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Έχουν ήδη σημειωθεί σημαντικές τομές, όπως η μεταρρύθμιση στο συνταξιοδοτικό σύστημα, οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας με σκοπό τη μεγαλύτερη ευελιξία και οι αλλαγές στο σύστημα υγείας που οδήγησαν στον εξορθολογισμό της φαρμακευτικής δαπάνης. Παράλληλα συντελείται απελευθέρωση των κλειστών επαγγελματιών, ενίσχυση της δημοσιονομικής διαχείρισης, μεταρρύθμιση στο φορολογικό σύστημα, μεταρρύθμιση στο δικαστικό σύστημα για πιο γρήγορη απονομή της δικαιοσύνης, μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης με συνένωση μικρών διοικητικών μονάδων σε μεγαλύτερες, προώθηση ενός συνδυασμού μέτρων για την προώθηση της επιχειρηματικότητας και των εξαγωγών και ένα ευρύ μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων. Οι διαρθρωτικές όμως αλλαγές δεν θα έχουν όλες ολοκληρωθεί με τη λήξη της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

Η κρίση όμως χρέους και το πρόγραμμα δημοσιονομικής πολιτικής έχει βαριές συνέπειες για την Ελληνική οικονομία και κοινωνία. Η Ελληνική οικονομία βρίσκεται σε ύφεση εδώ

¹² Σύμφωνα Εταιρικής Σχέσης 2014 - 2020

και έξι χρόνια και το ΑΕΠ της χώρας έχει συρρικνωθεί σωρευτικά κατά περίπου 25%. Η μείωση αυτή οφείλεται τόσο στην μείωση της κατανάλωσης όσο και των επενδύσεων.

Η ανεργία έχει φτάσει το 27% το 2013, ενώ το ποσοστό ανεργίας των νέων στην Ελλάδα είναι το υψηλότερο μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών και ξεπερνάει το 60%. Το ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού ανέρχεται στο 52,7%. Το α' τριμ. 2013 μόλις 3.595 χιλ. ήταν απασχολούμενοι σε συνολικό πληθυσμό της χώρας των 10.815 χιλ. κατοίκων (33% σε σχέση με 45% ΕΕ, 46% ΗΠΑ). Υπάρχει ανησυχία πως η υψηλή ανεργία που επιμένει στο χρόνο μπορεί να δοκιμάσει την κοινωνική συνοχή, να μειώσει το δυνητικό προϊόν της χώρας μέσω της απαξίωσης των ανθρώπινου κεφαλαίου και να οδηγήσει σε αυξημένο αριθμό μακροχρόνια ανέργων. Τέλος, με βάση τα τελευταία στατιστικά στοιχεία για το 2011, ο αριθμός των ανθρώπων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού αυξήθηκε από 3.007.000 (27,6% του συνολικού πληθυσμού) το 2009 σε 3.403.000 το 2010 (31% του συνολικού πληθυσμού). Για το προσεχές μέλλον προβλέπεται περαιτέρω αύξηση του ποσοστού της ανεργίας, προτού αρχίσει να υποχωρεί ως αποτέλεσμα των διαρθρωτικών αλλαγών στην αγορά εργασίας και τη μείωση του εργατικού κόστους, αλλά θα παραμείνει σε υψηλά επίπεδα σηματοδοτώντας την επιτακτικότητα ανάγκη για δημιουργία, αλλά και διατήρηση θέσεων εργασίας.

Η σύνθεση του ΑΕΠ αλλά και η **διάρθρωση της απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής** αναδεικνύει τη σημαντική απόκλιση της ελληνικής οικονομίας από τον μέσο όρο της ΕΕ εξηγώντας εν πολλοίς και τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας αλλά και τη διαρθρωτική μεταβολή σε όρους πραγματικής οικονομίας που επέφερε η υιοθέτηση του μοντέλου ανάπτυξης που βασίσθηκε στην τόνωση της εγχώριας ζήτησης χωρίς να επανεπενδύονται τα κεφάλαια σε παραγωγικές επενδύσεις.

Το 2012 ο πρωτογενής τομέας συνεισέφερε το 3,7% της συνολικής εγχώριας Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) (ΕΕ -27 1,7%) και απασχολούσε το 12,2% των εργαζομένων (ΕΕ 27 5,2%). Οι αντίστοιχοι δείκτες για τον δευτερογενή τομέα ήταν 16,4% (ΕΕ -27 25,3%) και 15,6% (ΕΕ -27 22,6%) και για τον τριτογενή 80,2% (ΕΕ -27 73%) και απασχολεί το 72,2% που είναι ταυτόσημο με το ποσοστό στην ΕΕ -27.

Η διάρθρωση του τριτογενούς τομέα επίσης αναδεικνύει τις διαρθρωτικές στρεβλώσεις της ελληνικής οικονομίας, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και «υψηλό μερίδιο μεταπρατικών δραστηριοτήτων», σε σχέση και με τις άλλες χώρες της Νότιας Ευρώπης που επίσης επλήγησαν από την κρίση, όπως η υψηλή συμμετοχή του τομέα του εμπορίου στο ΑΕΠ της χώρας (Ελλάδα 18%, Νότιος Ευρώπη 11%) σε αντιδιαστολή με τις Επιχειρηματικές Υπηρεσίες (Ελλάδα 3%, Νότιος Ευρώπη 8%). Συνολικά οι εμπορεύσιμοι (tradable) τομείς (βιομηχανία-μεταποίηση, τουρισμός, επιχειρηματικές υπηρεσίες, γεωργία, ναυτιλία, ενέργεια, κλπ) συνεισέφεραν σε μικρότερο ποσοστό (3-4

ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ λιγότερο σε σχέση με τις άλλες χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου (Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία).

Τη μεγαλύτερη επίπτωση από τη συρρίκνωση της εγχώριας οικονομίας την υφίσταται ο δευτερογενής τομέας, ο οποίος μειώθηκε από 19,2% το 2008 σε 16,4% το 2012 και οφείλεται τόσο στην κατάρρευση του κατασκευαστικού κλάδου, όσο και στη συνεχή μείωση του όγκου και της αξίας της μεταποίησης λόγω της καθίζησης της εγχώριας ζήτησης και του προσανατολισμού των επιχειρήσεων στην εξυπηρέτηση πρωτίστως των αναγκών της εσωτερικής αγοράς και όχι στην εξωστρέφεια. Σημαντικότερο πρόβλημα σχεδόν παντού εμφανίζεται να είναι η αποβιομηχάνιση και η χαμηλή παραγωγικότητα και στο σύνολο της χώρας η μεταποίηση αναπτύσσεται ουσιαστικά σε 10 μόνο (από τους 53) Νομούς της χώρας.

Το **έλλειμμα παραγωγικότητας** στην Ελλάδα (29% σε σχέση με ΕΕ) οφείλεται κυρίως στην ελλειμματική παραγωγικότητα εντός κάθε κλάδου χωριστά, επηρεάζοντας το σύνολο της οικονομίας, παρά από ένα δυσμενές μίγμα κλάδων το οποίο επηρεάζει τη συνολική παραγωγή.

Τα ανωτέρω καταδεικνύουν πρωτίστως και πάνω απ' όλα την ανάγκη για μια σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας, η οποία δεν μπορεί πλέον να προέλθει από την αύξηση της παραγωγής σε μη εμπορεύσιμους τομείς, τροφοδοτούμενη από το χρέος και την κατανάλωση, αλλά από **στοχευμένες επενδύσεις και με μετατόπιση της παραγωγής και της απασχόλησης σε εμπορεύσιμους τομείς**.

Οι επιχειρήσεις της χώρας παρουσιάζουν χαμηλή ανταγωνιστικότητα η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο: (i) στο ιδιαίτερα **υψηλό ποσοστό πολύ μικρών και μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων** που είναι κυρίως οικογενειακού χαρακτήρα και **λειτουργούν με χαμηλή παραγωγικότητα**, (ii) στην **εξειδίκευση σε δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας και την περιορισμένη χαμηλή εισαγωγή καινοτομιών**, (iii) στα **θεσμικά εμπόδια/ αντικίνητρα** για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, (iv) στην **έλλειψη καθετοποίησης εντός κλάδου ή όμορων/ ομοειδών κλάδων** και την έλλειψη επαρκούς διασύνδεσης με συμπληρωματικούς κλάδους, (v) στη **μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας και επενδύσεων (αποβιομηχάνιση) σε γειτονικές χώρες** και λόγω χαμηλότερου κόστους εργασίας, (vi) στην **έλλειψη κουλτούρας επιχειρηματικής συνεργασίας** μεταξύ των βασικών φορέων των παραγωγικών συστημάτων, (vii) στο μη φιλικό επιχειρηματικό περιβάλλον και τη **γραφειοκρατία**, (viii) στην **έλλειψη κινητικότητας των εργαζομένων**, (ix) στο δύσκαμπτο και **αναποτελεσματικό νομοθετικό πλαίσιο**, (xi) στην έλλειψη **χρηματοδότησης**, (xii) και το υψηλό ενεργειακό κόστος.

Όλοι οι δείκτες που σχετίζονται με τις επιδόσεις των επιχειρήσεων σε έρευνα και καινοτομία συστηματικά παραμένουν κατώτεροι του μέσου όρου της ΕΕ αντανakλώντας τις δομικές αδυναμίες της Ελληνικής οικονομίας. Ο συνδυασμός των δομικών προβλημάτων, θεσμικών και γραφειοκρατικών αγκυλώσεων και της ρευστότητας στο επίπεδο της πολιτικής, οδήγησαν τις επιχειρήσεις να επενδύουν είτε σε δραστηριότητες με υψηλές βραχυπρόθεσμες αποδόσεις είτε σε δραστηριότητες χαμηλού ρίσκου και μειωμένης έκθεσης στο διεθνή ανταγωνισμό. Σταδιακά η επιχειρηματική δραστηριότητα οδηγήθηκε σε μεγάλο βαθμό σε δραστηριότητες μειωμένης έντασης γνώσης και προστιθέμενης αξίας που στοχεύουν κυρίως στην εσωτερική αγορά και κατανάλωση (δημόσια ή ιδιωτική).

Η σημαντική οικονομική μεγέθυνση που παρατηρήθηκε την τελευταία εικοσαετία δεν βασίστηκε στην αύξηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας, η οποία παρουσίασε επιδείνωση, αλλά στην αύξηση της εσωτερικής κατανάλωσης βασισμένη στην επέκταση του ιδιωτικού και δημόσιου, κυρίως, δανεισμού.

Πέραν των ανωτέρω, σημαντικά ζητήματα που ευθύνονται για τις χαμηλές επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας και για την παρεμπόδιση της αναπτυξιακής της προοπτικής εντοπίζονται στην περιορισμένη **διοικητική ικανότητα** του δημόσιου τομέα, και στην ανεπάρκεια **βασικών υποδομών** για την προώθηση της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Η παρουσίαση κατωτέρω της εικόνας της χώρας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων έναντι της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που συνδέεται άμεσα με τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) καταδεικνύει τις προσπάθειες που πρέπει να καταβληθούν και την απόσταση που πρέπει να καλυφθεί μέχρι το 2020.

Οι έντεκα (11) Θεματικοί Στόχοι της νέας προγραμματικής περιόδου είναι

ΘΣ 1. Έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία

ΘΣ 2. Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών

ΘΣ 3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

ΘΣ 4. Μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

ΘΣ 5. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη των κινδύνων

ΘΣ 6. Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και αποδοτική χρήση των πόρων

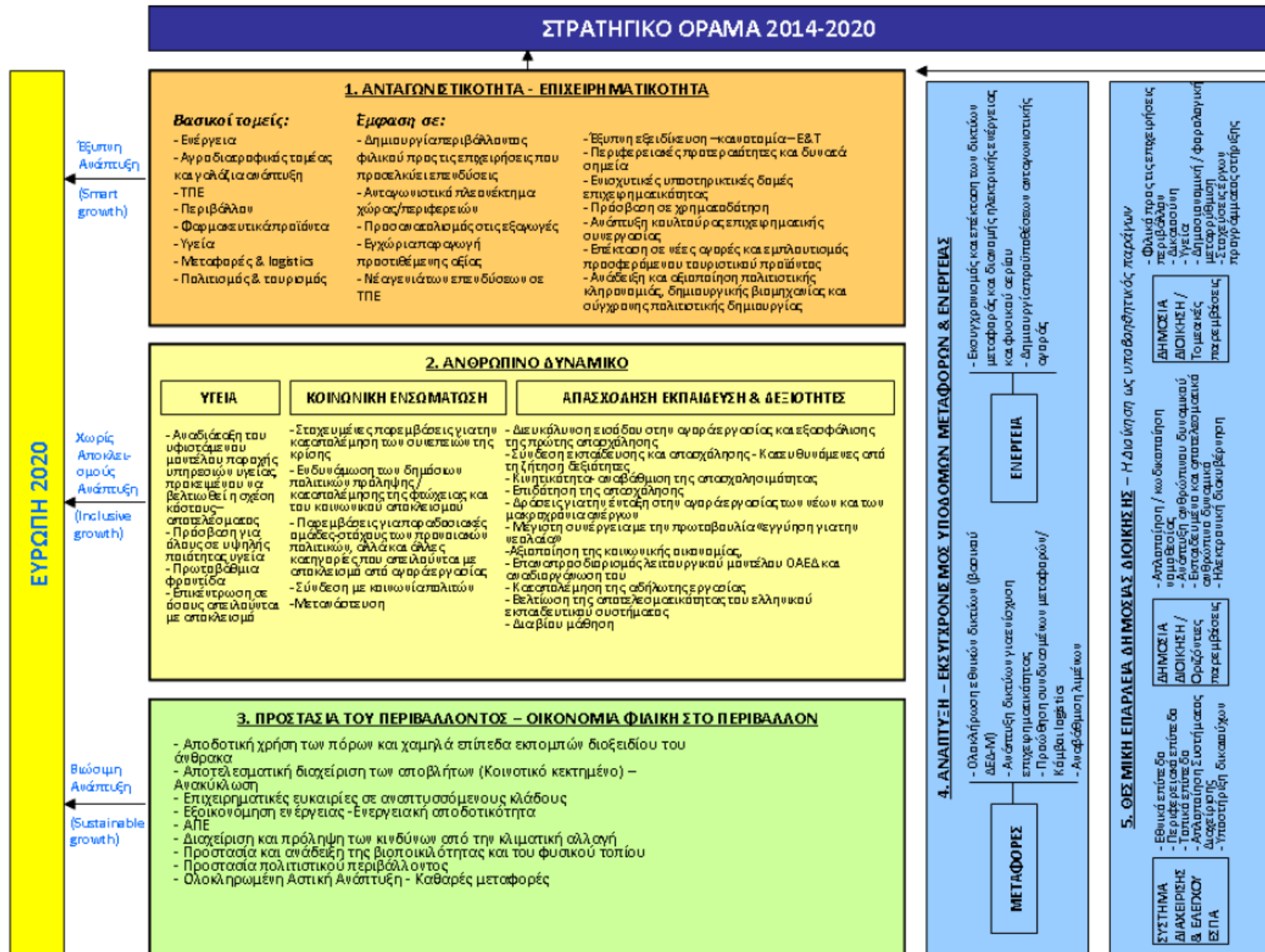
ΘΣ 7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων

ΘΣ 8. Βιώσιμη και ποιοτική απασχόληση – υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων

ΘΣ 9. Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης

ΘΣ 10. Επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση

ΘΣ 11. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών και των φορέων, καθώς και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης



4.2. Προσδιορισμός Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Αναγκών σε επίπεδο Περιφέρειας ΗΠΕΙΡΟΥ

Το ΕΠ της ΗΠΕΙΡΟΥ ευθυγραμμίζεται με τις ευρωπαϊκές, εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές και προτεραιότητες, υπηρετώντας τις υπερκείμενες στοχεύσεις. Ταυτοχρόνως, βασίζεται στην ανάλυση της συγκεκριμένης περιφερειακής, οικονομικής, κοινωνικής και οικολογικής κατάστασης της ΗΠΕΙΡΟΥ και καταπιάνεται με τις προκλήσεις και τα αναπτυξιακά προβλήματα και κενά. Κατά το σχεδιασμό και προγραμματισμό του ΕΠ ελήφθησαν υπόψη τα αποτελέσματα και οι εμπειρίες των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων, καθώς και οι αξιολογήσεις του ΕΠ της περιόδου 2007-2013.

Μέσα από μια διαρκή διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, η Περιφέρεια έχει ως όραμα, να καταστεί «Αξιοβίωτη και αυτοτροφοδοτούμενη, έχοντας εξωστρεφή ανάπτυξη, εστιασμένη στις παραγωγικές δραστηριότητες που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον, την ιστορία και τον πολίτη της Ηπείρου».

Με βάση την υφιστάμενη κατάσταση, τις εμπειρίες του παρελθόντος, τις επισημάνσεις της καθώς και τους στόχους που τίθενται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, αναδεικνύεται το αναπτυξιακό όραμα για την περίοδο 2014 - 2020.

Μέσα από μια διαρκή διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, η Περιφέρεια έχει ως όραμα, να καταστεί «Αξιοβίωτη και αυτοτροφοδοτούμενη, έχοντας εξωστρεφή ανάπτυξη, εστιασμένη στις παραγωγικές δραστηριότητες που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον, την ιστορία και τον πολίτη της Ηπείρου» Το αναπτυξιακό όραμα συμπληρώνεται από την επιδίωξη για υλοποίηση μία στρατηγικής «Έξυπνης Εξειδίκευσης» εστιασμένης σε επιλεγμένους κλάδους στους οποίους η Περιφέρεια διαθέτει ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα. Οι τομείς εστίασης είναι:

1. Πρωτογενής τομέας – μεταποίηση – αgroδιατροφή –γαστρονομία.
- 2.Βιομηχανία της εμπειρίας: Τουρισμός, Πολιτισμός & Δημιουργική Οικονομία.
3. Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, ΤΠΕ και νεανική επιχειρηματικότητα.
4. Υγεία και Ευεξία

Η επίτευξη του οράματος, θα αποτελέσει σημαντικό σημείο εκκίνησης στο νέο Αναπτυξιακό Πρότυπο της χώρας που σκιαγραφείται για το 2021, καθώς σε αυτό προσδιορίζονται ως κρίσιμοι τομείς για την επανεκκίνηση της οικονομίας τόσο ο κλάδος του τουρισμού (προσέλκυση επενδύσεων, ανάπτυξη νέων προϊόντων), όσο

και ο πρωτογενής τομέας (έμφαση στην αύξηση του ποσοστού μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και στην προώθησή τους στις διεθνείς αγορές).

Επιπρόσθετα, η Περιφέρεια συμμετέχει στην Μακροπεριφερειακή Στρατηγική Αδριατικής Ιονίου –EUSAIR (η οποία εγκρίθηκε από την ΕΕ τον Ιούνιο 2014) στο πλαίσιο της οποίας θα επιδιωχθεί η προώθηση βιώσιμων πρακτικών για την ανάπτυξη στον παράκτιο χώρο στο πλαίσιο ενίσχυσης της γαλαζίας οικονομίας και η αρμονική ένταξη και λειτουργία του τουρισμού, των μεταφορών και των άλλων δραστηριοτήτων στο πλαίσιο προστασίας και αποδοτικής διαχείρισης των οικολογικών, πολιτιστικών πόρων και του τοπίου. Τέλος, το αναπτυξιακό όραμα περιλαμβάνει μία ολοκληρωμένη χωρική προσέγγιση με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων για προγράμματα τοπικής ανάπτυξης με την πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, για ολοκληρωμένες δράσεις για βιώσιμη αστική ανάπτυξη και για ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις (ΟΕΕ)

Δ. Στρατηγικός Σχεδιασμός

Δ1. Στρατηγικοί Στόχοι

Για την επίτευξη του Αναπτυξιακού Οράματος, διαμορφώνεται ένα συνεκτικό πλέγμα πέντε Στρατηγικών Στόχων (Σ.Σ). Ειδικότερα:

- ☐ Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ (ΣΣ1).
- ☐ Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη (ΣΣ2).
- ☐ Ενίσχυση υποδομών μεταφορών (ΣΣ3).
- ☐ Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας (Σ.Σ4).

Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων (ΣΣ5).

Δ.2 Άξονες Προτεραιότητας -Θεματικοί Στόχοι

Η Περιφέρεια ως μια από τις φτωχότερες της Ευρώπης καλείται να διαφοροποιήσει τη στρατηγική για την οικονομική της ανάπτυξη, προσπαθώντας να συνταχθεί μαζί με όλους τους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες οι οποίοι μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη της. Βασικές στρατηγικές επιλογές προς αυτή την κατεύθυνση αποτελούν η ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας, με έμφαση στην καινοτομία και τις ΤΠΕ, η ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών και υποδομών (υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης), καθώς και η ενίσχυση των υποδομών

μεταφορών σε συνάρτηση πάντα με την προστασία του περιβάλλοντος και την αιφόρο ανάπτυξη.

Ειδικότερα, η ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας (με επικέντρωση στις ΜΜΕ), με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ, αποτελεί βασική στρατηγική προτεραιότητα της. Οι προσπάθειες θα εστιαστούν στην ανάπτυξη «έξυπνης εξειδίκευσης» για την ενίσχυση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, την αναβάθμιση των ανθρώπινων πόρων και τη δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε δυναμικούς κλάδους της περιφερειακής οικονομίας με υψηλή προστιθέμενη αξία (γεωργική παραγωγή και μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, υδατοκαλλιέργειες, υγεία, τουρισμός). Παράλληλα, η Περιφέρεια θα ενισχύσει τη διάδοση της γνώσης και την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας μέσα από την αναβάθμιση των συσχετιζόμενων με τη διάδοση των ΤΠΕ υποδομών και την υποβοήθηση της νέας και νεανικής βιώσιμης και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας με βάση ένα διεθνές ορίζοντα στον χώρο αυτό. Σε αυτή την προσπάθεια πρωτεύοντα ρόλο θα διαδραματίσει η ακαδημαϊκή κοινότητα που αποτελεί σημαντικό παράγοντα παραγωγής γνώσης και που χαρακτηρίζει την Περιφέρεια λόγω των διεθνούς εμβέλειας και κύρους Ερευνητικών και Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, τα οποία τοποθετούν την Ήπειρο σε ιδιαίτερα ισχυρή θέση στην κατεύθυνση ανάπτυξης της Οικονομίας της Γνώσης. Για την επίτευξη της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας, κρίσιμότητα παράγοντα και προφανή προϋπόθεση δημιουργίας περιβάλλοντος πραγματοποίησης παραγωγικών επενδύσεων, αποτελεί η ολοκλήρωση κατά το δυνατόν των επενδύσεων στις υποδομές μεταφορών, περιβάλλοντος και ενέργειας.

Ως προς το περιβάλλον βασική επιδίωξη αποτελεί η προστασία του και η γενικότερη μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παράλληλα με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Έμφαση δίδεται στη διαχείριση και πρόληψη των κινδύνων από την κλιματική αλλαγή με επενδύσεις σε έργα προσαρμογής σε αυτή, καθώς και έργα πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών. Η προώθηση των ΑΠΕ και η εξοικονόμηση ενέργειας -ενεργειακή αποδοτικότητα, αποτελούν βασικές προτεραιότητες από τις οποίες αναμένεται να προκύψει και νέα «πράσινη» επιχειρηματικότητα. Για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων επιδιώκεται η αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων, η βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και διαχείρισης των υδάτων, καθώς και η προώθηση της αστικής αναζωογόνησης. Προτεραιότητα -και χρονικά- αποτελεί η υλοποίηση έργων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας που άπτονται του κοινοτικού κεκτημένου και των υποχρεώσεων τήρησης των Ευρωπαϊκών Οδηγιών και οι οποίες δεν θα καταστεί δυνατόν να ολοκληρωθούν εντός της προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

Στον τομέα των μεταφορών προτεραιότητα αποτελεί η διασύνδεση των υποδομών που αποτελούν τμήμα ΔΕΔ-Μ με τα αστικά κέντρα και περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και τουριστικού ενδιαφέροντος, η αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών που θα ενισχύσουν σημαντικά την προσπελασιμότητα της ευρύτερης περιοχής και τη θέση της στο ευρύτερο σύστημα μεταφορών της Αδριατικής –Ιονίου, καθώς και η βελτίωση της οδικής ασφάλειας. Στις άμεσες προτεραιότητες περιλαμβάνεται, επίσης, η ανάπτυξη ευφυών συστημάτων στον τομέα της ενέργειας, ώστε να αξιοποιηθούν καλύτερα οι τοπικοί ενεργειακοί πόροι.

Σε σχέση με την κοινωνική συνοχή, προτεραιότητα αποτελεί η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης και των αποτελεσμάτων που έχει επιφέρει. Στις προθέσεις της Περιφέρειας συμπεριλαμβάνεται η εφαρμογή ενός πλαισίου πολιτικών για την αγορά εργασίας με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης, την αποτροπή της φτώχειας και την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης. Το πλαίσιο αυτό, περιλαμβάνει πολιτικές για την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας ομάδων του πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, την κοινωνική ένταξη και στήριξη ευπαθών ομάδων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών, καθώς και την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Άμεση προτεραιότητα αποτελούν η βελτίωση της αποδοτικότητας και της

αποτελεσματικότητας του συστήματος υγείας και η διασφάλιση της πρόσβασης σε υποδομές και σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των ατόμων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και η διασφάλιση υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας στους κατοίκους των απομακρυσμένων αγροτικών κοινοτήτων, των αραιοκατοικημένων περιοχών και των ορεινών περιοχών μέσω της αξιοποίησης της τεχνολογίας.

Τέλος προτεραιότητα αποτελεί και η περαιτέρω βελτίωση των υποδομών εκπαίδευσης. Βάσει των προαναφερόμενων, το ΕΠ εστιάζεται σε πέντε Άξονες Προτεραιότητας (οι οποίοι αντιστοιχούν στους σχετικούς ΣΣ). Ειδικότερα και σε συσχέτιση με τους Θ.Σ της ΕΕ2020

- Άξονας Προτεραιότητας 1: Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ (ΘΣ 1 -ΘΣ 2 -ΘΣ 3)
- Άξονας Προτεραιότητας 2: Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη (ΘΣ 4 -ΘΣ 5 -ΘΣ 6)
- Άξονας Προτεραιότητας 3: Ενίσχυση υποδομών μεταφορών (ΘΣ 7)

- Άξονας Προτεραιότητας 4: Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας (ΘΣ 9 -ΘΣ 10, όπου περιλαμβάνει Επενδυτικές Προτεραιότητες ΕΤΠΑ).
- Άξονας Προτεραιότητας 5: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων (ΘΣ 8 –ΘΣ9, περιλαμβάνει Επενδυτικές Προτεραιότητες ΕΚΤ).

Ενδεικτικές Δράσεις

Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας.

- Δράσεις ενίσχυσης φορέων για την ανάπτυξη αριστείας μέσα από την υποστήριξη της δικτύωσης ερευνητικών φορέων και ενίσχυση των συστάδων και συνεργασιών μεταξύ του ερευνητικού τομέα και των επιχειρήσεων.

Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών.

- Ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών από τις ΜΜΕ και χρήση ψηφιακών συστημάτων, προϊόντων υπηρεσιών από τους ΟΤΑ.

Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

- Υποστήριξη ΜΜΕ (νέων ή υφιστάμενων) για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, για επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού και για την υποστήριξη οργανωτικής καινοτομίας και εξωστρέφειας.
- Ανάπτυξη υποστηρικτικών μηχανισμών για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα.

Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.

- Αναβάθμιση κτιρίων και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια και ιδιωτικά (για οικιακή χρήση) κτίρια.
- Επενδύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των μεταφορών, ιδίως σε αστικές περιοχές και δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας στα αστικά κέντρα.

Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων.

- Επενδύσεις σε έργα πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών.

Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.

- Επενδύσεις στη διαχείριση των υδάτινων πόρων (πόσιμο νερό) και στη διαχείριση λυμάτων.
- Επενδύσεις για την ανάδειξη της τοπικής οικονομίας με την αξιοποίηση του πολιτιστικού και φυσικού αποθέματος.
- Επενδύσεις για τη διαχείριση και προστασία περιοχών ιδιαίτερης οικολογικής αξίας για την Περιφέρεια Ηπείρου.
- Εκπόνηση πολεοδομικών / χωροταξικών μελετών.
- Επενδύσεις σε έργα αστικής αναζωογόνησης.

Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων.

- Αναβάθμιση υφιστάμενου οδικού δικτυού τόσο διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών όσο και έργων υποστήριξης αυτού (σύνδεση με ΔΕΔ-Μ με άλλες περιοχές).
- Επενδύσεις στη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας στο επαρχιακό και εθνικό οδικό δίκτυο

Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.

- Προγράμματα απασχόλησης ανέργων με υψηλά τυπικά προσόντα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τομείς αιχμής για την περιφερειακή οικονομία.
- Υποστήριξη εργαζομένων και επιχειρηματιών για την προσαρμογή τους στο περιβάλλον που δημιουργείται από την εφαρμογής της Περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.

Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης.

- Υποδομές υγείας.
- Κοινωνικές υποδομές πρόνοιας, φροντίδας και στέγασης και υποδομές για περιθωριοποιημένες κοινότητες.
- Δράσεις για την ενεργό ένταξη στην αγορά εργασίας ομάδων του πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.
- Υποστήριξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων για την κοινωνικοοικονομική τους ενσωμάτωση.
- Παρεμβάσεις για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.
- Ανάπτυξη δικτύου προστασίας της υγείας των πολιτών της Περιφέρειας.
- Παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας σε ευπαθείς ομάδες

- Ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό επίπεδο.
- Ολοκληρωμένα τοπικά προγράμματα για την προώθηση της απασχόλησης.

Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση.

- Υποδομές προσχολικής, σχολικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Υποδομές για αρχική επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση ενηλίκων.

Τεχνική Βοήθεια

- Συμπληρωματικά / εξειδικευμένα συστήματα και εργαλεία οργάνωσης της διαχείρισης.
- Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνωμοσύνες, Τεχνικοί Σύμβουλοι. Ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων του ΠΕΠ.
- Πληροφόρηση και Δημοσιότητα του ΠΕΠ.

Επισημαίνεται ότι οι παραπάνω δράσεις είναι ενδεικτικές.

Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να προστεθούν και άλλες με βάση τους στόχους του προγράμματος ή να μην υπάρξει πρόσκληση για κάποιες από αυτές αν κάτι τέτοιο κρίνεται απαραίτητο από την εφαρμογή. Σε κάθε περίπτωση οι δικαιούχοι/ωφελοούμενοι θα πρέπει να βασίζονται τις επιλογές τους στην εξειδίκευση του προγράμματος, όπως αυτή θα αποτυπώνεται στις προσκλήσεις που θα εκδίδονται.

4.3. Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3)

Καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό τη περιόδου 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση.

Η Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (**Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation - RIS3**) είναι μια ολοκληρωμένη ατζέντα οικονομικού μετασχηματισμού, προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, η οποία:

- επικεντρώνει την πολιτική υποστήριξη και τις επενδύσεις σε εθνικές/περιφερειακές προτεραιότητες – κλειδιά, προκλήσεις και ανάγκες για μια ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση,
- οικοδομεί πάνω στα δυνατά σημεία και συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας/περιφέρειας και το δυναμικό για αριστεία,
- υποστηρίζει την τεχνολογική καινοτομία και την καινοτομία τη βασισμένη στη πράξη και στοχεύει στην τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων,
- διασφαλίζει την πλήρη συμμετοχή των εταίρων (stakeholders) και ενθαρρύνει την καινοτομία και τον πειραματισμό,
- βασίζεται σε τεκμήρια και περιλαμβάνει ένα στέρεο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Διαδικασία–κλειδί για τον προσδιορισμό προτεραιοτήτων μιας στρατηγικής έρευνας και καινοτομίας για την έξυπνη εξειδίκευση και επομένως ουσιώδες στοιχείο για τον επιτυχή σχεδιασμό της, είναι η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης (entrepreneurial discovery process).

Η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης χρησιμοποιεί την επιχειρηματική γνώση που υπάρχει στη χώρα/περιφέρεια υιοθετώντας μια επιχειρηματική προσέγγιση με την έννοια της έμφασης στις ευκαιρίες της αγοράς, της διαφοροποίησης από άλλες χώρες/περιφέρειες, της ανάληψης (και διαχείρισης) ρίσκου και της αναζήτησης συμμαχιών για τη βελτιστοποίηση της πρόσβασης σε πόρους και της χρήσης αυτών (φυσικοί πόροι, χρηματοοικονομικοί, πνευματικοί πόροι, γνώση της αγοράς κλπ.). Αυτό σημαίνει ότι οι φορείς χάραξης πολιτικής θα πρέπει να εμπλέξουν όλους τους τύπους παραγόντων στο χώρο της καινοτομίας (επιχειρήσεις, κέντρα τεχνολογίας και ικανότητας (competence centres), Πανεπιστήμια και δημόσιους φορείς, επιστημονικά και τεχνολογικά πάρκα, επιχειρηματικούς αγγέλους και φορείς επιχειρηματικών κεφαλαίων (venture capitalists), την κοινωνία των πολιτών κλπ. σε μια επιχειρηματική διαδικασία για το σχεδιασμό της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.

Οι Στρατηγικές Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα εκπονήθηκαν μία εθνική και 13 περιφερειακές στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για την έξυπνη εξειδίκευση. Η εθνική εκπονήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων ενώ κάθε Περιφέρεια ήταν υπεύθυνη για την εκπόνηση της δικής της στρατηγικής. Συντονιστικό ρόλο στη συνολική διαδικασία είχε η Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

Στο πλαίσιο της εκπόνησης των στρατηγικών αυτών, η χώρα και οι Περιφέρειές της κλήθηκαν να εντοπίσουν τις δραστηριότητες εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε θέση να οικοδομήσουν, ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειες, ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων.

Η διερεύνηση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της εκπόνησης της Εθνικής Στρατηγικής οδήγησε στον εντοπισμό οκτώ κλάδων στους οποίους η έρευνα και η καινοτομία μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη σημαντικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, ενώ συνυπολογίσθηκε η κρίσιμη μάζα και η αριστεία του ερευνητικού δυναμικού.

Οι κλάδοι αυτοί είναι οι εξής:

- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Τουρισμός – Πολιτισμός – Δημιουργικές βιομηχανίες

Για την εφαρμογή της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης, σε εθνικό επίπεδο, η ΓΓΕΤ έχει δημιουργήσει μία πλατφόρμα καινοτομίας για κάθε έναν από τους ανωτέρω κλάδους.

Βασικά στοιχεία της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση

Σκοπός της εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) είναι η εστιασμένη παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας με βασικό πυλώνα την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία για την άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων και τη δημιουργία βιώσιμης απασχόλησης με σεβασμό στον άνθρωπο και στην κοινωνία, στο περιβάλλον και στον πολιτισμό. Επίσης, η στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης αναμένεται να συμβάλλει στη δημιουργία σταθερών σχέσεων εργασίας και γενικότερα στη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την αποτελεσματική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας.

Η Στρατηγική δομείται στη βάση τριών στρατηγικών επιλογών και τεσσάρων αξόνων προτεραιότητας που «τέμνουν εγκάρσια» τις στρατηγικές επιλογές όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα, στον οποίο παρουσιάζονται και οι κατηγορίες παρέμβασης της Στρατηγικής.

Πίνακας 13 : Βασικά στοιχεία της Εθνικής Στρατηγικής Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση

Στρατηγικές επιλογές RIS3	1. Επένδυση στη δημιουργία και διάχυση της Νέας Γνώσης	2. Επένδυση στην έρευνα και καινοτομία	3. Ανάπτυξη καινοτομικής νοοτροπίας και θεσμών και διασυνδέσεων ΕΤΑΚ με την κοινωνία
Αξονες παρέμβασης	Κατηγορίες παρέμβασης		
α. Ανάπτυξη δυναμικού (capacity building)	1.α Ανάπτυξη δυναμικού ΕΤΑΚ στους τομείς εξειδίκευσης	2.α Εκκόλαψη νέων επιχειρηματικών παικτών	3.α Ενίσχυση μηχανισμών και θεσμικού πλαισίου
β. Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ	1.β Ενίσχυση δραστηριοτήτων ΕΤΑΚ και νησίδων αριστείας	2.β Ενίσχυση της ενδογενούς έρευνας και καινοτομίας στις επιχειρήσεις	3.β Ενίσχυση της ζήτησης για καινοτομία από τη δημόσια διοίκηση
γ. Μηχανισμοί και δομές υποστήριξης	1.γ Ενίσχυση (Υπο)δομών δικτύωσης	2.γ Υποδομές και μηχανισμοί στήριξης καινοτόμου επιχειρηματικότητας	3.γ Μηχανισμοί Επιχειρηματικής Ανακάλυψης και Τεκμηρίωσης
δ. Εξωστρέφεια και δικτύωση	1.δ Διασύνδεση και συνεργασία σε ΕΤΑΚ	2.δ Επιχειρηματική εξωστρέφεια	3.δ Ανάπτυξη καινοτομικής κουλτούρας

Έξυπνη Εξειδίκευση στην Ήπειρο

Το σύνολο των αναλύσεων, δεδομένων και διαβουλεύσεων μέχρι σήμερα οδηγεί σε μία σχηματική παρουσίαση των τομέων της έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας της Ηπείρου. Είναι δεδομένο πως ο Αγροτικός τομέας και η Μεταποίηση (πρωτογενής) των αγροτικών προϊόντων μπορούν να αποτελέσουν τομέα ανάπτυξης της Περιφέρειας τόσο όσον αφορά την αυτάρκειά της, την κάλυψη αναγκών της υπόλοιπης Ελλάδας αλλά και την υλοποίηση εξαγωγών. Επίσης, μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τον τουριστικό τομέα μέσα από την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και παραγωγή τοπικών προϊόντων και γαστρονομίας. Είναι σημαντικό στο σημείο αυτό να τονισθεί ότι παρά του ότι η έμφαση που δόθηκε στη ζωική παραγωγή έχει υπερτερήσει έναντι της φυτικής παραγωγής τα τελευταία χρόνια, υπάρχουν σημαντικές εδαφικές εκτάσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εναλλακτικές καλλιέργειες από την καθολική χρήση τους ως βοσκότοπους μέχρι σήμερα. Η ενσωμάτωση της καινοτομίας στην κτηνοτροφική παραγωγή της Ηπείρου δεν αποτελεί συλλογική τάση και πρόθεση της περιφέρειας είναι να κατακτήσει η Ήπειρος την καινοτομία ως σταθερή βάση ανάπτυξης και ιδιαιτερότητας της επωνυμίας Ηπειρωτικά αγροτικά προϊόντα. Τα περιθώρια ανάπτυξης είναι

πολλά και σημαντικά. Στον συγκεκριμένο κλάδο όμως, η επιβολή πιο αυστηρών περιβαλλοντικών όρων είναι κρίσιμης σημασίας όχι μόνο για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και οικολογικής ευαισθησίας αλλά και για την προστασία του ίδιου του κλάδου και την ολοκληρωμένη αναδιοργάνωσή του.

Η βιομηχανία της Εμπειρίας¹⁵ (συμπεριλαμβανομένου του τουρισμού, του πολιτισμού και της δημιουργικής βιομηχανίας) μπορεί να είναι βασική κινητήρια δύναμη της οικονομίας της Ηπείρου.

Αποτελεί μία δραστηριότητα με μεγάλες ευκαιρίες εφαρμογής ολοκληρωμένων συστημάτων συνδυασμένων τεχνολογιών και επιτρέπει την ανάπτυξη εξειδικευμένων δραστηριοτήτων που βασίζονται στη γνώση. Ο τουρισμός απαιτεί ένα ιδιαίτερο είδος πολιτικής για την καινοτομία, που υποστηρίζει την ικανότητα να παράγεται γνώση και προστιθέμενη αξία σε μια βιομηχανία που δεν δημιουργεί την τεχνολογία, αλλά τη χρησιμοποιεί.

Η βιομηχανία της Εμπειρίας δεν εντάσσει μόνο το τουριστικό αντικείμενο, αλλά και, για παράδειγμα, την πρωτογενή παραγωγή, όπως τη μικροτυροκομία, τη μικροζυθοποιία, τη μικροαλλαντοποιία (παρασκευή λουκάνικων), την παραγωγή τσίπουρου και μπορεί να αξιοποιήσει εξαιρετικά την ποικιλία των γεύσεων και των παραδοσιακών συνταγών, δεδομένα σημαντικά για την πρωτογενή παραγωγή της Περιφέρειας.

Η Ήπειρος χαρακτηρίζεται από σημαντικό πλούτο γεωγραφικά διατεταγμένων φυσικών και πολιτισμικών χώρων όπου μπορούν να υποδεχθούν και να ικανοποιήσουν διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Οι μορφές αυτές υπάρχουν σήμερα αλλά σε αρκετά ανοργάνωτη μορφή με σημαντικές ανάγκες οργανωτικών καινοτομιών και εφαρμογών της πληροφορικής. Η χρήση πάλι του Πολιτιστικού αποθέματος, της υλικής και άυλης κληρονομιάς αλλά και της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας είναι απαραίτητη και συνιστά τομέα παραγωγής πλούτου. Προϋποθέτει επίσης μια σειρά από παρεμβάσεις οι οποίες πρέπει να σχεδιαστούν κατάλληλα ώστε να αποτελέσουν εργαλεία υποδομής με υψηλό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα και εξασφαλισμένη βιωσιμότητα. Τέλος, είναι αδύνατον η έξυπνη αναπτυξιακή στρατηγική να μην έχει επιπτώσεις και εξάρτηση από το λιανεμπόριο και το χονδρεμπόριο και την ποιότητα των υπηρεσιών τους ειδικά στις τουριστικές περιοχές. Ειδικά στην περίπτωση του λιανεμπορίου και τη συσχέτισή του με την τοπική χειροτεχνία αλλά και το σύνολο της δημιουργικής¹⁶ βιομηχανίας.

Η ακαδημαϊκή κοινότητα αποτελεί σημαντικό παράγοντα παραγωγής γνώσης. Πολλά από τα ερευνητικά αποτελέσματα έχουν σημαντική αναγνώριση αλλά μάλλον τις περισσότερες φορές έχουν μικρή έως αμελητέα διεπιφάνεια με την περιφερειακή οικονομία. Παρόλα αυτά, σημαντικά ακαδημαϊκά τμήματα δραστηριοποιούνται στους τομείς εξειδίκευσης της Ηπείρου όπως για παράδειγμα ο πρωτογενής. Ακόμη περισσότερο όμως ο τομέας της πληροφορικής έχει σημαντική ακαδημαϊκή υποστήριξη και έχει δημιουργήσει το 80% τουλάχιστον των νέων

εταιρειών που έχουν εγκατασταθεί στο τεχνολογικό πάρκο. Ο χώρος της πληροφορικής μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα τόνωσης της νεανικής επιχειρηματικότητας αλλά και κύριο ανασταλτικό παράγοντα στο ισχυρό brain drain που χαρακτηρίζει την περιφέρεια. Η ανάπτυξη μίας ευρωπαϊκής πλατφόρμας συνεργασίας και καινοτομίας στον χώρο αυτόν είναι πολύ σημαντική και μπορεί να επιφέρει πολύτιμες θετικές επιδράσεις στην περιφέρεια.

Η Υγεία και Ευεξία είναι ένας τομέας για τον οποίον υπάρχουν τα απαραίτητα στοιχεία στην περιφέρεια ώστε να μπορεί να αναπτύξει μία σημαντική εξειδίκευση στον χώρο αυτό. Προκειμένου μία περιοχή να μπορεί να είναι ανταγωνιστική στην συγκεκριμένη παγκοσμιοποιημένη διεθνή αγορά, χρειάζεται πέρα από την αναγκαία οργάνωση να πληρεί δύο προϋποθέσεις. Πρώτον τους χώρους που μπορούν να υποδεχθούν αυτού του είδους τον εναλλακτικό τουρισμό αλλά και την επιστημονική αναγνωρισιμότητα στον χώρο της υγείας (βλέπε τα παραδείγματα της Αυστρίας και της Ελβετίας). Η Ήπειρος διαθέτει και τα δύο. Και χώρους αλλά και ακαδημαϊκή αναγνωρισιμότητα στον χώρο της υγείας. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι οι δύο χώροι συνεργάζονται σήμερα ή έχουν αναπτύξει συνεργίες μέχρι σήμερα. Ούτε βέβαια ότι δεν μπορεί να συμβεί το αντίθετο εάν οργανωθεί σωστά.

Οι τέσσερις παραπάνω περιοχές αποτελούν εν δυνάμει μηχανές δημιουργίας προστιθέμενης αξίας, εργασίας, επιχειρηματικότητας και πλούτου. Οι τρεις πρώτες βραχυπρόθεσμου ενώ η τελευταία μεσοπρόθεσμου στόχου. Είναι όμως επίσης εμφανές από τον πρώτο κύκλο των διαβουλεύσεων και την ανάλυση της τοπικής οικονομίας ότι η ανάπτυξη των συγκεκριμένων τομέων θα πρέπει να υποβοηθείται από την χρήση και εφαρμογή τεχνολογιών και τεχνογνωσίας που βασίζονται σε μία σειρά από οριζόντιες περιοχές δράσεων. Έτσι, ο πλούτος δεν πρέπει να παράγεται ερήμην του περιβάλλοντος γιατί έτσι δεν θα διαρκέσει. Η εφαρμογή καθαρών (πράσινων) τεχνολογιών είναι απαραίτητη. Επίσης, η στρατηγική για εφαρμογή των τεχνολογιών της πληροφορικής (π.χ. ψηφιακή σύγκλιση των επιχειρήσεων) θα πρέπει να γίνει με μεθοδικότητα για να έχουμε πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.

Η εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού είναι απαραίτητη όσο επίσης και η προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας. Επίσης, λόγω της γεωγραφικής θέσης της περιφέρειας θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στις διεθνείς διασυνδέσεις και τις διεθνείς τεχνολογικές πλατφόρμες.

Παράλληλα, να τονωθούν οι έξυπνες μεταφορές και η ανάπτυξη υπηρεσιών και χώρων logistics

4.4. ΕΣΠΑ 2014 – 2020

4.4.1. Τι είναι το ΕΣΠΑ

Το **ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης)** 2014-2020 αποτελεί το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονται από τα **Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)** της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το ελληνικό πρόγραμμα είναι το 3ο μεταξύ των 28 που εγκρίνεται από την Κομισιόν (μετά της Δανίας και της Γερμανίας), γεγονός που είναι αποτέλεσμα -αφενός της έγκαιρης προετοιμασίας, -αφετέρου της καλής συνεργασίας και διαβούλευσης με τις 13 Περιφέρειες, τα υπουργεία και τις υπηρεσίες της ΕΕ.

Η ολοκλήρωση των διαδικασιών για το νέο ΕΣΠΑ από πλευράς Ευρωπαϊκής Επιτροπής είχε ως αποτέλεσμα την έγκριση των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων , ούτως ώστε το ταχύτερο δυνατόν να ξεκινήσουν οι προκηρύξεις των νέων δράσεων.

Με αυτόν τον τρόπο και δεδομένο των πολιτικών εξελίξεων στην Ελλάδα το 2015 έγινε προσπάθεια να ελαχιστοποιηθεί το χρηματοδοτικό κενό που παρατηρείται συνήθως μεταξύ δύο προγραμματικών περιόδων.

Όπως έχει ήδη ανακοινωθεί οι δράσεις για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων θα είναι εμπροσθοβαρείς προκειμένου να ενισχυθούν οι ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν τώρα τα μεγαλύτερα προβλήματα, ενώ θα αξιοποιηθούν και άλλα ταμείο όπως το Ταμείο Επισιτιστικής Βοήθειας για τους Απόρους.

Στο πλαίσιο αυτό και σύμφωνα με τον προγραμματισμό του Υπουργείου Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού από τις αρχές του 2016 έχουν προκηρυχθεί δράσεις για:

- Απασχόληση-εκπαίδευση-κατάρτιση νέων.
- -Ενίσχυση ευπαθών κοινωνικών ομάδων (μακροχρόνια άνεργοι, ΑΜΕΑ, κ.α.)
- -Αντιμετώπιση της φτώχειας
- -Υποστήριξη ανέργων για δημιουργία επιχειρήσεων
- -Επιταγές (vouchers) για πρόσληψη νέων ανέργων
- -Απασχόληση ανέργων σε δράσεις κοινωφελούς εργασίας
- -Ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών (συνέχιση του προγράμματος Εξοικονομώ κατ' Οίκον)

Γενικά μέσω της υλοποίησης του ΕΣΠΑ επιδιώκεται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας που συνετέλεσαν στην εμφάνιση της οικονομικής κρίσης αλλά και των προβλημάτων, οικονομικών και κοινωνικών, που αυτή δημιούργησε. Επίσης, το ΕΣΠΑ 2014-

2020 καλείται να συνδράμει στην επίτευξη των εθνικών στόχων έναντι της **Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**. Στόχος της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι η προαγωγή μιας ανάπτυξης:

- έξυπνης, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία,
- βιώσιμης, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και
- χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας.

4.4.2. Το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ

«Συμβολή στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.»



Εικόνα 9 : Στρατηγικό αναπτυξιακό πλάνο του νέου ΕΣΠΑ

4.4.3. Χρηματοδοτικές προτεραιότητες

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας

- Μετάβαση σε δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας
- Δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς τις επιχειρήσεις που προσελκύει επενδύσεις
- Αξιοποίηση της έρευνας και της καινοτομίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων

2. Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση

- Εκπαίδευση και διά βίου μάθηση
- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και πρόσβαση στην απασχόληση με έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας ειδικά για τους νέους
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας

3. Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον

- Προστασία του περιβάλλοντος
- Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων
- Μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα

4. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – ολοκλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

- Δίκτυα μεταφορών με έμφαση στην ολοκλήρωση των Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών, τους κάθετους άξονες και τη λειτουργική διασύνδεση των μεταφορικών μέσων
- Ενεργειακά δίκτυα
- Ευρυζωνικά δίκτυα

5. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης

Καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών **Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση**. Στο πλαίσιο των στρατηγικών αυτών, η χώρα και οι Περιφέρειες της καλούνται να εντοπίσουν τις δραστηριότητες εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε

θέση να οικοδομήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειες ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων. Σε εθνικό επίπεδο έχουν προσδιοριστεί οκτώ κλάδοι στους οποίους θα δοθεί προτεραιότητα και αναμένεται να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην οικονομική μεγέθυνση. Οι κλάδοι αυτοί είναι οι εξής:

- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες

Ένα άλλο χαρακτηριστικό του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020 αποτελούν οι **Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις**. Πρόκειται για εργαλεία ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε περιοχές που παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα ή διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δεξιότητες. Στο πλαίσιο των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων είναι δυνατή η υλοποίηση συνδυασμένων επενδύσεων, οι οποίες χρηματοδοτούνται από περισσότερα του ενός Ταμεία, με στόχο την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων ή την πλήρη αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων μιας περιοχής.

4.4.4. Η αρχιτεκτονική του ΕΣΠΑ 2014 - 2020

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελείται από 20 Προγράμματα, από τα οποία τα 7 είναι Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά:

- Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις ελληνικές Περιφέρειες, περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας
- Τα Τομεακά Προγράμματα αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη χώρα

Πίνακας 14 ; Κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020¹³

Προγράμματα		Δημόσια Δαπάνη* (€)	Συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (€)	Εθνική Συμμετοχή (€)
ΤΟΜΕΑΚΑ				
1	Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	4.665.144.578	3.646.378.272	1.018.766.306
2	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη	5.186.665.141	4.333.917.411	852.747.730
3	Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	2.667.494.908	2.104.926.538	562.568.370
4	Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα	486.913.882	377.228.416	109.685.466
5	Τεχνική Βοήθεια	401.870.434	317.612.097	84.258.337
6	Αγροτική Ανάπτυξη	5.400.579.911	4.223.960.793	1.176.619.118
7	Αλιεία & Θάλασσα	523.406.309	388.777.914	134.628.395
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ				
8	Ανατολική Μακεδονία	507.739.336	406.191.468	101.547.868
9	Κεντρική Μακεδονία	964.864.182	771.891.345	192.972.837
10	Θεσσαλία	401.130.674	320.904.539	80.226.135
11	Ήπειρος	325.846.892	260.677.513	65.169.379
12	Δυτική Ελλάδα	490.985.731	392.788.583	98.197.148
13	Δυτική Μακεδονία	330.737.733	264.590.187	66.147.546
14	Στερεά Ελλάδα	190.052.422	95.026.211	95.026.211
15	Πελοπόννησος	270.342.339	216.273.871	54.068.468
16	Ιόνια Νησιά	226.924.699	181.539.758	45.384.941
17	Βόρειο Αιγαίο	301.669.499	241.335.599	60.333.900
18	Κρήτη	434.883.125	347.906.498	86.976.627
19	Αττική	1.139.966.972	911.973.576	227.993.396
20	Νότιο Αιγαίο	168.170.562	84.085.281	84.085.281
ΣΥΝΟΛΟ (Τομεκά και Περιφερειακά)		25.085.389.329	19.887.985.870	5.197.403.459

¹³ www.espa.gr

4.5. Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα

4.5.1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)

4.5.1.1. Στρατηγική και στόχοι

Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτεί δράσεις και έργα που ενισχύονται κυρίως από το ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) αλλά και από το ΕΚΤ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) προκειμένου να εξασφαλιστεί και η συντονισμένη με τις επενδύσεις αντιμετώπιση αναγκών κατάρτισης ανθρωπίνων πόρων και διοικητικής μεταρρύθμισης. Στρατηγικός στόχος του ΕΠΑνΕΚ είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και η αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Σηματοδοτεί την κύρια στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα που αναδεικνύει σε κεντρικό ρόλο παραγωγικούς, ανταγωνιστικούς και εξωστρεφείς κλάδους, όπως ο τουρισμός, ο αγροδιατροφικός τομέας, αλλά και η μεταποίηση και οι υπηρεσίες υψηλής εγχώριας προστιθέμενης αξίας, ώστε να αυξηθούν η κλίμακα/μέγεθος των μονάδων παραγωγής, να επιταχυνθεί η εισαγωγή νέων προϊόντων/υπηρεσιών που δημιουργούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη χώρα και τις επιμέρους περιφέρειες και ενσωματώνουν νέα γνώση, παράγοντας προϊόντα υψηλής ποιότητας και ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο.

4.5.1.2. Προϋπολογισμός

Συνολικός προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης: 4.665.144.578 ευρώ, εκ των οποίων το ποσό των 3.646.378.272 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 1.018.766.306 ευρώ είναι η Εθνική συμμετοχή.

4.5.1.3. Ενδεικτικές Δράσεις

Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες

- Ενίσχυση νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για την εκμετάλλευση της γνώσης που προκύπτει από την επιστημονική έρευνα.
- Συνεργατικές δράσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα έρευνας και καινοτομίας, με εστίαση στους τομείς που ανιχνεύεται δυναμικό επιχειρηματικότητας και ερευνητικής αριστείας.
- Υποδομές εκκόλαψης νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων έντασης γνώσης και θερμοκοιτίδες.
- Στοχευμένες ενισχύσεις Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων με την αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και με έμφαση στην εξωστρέφεια, την καινοτομία και την εγχώρια προστιθέμενη αξία.

- Προώθηση συνεργασίας επιχειρήσεων για την ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας (συνεργατικές ενέργειες διεθνοποίησης των προϊόντων, μείωσης του κόστους παραγωγής και διακίνησης, ανάπτυξης και αξιοποίησης καινοτομιών).
- Ενίσχυση επιχειρηματικότητας σε νέες αναπτυσσόμενες θεματικές αγορές Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και αναβάθμιση πληροφοριακών υποδομών δημόσιας διοίκησης για υποστήριξη εξωστρέφειας & επιχειρηματικότητας.
- Ενίσχυση ειδικών μορφών τουρισμού.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας (ΑΠΕ/ΣΗΘΥΑ).

Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις

- Υποστήριξη σχεδίων προσαρμογής & αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων και βελτίωσης των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους.
- Ενίσχυση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, με δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
- Σχέδια για την αναβάθμιση επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων εργαζομένων σε συνδυασμό με πιστοποίηση τους βάσει αναγνωρισμένων προτύπων.
- Αποτελεσματική σύνδεση εκπαιδευτικού συστήματος με τις ανάγκες της αγοράς.
- Ενίσχυση ικανότητας της δημόσιας διοίκησης και των μηχανισμών της, που θα εξασφαλίσουν ένα περιβάλλον φιλικότερο για την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας

- Ενίσχυση υποδομών έρευνας & καινοτομίας, και προαγωγή κέντρων ικανότητας.
- Επέκταση υποδομών ευρυζωνικών υπηρεσιών, δικτύων υψηλών ταχυτήτων και ψηφιακών υπηρεσιών ΤΠΕ (ευρυζωνικές υποδομές νέας γενιάς, ενίσχυση υποδομών νέφους).
- Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση συστήματος μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.
- Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση συστήματος μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου.
- Ενεργειακή αναβάθμιση οικιών, δημοσίων κτιρίων και εγκατάσταση ευφυών μετρητών.
- Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη υποδομών προστασίας και αξιοποίησης του φυσικού κεφαλαίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επισημαίνεται ότι οι παραπάνω δράσεις είναι ενδεικτικές. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να προστεθούν και άλλες που συνάδουν με τους στόχους του προγράμματος ή να μην υπάρξει πρόσκληση για κάποιες από αυτές αν επιτάσσεται κάτι τέτοιο από την εφαρμογή. Σε κάθε περίπτωση οι δικαιούχοι/ωφελοούμενοι θα πρέπει να βασίζονται στις επιλογές τους στην εξειδίκευση του προγράμματος όπως αυτή θα αποτυπώνεται στις προσκλήσεις που θα εκδίδονται και θα αναρτώνται στον διαδικτυακό τόπο του προγράμματος.

4.5.1.4. Ποιοι μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις – ποιοι ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:

- Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους στρατηγικούς τομείς της οικονομίας
- Νεοδημιουργούμενες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, νέοι επαγγελματίες (προτεραιότητα στη στήριξη των κοινωνικών ομάδων που εμφανίζουν υψηλά ποσοστά ανεργίας, καθώς και επιστήμονες και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό)
- Νέοι (επαγγελματικά) επιχειρηματίες για να ιδρύουν και να αναπτύξουν επιχειρήσεις έντασης γνώσης με διεθνή ορίζοντα παραγωγικής και εμπορικής δραστηριότητας
- Θερμοκοιτίδες για ανάπτυξη καινοτόμου και νεοφυούς επιχειρηματικότητας
- Φορείς Διαχείρισης Μέσων χρηματοοικονομικής Τεχνικής, Ταμεία Επιχειρηματικού Κινδύνου, Επιχειρηματικοί Άγγελοι, κλπ.
- Επιχειρήσεις που προσφέρουν υπηρεσίες ΤΠΕ (Πάροχοι ΤΠΕ) & επιχειρήσεις που αποτελούν ζήτηση για ΤΠΕ προϊόντα & υπηρεσίες
- Συστάδες επιχειρηματικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων (clusters) που δημιουργούν νέες νησίδες εξειδίκευσης έντασης γνώσης για την ελληνική οικονομία, με παγκόσμια επιφάνεια
- Ερευνητικές υποδομές εθνικής εμβέλειας, βάσει του Εθνικού Οδικού Χάρτη
- Εργαστήρια ερευνητικών και ακαδημαϊκών φορέων που παρέχουν υπηρεσίες ΕΤΑΚ, Ερευνητικές Ομάδες για συμμετοχή σε ερευνητικές υποδομές άλλων κρατών σε υποδομές της ΕΕ και άλλων κρατών και διεθνών οργανισμών, Κέντρα Ικανότητας (Centers of Competence), Δίκτυα Ανάπτυξης Καινοτομίας
- Ερευνητικοί και ακαδημαϊκοί φορείς, Ερευνητές, Συνεργασίες επιχειρήσεων με ΑΕΙ και ερευνητικά ιδρύματα στους στρατηγικούς τομείς
- Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας
- Πολίτες που αναβαθμίζουν ενεργειακά τις κατοικίες τους
- Επιχειρήσεις που εμφανίζουν υψηλές ή και ιδιαίτερες ενεργειακές καταναλώσεις για προώθηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας (π.χ. τουριστικά καταλύματα κλπ.), μικρομεσαίες μεταποιητικές επιχειρήσεις, για υιοθέτηση μέτρων βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης κατά τη λειτουργία τους
- **Δημόσια κτίρια για ενεργειακή αναβάθμιση**

- Δημόσιοι φορείς που δραστηριοποιούνται σε θέματα προώθησης σε νέες αγορές του εξωτερικού
- Δημόσια διοίκηση και δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί, αρμόδιοι για δράσεις βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Δημόσιες αρχές και φορείς του εθνικού συστήματος ποιότητας, φορείς διαχείρισης επιχειρηματικών υποδομών π.χ. βιομηχανικών & επιχειρηματικών περιοχών
- Οι διαχειριστές των δικτύων (ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, ΔΕΣΦΑ, ΕΠΑ) οι οποίοι έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα ανάπτυξης των δικτύων ΛΑΓΗΕ, ΔΕΠΑ, κοκ. Κοινωνικοί εταίροι, επαγγελματικές/κλαδικές ενώσεις, σύνδεσμοι.

4.5.2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)

4.5.2.1. Στρατηγική και στόχοι

Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και ΤΣ) και χρηματοδοτεί μέσω των Ταμείων αυτών κυρίως τις βασικές υποδομές των μεταφορών και του περιβάλλοντος. Ένα μέρος του προϋπολογισμού που αφορά στο περιβάλλον, και ειδικότερα του Ταμείου Συνοχής, εκχωρείται προς τα 13 ΠΕΠ, προκειμένου να τα διαχειρισθούν οι Περιφέρειες για την υλοποίηση κυρίως έργων διαχείρισης υγρών αποβλήτων. Οι στόχοι του ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» ως προς τον τομέα των μεταφορών συνίστανται στην προώθηση της ολοκλήρωσης των υποδομών του βασικού ΔΕΔ-Μ (οδικών, σιδηροδρομικών, λιμένων, αεροδρομίων), την προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος μεταφορών, τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας, καθώς και την ανάπτυξη βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών (αστικών μέσων σταθερής τροχιάς) για την ενίσχυση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Στον τομέα του περιβάλλοντος οι στόχοι συνίστανται στην προστασία και αξιοποίηση του περιβάλλοντος, ως μέσου για την υποστήριξη της μετάβασης της Χώρας σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον με ταυτόχρονη υποστήριξη της δημιουργίας ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων στο σύνολο των τομέων της οικονομίας τη διευκόλυνση της προσέλκυσης επενδύσεων και την παροχή ευκαιριών άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον ίδιο τον τομέα του περιβάλλοντος.

4.5.2.2. Προϋπολογισμός

Συνολικός προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης: **5.186.665.141 ευρώ**, εκ των οποίων το ποσό των 4.333.917.411 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 852.747.730 ευρώ είναι η Εθνική συμμετοχή.

4.5.2.3. Ενδεικτικές Δράσεις

Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

- Προώθηση στρατηγικών για χαμηλές εκπομπές άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδίως τις αστικές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, των καθαρών αστικών μεταφορών και των σχετικών μέτρων άμβλυνσης και προσαρμογής.
- Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων και στον τομέα της στέγασης.
- Προώθηση της χρήσης συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού με υψηλή απόδοση βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα.

Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων μέσω στοχευμένων δράσεων υποστήριξης της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, και αντιμετώπισης υψηλής επικινδυνότητας πλημμυρικών φαινομένων

- Στήριξη επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των βασιζόμενων στο οικοσύστημα προσεγγίσεων.
- Προαγωγή επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας την ανθεκτικότητα σε καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών

Διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων μέσω δράσεων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στους τομείς των αποβλήτων και των υδάτων, εμβληματικών παρεμβάσεων για βελτίωση και αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος και στοχευμένων δράσεων για μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, περιορισμό του θορύβου και προστασία της βιοποικιλότητας

- Προαγωγή επενδύσεων στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη-μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις - Υποδομές και Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων.
- Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση

της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου.

- Προαγωγή επενδύσεων στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη-μέλη, για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις.
- Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προώθηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος, μεταξύ άλλων μέσω και του δικτύου Natura 2000, και των πράσινων υποδομών.

Επισημαίνεται ότι οι παραπάνω δράσεις είναι ενδεικτικές. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να προστεθούν και άλλες που συνάδουν με τους στόχους του προγράμματος ή να μην υπάρξει πρόσκληση για κάποιες από αυτές αν επιτάσσεται κάτι τέτοιο από την εφαρμογή. Σε κάθε περίπτωση οι δικαιούχοι/ωφελοούμενοι θα πρέπει να βασίζονται τις επιλογές τους στην εξειδίκευση του προγράμματος όπως αυτή θα αποτυπώνεται στις προσκλήσεις που θα εκδίδονται και θα αναρτώνται στον διαδικτυακό τόπο του προγράμματος.

4.5.2.4. Ποιοι μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:

Τομέας Περιβάλλοντος:

- Υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ και των εποπτευόμενων φορέων του
- Υπηρεσίες άλλων Υπουργείων
- Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
- Τοπική Αυτοδιοίκηση 1ου και 2ου βαθμού
- Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ)
- Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΔΣΑ)

4.5.3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

4.5.3.1. Στρατηγική και Στόχοι

Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και μονοταμειακό (ΕΚΤ) και αποτελεί το κύριο υποστηρικτικό «εργαλείο» της Χώρας που σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τα άλλα ΕΠ θα συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη, καθώς περιλαμβάνει ολοκληρωμένες πολιτικές για τη στήριξη της δημιουργίας βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, την προώθηση της ενεργητικής ένταξης στην αγορά εργασίας συμπεριλαμβανομένης της ένταξης ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, την ισχυροποίηση της σύνδεσης της εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης με την αγορά εργασίας, με βασικό στόχο τον περιορισμό η/και την εξάλειψη των

κοινωνικών συνεπειών της κρίσης, ή/και την ελαχιστοποίηση του κόστους που προκαλείται από την υψηλή ανεργία.

4.5.3.2. Προϋπολογισμός

Συνολικός προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης: **2.667.494.908 ευρώ**, εκ των οποίων 2.104.926.538 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 562.568.370 ευρώ είναι η Εθνική συμμετοχή.

4.5.3.3. Ενδεικτικές Δράσεις

Συστημικές παρεμβάσεις των θεσμών της εργασίας και της πρόνοιας

- Σύστημα διάγνωσης των αναγκών της αγοράς εργασίας.
- Θεσμική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση των κοινωνικών εταίρων.
- Ενδυνάμωση του Εθνικού Αναπηρικού Κινήματος.

Βελτίωση προοπτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού

- Προώθηση απασχόλησης μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα.
- Προγράμματα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα για ανέργους και ειδικές ομάδες ανέργων.
- Απασχόληση ανέργων σε κλάδους αιχμής.
- Προγράμματα κατάρτισης ανέργων ναυτικών και παροχή επαγγελματικής πιστοποίησης.
- Κατάρτιση, πρακτική άσκηση και πιστοποίηση ανέργων σε κλάδους αιχμής.
- Προγράμματα για την εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.
- Λειτουργία περιφερειακών μηχανισμών της ανάπτυξης & προώθησης των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων.
- Υποστήριξη της απασχόλησης σε Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.
- Υποστήριξη της απασχόλησης ΑΜΕΑ σε Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.

Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων: Διευκόλυνση της Πρόσβασης στην Απασχόληση των Νέων έως 29 ετών (ΠΑΝ)

- Επιταγή εισόδου για νέους από 18-24 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
- Δράσεις Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για νέους έως 24 ετών.
- Προώθηση των νέων έως 24 ετών από την ανεργία στην αυτοαπασχόληση, με επιδότηση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης έως 12 μήνες.

- Προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας (18-24) μέσω της προώθησης της καινοτομίας και παροχής συμβουλευτικής για τη δημιουργία start ups με στόχο την ενίσχυση της νεανικής καινοτομικής επιχειρηματικότητας.
- Απόκτηση εργασιακής εμπειρίας και ένταξης στην απασχόληση για νέους 18-24 ετών.
- Ευκαιρίες κατάρτισης και πιστοποίησης για άνεργους νέους 18-24 ετών σε ειδικότητες που αφορούν σε τομείς αιχμής της ελληνικής οικονομίας.
- Προγράμματα μαθητείας για νέους 15-24 ετών.
- Επιταγή εισόδου για νέους από 25-29 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
- Επιταγή εισόδου για νέους έως 29 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις στον κλάδο του τουρισμού, για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας.
- Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας και ένταξης στην απασχόληση για νέους 25-29 ετών.
- Προώθηση νέων 25-29 ετών στην αυτοαπασχόληση

Βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος

- Ένταξη Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ) στα Δημοτικά σχολεία - Τάξεις υποδοχής.
- Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών από διαμεσολαβητές Ρομά για την αρμονική ένταξη στο σχολείο μαθητών/τριών με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.
- Στήριξη των σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΑΕΠ).
- Ενισχυτική διδασκαλία στη β' βάθμια εκπαίδευση.
- Ολοήμερα Δημοτικά σχολεία.
- Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης.
- Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Ανάπτυξη υποστηρικτών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη (επιμόρφωση β' επιπέδου στις τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών - ΤΠΕ).
- Ολοήμερο Νηπιαγωγείο.

- Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας.
- Υποστήριξη των νέων ερευνητών με έμφαση στους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος.
- Ανάπτυξη της διά βίου μάθησης και βελτίωση της συνάφειας της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.
- Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας.
- Κέντρα Διά Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ).
- Πρακτική Άσκηση σπουδαστών Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) επί πλοίου.
- Πρακτική άσκηση των ΕΠΑΣ μαθητείας του ΟΑΕΔ.
- Αναδιάρθρωση ναυτικής εκπαίδευσης των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Πρακτική άσκηση στην γ' βάθμια εκπαίδευση.

Τεχνική Βοήθεια

- Συμπληρωματικά/εξειδικευμένα συστήματα και εργαλεία οργάνωσης της διαχείρισης.
- Πληροφόρηση και Επικοινωνία.
- Αξιολόγηση, Μελέτες, Εμπειρογνωμοσύνες, Τεχνικοί Σύμβουλοι.

Επισημαίνεται ότι οι παραπάνω δράσεις είναι ενδεικτικές. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να προστεθούν και άλλες που συνάδουν με τους στόχους του προγράμματος ή να μην υπάρξει πρόσκληση για κάποιες από αυτές αν επιτάσσεται κάτι τέτοιο από την εφαρμογή. Σε κάθε περίπτωση οι δικαιούχοι/ωφελοούμενοι θα πρέπει να βασίζονται τις επιλογές τους στην εξειδίκευση του προγράμματος όπως αυτή θα αποτυπώνεται στις προσκλήσεις που θα εκδίδονται και θα αναρτώνται στον διαδικτυακό τόπο του προγράμματος.

4.5.3.4. Ποιοι μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις – ποιοι ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις

- Φορείς της Κυβέρνησης
- Επιτελικές δομές Υπουργείων
- Εθνικές, Περιφερειακές και Τοπικές Αρχές και Αναπτυξιακοί Φορείς (Αυτοδιοίκηση και φορείς της, ΟΤΑ α' και β' βαθμού, αναπτυξιακές εταιρείες ΟΤΑ, κλπ.)
- Φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών
- Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, Ερευνητικά Κέντρα – Ινστιτούτα, Τεχνολογικοί Φορείς, Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα κ.ά.
- Επιμελητήρια, κλαδικές, επαγγελματικές και επιστημονικές ενώσεις κ.ά.
- Οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι
- Αναπτυξιακές συμπράξεις
- Κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.)

- Δικαιούχοι του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος
- Οργανισμοί που εκπροσωπούν επιχειρήσεις
- ΚΕΚ, επαγγελματικές σχολές, ΜΚΟ κ.ά.
- Κοινωνικές Δομές, όπως Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, Οργανισμοί πρόνοιας, ειδικές εκπαιδευτικές μονάδες κ.ά.
- Εκπαιδευτικές μονάδες, διευθύνσεις εκπαίδευσης κ.ά.
- Ειδικές κατηγορίες και ευπαθείς ομάδες πληθυσμού (μητέρες, άνεργοι, μαθητές α' βάθμιας και β' βάθμιας εκπαίδευσης, φοιτητές, σπουδαστές, εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων, γονείς, καταρτιζόμενοι, νέοι έως 29 ετών, μετανάστες, παλιννοστούντες, άτομα με αναπηρία, Ρομά, κ.ά.)

4.5.4. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»

4.5.4.1. Στρατηγική και στόχοι

Περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων μέσω και νέων τεχνολογιών και πληροφορικής στον Δημόσιο Τομέα. Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ). Η αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης αποτελεί βασική προτεραιότητα της χώρας δεδομένου ότι επηρεάζει οριζόντια όλα τα επίπεδα λειτουργίας, παραγωγής και ανάπτυξης και αποτελεί ταυτόχρονα βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική υλοποίηση μεταρρυθμίσεων σε όλους τους τομείς. Το ΕΠ θα συμβάλλει στην εθνική προσπάθεια προκειμένου στα επόμενα χρόνια, η ελληνική Δημόσια Διοίκηση να καταστεί συνεκτική, καλά συντονισμένη, ευέλικτη, εξωστρεφής και προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα, αποκαθιστώντας τη σχέση εμπιστοσύνης του κράτους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, παρέχοντας πολιτοκεντρικές και συνεχώς αναβαθμιζόμενες υπηρεσίες αποτελώντας έτσι έναν από τους βασικούς πυλώνες για την ανάκαμψη της χώρας.

4.5.4.2. Προϋπολογισμός

Συνολικός προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης: **486.913.882 ευρώ**, εκ των οποίων 377.228.416 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 109.685.466 ευρώ είναι η Εθνική συμμετοχή.

4.5.4.3. Ενδεικτικές Δράσεις

- Αναβάθμιση των διαδικασιών σχεδιασμού, εφαρμογής και παρακολούθησης δημοσίων πολιτικών.
- Αναδιοργάνωση φορέων της Δημόσιας Διοίκησης.

- Κωδικοποιήσεις νομοθεσίας.
- Ανάπτυξης και εφαρμογής συστημάτων στοχοθεσίας και αξιολόγησης.
- Ανασχεδιασμός εσωτερικών και εξωστρεφών διεργασιών και απλούστευση διοικητικών διαδικασιών.
- Ενίσχυση ελεγκτικών μηχανισμών.
- Προώθηση αρχών διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς.
- Εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης:
 - ο δημιουργία ή αναβάθμιση συστημάτων ΤΠΕ για την υποστήριξη της καλύτερης οργάνωσης και λειτουργίας του Δημοσίου Τομέα.
 - ο ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων.
 - ο ενίσχυση της διαλειτουργικότητας μεταξύ δημοσίων υπηρεσιών.
- Εκπαίδευση – κατάρτιση δημοσίων υπαλλήλων

Επισημαίνεται ότι οι παραπάνω δράσεις είναι ενδεικτικές. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να προστεθούν και άλλες που συνάδουν με τους στόχους του προγράμματος ή να μην υπάρξει πρόσκληση για κάποιες από αυτές αν επιτάσσεται κάτι τέτοιο από την εφαρμογή. Σε κάθε περίπτωση οι δικαιούχοι/ωφελοούμενοι θα πρέπει να βασίζονται στις επιλογές τους στην εξειδίκευση του προγράμματος όπως αυτή θα αποτυπώνεται στις προσκλήσεις που θα εκδίδονται και θα αναρτώνται στον διαδικτυακό τόπο του προγράμματος.

4.5.4.4. Ποιοι μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις – ποιοι ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις

- Δημόσια Διοίκηση
- Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
- Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Δημόσιοι υπάλληλοι
- Δημόσιοι λειτουργοί
- Πολίτες
- Κοινωνικοί εταίροι
- Επιχειρήσεις

4.5.5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»

Το πρόγραμμα είναι πολυταμειακό (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και ΤΣ) και στοχεύει στην υποστήριξη της λειτουργίας και της εφαρμογής όλων των ΕΠ που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

4.5.5.1. Προϋπολογισμός

Συνολικός προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης: **401.870.434 ευρώ**,
εκ των οποίων το ποσό των 317.612.097 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης
και 84.258.337 ευρώ είναι η Εθνική συμμετοχή.

4.5.6. Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) σε εθνικό επίπεδο

4.5.6.1. Στρατηγική και στόχοι

Το πρόγραμμα είναι πολυτομεακό και μονοταμειακό (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης - ΕΓΤΑΑ). Το ΠΑΑ στοχεύει στην επίτευξη της ολοκληρωμένης ανάπτυξης και της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας του αγροτικού χώρου μέσω της μετάβασης σε ένα ισχυρό, αειφόρο αγροδιατροφικό σύστημα και της αύξησης της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών περιοχών. Από το συγκεκριμένο πρόγραμμα εκχωρείται για διαχείριση στις Περιφέρειες

4.5.6.2. Προϋπολογισμός

Συνολικός προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης: **5.400.579.911 ευρώ**,
εκ των οποίων 4.223.960.793 ευρώ Συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 1.176.619.118 ευρώ Εθνική Συμμετοχή.

Επισημαίνεται ότι το πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης μέχρι την ημερομηνία συγγραφής της συγκεκριμένης έκθεσης δεν έχει εγκριθεί και αναμένεται η έγκρισή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4.5.7. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»

4.5.7.1. Στρατηγική και όραμα

Το πρόγραμμα είναι μονοταμειακό (Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας - ΕΤΘΑ). Οι κύριοι στόχοι του ΕΠ είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των κλάδων της υδατοκαλλιέργειας και της μεταποίησης, η βιωσιμότητα της θαλάσσιας αλιείας και η βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών που εξαρτώνται παραδοσιακά από την αλιεία. Το πρόγραμμα αφορά επίσης την ανάγκη προστασίας και αποκατάστασης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των έμβιων πόρων, τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων, τη συλλογή αλιευτικών δεδομένων και τη βελτίωση των γνώσεων σχετικά με την κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

4.5.7.2. Προϋπολογισμός

Συνολικός προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης: 523.406.309 ευρώ, εκ των οποίων 388.777.914 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 134.628.395 ευρώ είναι η Εθνική συμμετοχή.

4.6. ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ

4.6.1. Προϋπολογισμός

Συνολικός προϋπολογισμός Δημόσιας Δαπάνης: **964.864.182 ευρώ**, εκ των οποίων το ποσό των 771.891.345 ευρώ είναι η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 192.972.837 ευρώ είναι η Εθνική συμμετοχή.

4.6.2. Όραμα

«Η ανάδειξη της Ηπείρου σε δυναμικό αναπτυξιακό πόλο διεθνούς εμβέλειας με διακριτή ταυτότητα, ανταγωνιστική και καινοτόμο παραγωγική βάση, ποιοτικό περιβάλλον, ισχυρή κοινωνική και χωρική συνοχή.»

4.6.3. Στόχοι

- Μετάβαση της περιφερειακής οικονομίας σ' ένα νέο και βιώσιμο παραγωγικό μοντέλο με ανταγωνιστικότητα, εξωστρέφεια, καινοτόμο επιχειρηματικότητα και έξυπνη και φιλική αξιοποίηση των τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ).
- Προστασία και αειφορική διαχείριση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής και της αποδοτικότητας των πόρων.
- Ολοκλήρωση - προβολή των μεταφορικών υποδομών και δικτύων για την ανάδειξη της Περιφέρειας σε μεταφορικό κόμβο διεθνούς εμβέλειας - αξιοποίηση της κεντροβαρούς θέσης της στις μακροπεριοχές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Ανατολικής Μεσογείου.
- Υποστήριξη και ενδυνάμωση της κινητικότητας και αναβάθμισης των προσόντων του ανθρώπινου δυναμικού, δυναμική αντιμετώπιση της ανεργίας, και διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.

4.6.4. Ενδεικτικές Δράσεις

Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη & Καινοτομία (ΕΤΑΚ) στην ΗΠΕΙΡΟΥ

- Επενδύσεις για τη δημιουργία, επέκταση ή αναβάθμιση υποδομών ΕΤΑΚ δημόσιων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και ερευνητικών κέντρων.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για επενδύσεις σε εφαρμοσμένη έρευνα που στοχεύει σε προϊόντική, ή διεργασιακή, τεχνολογικά οδηγούμενη καινοτομία στους τομείς της RIS3.

- Δράσεις διάχυσης ώριμων ερευνητικών αποτελεσμάτων στον παραγωγικό ιστό της ΗΠΕΙΡΟΥ.
- Ενίσχυση επενδύσεων για ΕΤΑΚ συμπράξεων ή συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων, ακαδημαϊκών ή ερευνητικών κέντρων για την εφαρμοσμένη έρευνα προς επίλυση προβλημάτων κοινού ενδιαφέροντος ή για την από κοινού ανάπτυξη νέων προϊόντων.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων που βρίσκονται στην αρχική τους φάση και έχουν να επιδείξουν ένα καινοτόμο προϊόν ή υπηρεσία ώστε να τα εισάγουν στην αγορά.
- Διάθεση κουπονιών καινοτομίας σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις για τόνωση της καινοτομικής τους δραστηριότητας και παροχή κινήτρων για πειραματισμό.

Ανάπτυξη και διάδοση των Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην ΗΠΕΙΡΟΥ

- Ενίσχυση επενδύσεων για τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και για την εισαγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ στην αγορά.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την υιοθέτηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΣ.
- Δράσεις για την προώθηση της περιφερειακής και τοπικής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Ενίσχυση της λειτουργικότητας υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων της δημόσιας διοίκησης και της αυτοδιοίκησης.
- Ψηφιοποίηση και διάθεση δημόσιων δεδομένων με όρους ανοικτής πρόσβασης, Έμφαση στο πολιτιστικό περιεχόμενο με σκοπό να αξιοποιηθεί στη συνέχεια σε δράσεις ολοκληρωμένης τουριστικής προβολής.
- Παρεμβάσεις για την επέκταση της κάλυψης υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας και τηλε-εκπαίδευσης

Ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια της περιφερειακής οικονομίας

- Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων έντασης γνώσης και καινοτομίας για την ίδρυση και αρχική λειτουργία τους.
- Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων για την εισαγωγή βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής ή / και διεργασιακών, οργανωτικών ή προωθητικών καινοτομιών.

- Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων των επιλεγμένων από τη RIS3 κλάδων για την ανάπτυξη και παραγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών ή για τη διαφοροποίηση και ποιοτική αναβάθμιση υφιστάμενων προϊόντων.
- Δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών σε επιλεγμένες αλυσίδες αξίας τομέων της οικονομίας για παραγωγή και διάθεση καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών.
- Ενίσχυση σχεδίων αναδιάρθρωσης, διαφοροποίησης προϊόντων και τεχνολογικού εκσυγχρονισμού ΜΜΕ για το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Ενίσχυση επενδύσεων για μείωση του κόστους παραγωγής μέσω νέου τεχνολογικού εξοπλισμού ή/και μέσω νέων μεθόδων / συστημάτων παραγωγής.

Ενεργειακή αναδιάταξη για μια οικονομία χαμηλών ρύπων

- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης με ανακαίνιση των δημοσίων κτιρίων.
- Εφαρμογές κριτηρίων βιοκλιματικού σχεδιασμού σε νέα και υφιστάμενα κτίρια, επεμβάσεις στο κέλυφος, και στα λειτουργικά χαρακτηριστικά του κτιρίου, με προτεραιότητα σε μεγάλα ενεργοβόρα κτίρια όπως: κτίρια σχολείων, γυμναστήρια, κολυμβητήρια κ.α.
- Προώθηση έργων επίδειξης.
- Προώθηση κεντρικών θερμικών ηλιακών συστημάτων σε δημόσια κτίρια και δημόσιες υποδομές.
- Προώθηση χρήσης άλλων ΑΠΕ, όπως αβαθούς γεωθερμίας χαμηλής ενθαλπίας σε δημόσια κτίρια κ.α.
- Προώθηση της Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας (ΣΗΘ) Υψηλής Απόδοσης (π.χ. σε νοσοκομεία).

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και διαχείριση κινδύνων

- Εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης των οικείων Υδατικών Διαμερισμάτων και του σχετικού Προγράμματος Μέτρων για τις περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού.
- Διαχείριση εκβολών ποταμών.
- Εφαρμογή σχεδίων για τη διαχείριση διεθνούς λεκάνης απορροής.
- Εφαρμογή σχεδίων για την αποκατάσταση λεκανών απορροής (π.χ. λιμνών) που βρίσκονται σε κίνδυνο.

- Βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους, συγκράτησης του επιφανειακού νερού και προστασίας του περιβάλλοντος με τη στήριξη πρακτικών που αποτρέπουν την αποσάθρωση του εδάφους, όπως διατήρηση φυσικής κάλυψης με πράσινο κλπ.
- Υποστήριξη ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης των παράκτιων ζωνών, μελέτη και προώθηση έργων προστασίας (π.χ. θωρακίσεις, πρόβολοι, ύφαλοι, κυματοθραύστες), έργων επανάμμωσης και σταθεροποίησης της ακτής.
- Εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων από Πλημμύρες ανά λεκάνη απορροής ποταμού.
- Επενδύσεις για παράδειγμα για τη διαμόρφωση – διευθέτηση κοιτών ποταμών / χειμάρρων / λιμνών, για την ενίσχυση αναχωμάτων προστασίας ποταμών, χειμάρρων και λιμνών κ.α.
- Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων σε αστικές και περιαστικές περιοχές.
- Επενδύσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών.
- Ενίσχυση δομών και υποδομών φορέων πολιτικής προστασίας και διαχείρισης κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.
- Ενίσχυση συστημάτων και εξοπλισμού φορέων πολιτικής προστασίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση των επιπτώσεων των σεισμών.

Προστασία του περιβάλλοντος και αποδοτική χρήση των πόρων

- Ενέργειες εφαρμογής των Διαχειριστικών Σχεδίων των οικείων Υδατικών Διαμερισμάτων, κυρίως σε ότι αφορά τις υποδομές ύδρευσης και το πόσιμο νερό (ποιότητα, μείωση απωλειών, ορθολογική διαχείριση κλπ.)
- Επεμβάσεις στα μνημεία της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, σε μουσειακές υποδομές, αλλά και σε αναδυόμενους νέους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος, σε προορισμούς που συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον επισκεπτών προερχόμενων από τις νέες τουριστικές αγορές, σε οικοπολιτιστικές διαδρομές και δίκτυα.
- Δράσεις προστασίας, ορθολογικής διαχείρισης και ανάδειξης της βιοποικιλότητας στην Κεντρική Μακεδονία και των περιοχών Natura 2000.

- Προώθηση σχεδίων αναπλάσεων σε ειδικές περιοχές, αποκατάσταση ή αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών περιοχών εντός των αστικών κέντρων, Σχέδια Δράσης για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου σε αστικές περιοχές, υλοποίηση έργων προτεραιότητας / παρεμβάσεις εντός αστικού ιστού για την εφαρμογή μέτρων των εγκεκριμένων Σχεδίων Δράσης, σύνταξη χωροταξικών σχεδίων και Πλαισίων Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων, μέσα από Ολοκληρωμένα Σχέδια.
- Προώθηση καινοτομικών λύσεων στην προστασία του περιβάλλοντος και καινοτόμων εφαρμογών στην αποδοτικότερη χρήση των πόρων.

Βελτίωση της προσπελασιμότητας με την ανάπτυξη βιώσιμων μεταφορών

- Ολοκλήρωση οδικών συνδέσεων ΔΕΔ-Μ.
- Βελτίωση ή κατασκευή περιφερειακών συνδέσεων με τα ΔΕΔ-Μ.
- Ανάπτυξη δικτύων φυσικού αερίου χαμηλής πίεσης.
- Ανάπτυξη δικτύων φυσικού αερίου μεσαίας πίεσης.

Προώθηση της απασχόλησης

- Ευαισθητοποίηση, ενθάρρυνση και παροχή συμβουλών ίδρυσης μικρών επιχειρήσεων, για την υλοποίηση καινοτόμων ιδεών.
- Εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα (π.χ. οργάνωση και διοίκηση, εκπόνηση business plan, μάρκετινγκ, χρηματοδότηση, οικονομική επιχειρηματικότητα).
- Παροχή prestart and coaching υποστήριξης νέων επιχειρηματιών.
- Παροχή κινήτρων για ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών.
- Παροχή συμβουλών σε ΜΜΕ από ομάδες ειδικών συμβούλων επιχειρήσεων σε θέματα όπως διαχείριση καινοτομίας και τεχνολογίας, διεθνοποίησης, συνεργασίας και δικτύωσης, χρηματοδότησης, μάρκετινγκ, κ.α.
- Δράσεις (δια βίου) κατάρτιση και εκπαίδευση των εργαζομένων των ΜΜΕ στις νέες τεχνολογίες και στις ΤΠΕ.
- Πιστοποίηση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων εργαζομένων βάσει αναγνωρισμένων προτύπων.
- Ενημέρωση/εκπαίδευση των επιχειρηματιών για τις αναγκαίες διορθωτικές και τεχνολογικές προσαρμογές.

Προώθηση της κοινωνικής συνοχής - ΕΤΠΑ

- Επέκταση και αναβάθμιση υφιστάμενων δομών και υποδομών υγείας.
- Ανάπτυξη Κέντρων Ψυχικής Υγείας και μετανοσοκομειακών ξενώνων για τους ψυχικά ασθενείς.
- Υποδομές στέγασης και εκπαίδευσης, χώροι υγιεινής, one stop shops / Κέντρα Κοινότητας με διευρυμένες υπηρεσίες και κινητές μονάδες για ευπαθείς ομάδες (Ρομά, κλπ.)
- Κέντρα φιλοξενίας (για αστέγους, ασυνόδευτους ανηλίκους, γυναίκες θύματα βίας κ.α.)
- Ανοικτές Δομές Φιλοξενίας για μετανάστες και αιτούντες άσυλο.
- Διαμόρφωση κτιρίων για τη στέγαση των Κέντρων Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ).
- Επέκταση και αναβάθμιση κοινωνικών υποδομών (Οικοτροφεία, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑΜΕΑ, ξενώνες και οικοτροφεία παιδιών ή εφήβων ΑΜΕΑ).
- Ίδρυση κοινωνικών επιχειρήσεων.
- Ενίσχυση των επενδύσεων των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών.

Προώθηση της κοινωνικής συνοχής - ΕΚΤ

για την ενίσχυση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας:

- Ολοκληρωμένες δράσεις / παρεμβάσεις για ευπαθείς ομάδες οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν πλέγμα δράσεων (συμβουλευτική, mentoring, επαγγελματικός προσανατολισμός, απασχόληση, κατάρτιση, ευαισθητοποίηση, δημοσιότητα κλπ.)
- Δράσεις προώθησης στην απασχόληση (τύπου ΝΕΕ, ΝΘΕ) για ευπαθείς ομάδες.
- Παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών (παιδικοί / βρεφικοί / βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, κλπ.) για άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά που απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό.

Για την κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων:

- Λειτουργία one-stop shops / Κέντρων Κοινότητας περιθωριοποιημένων κοινοτήτων (Ρομά, μετανάστες) με διευρυμένες υπηρεσίες και κινητές μονάδες παροχής υπηρεσιών.

- Προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε ενήλικες μετανάστες και ρομά εκτός δομών εκπαίδευσης και προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων για την ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση.
- Προγράμματα για την κινητοποίηση και ενεργό συμμετοχή των ρομά και των μεταναστών στις διαδικασίες Τοπικής Διακυβέρνησης.

για την καταπολέμηση των διακρίσεων:

- Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης για παιδιά και εφήβους με νοητική υστέρηση ή/και αναπηρίες και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας.
- Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Κέντρα Δημέρευσης ατόμων με αναπηρία.
- Συμβουλευτικά κέντρα και ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών.
- Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ).
- Στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης ΑΜΕΑ.

για την καλύτερη πρόσβαση σε υπηρεσίες Υγείας:

- Δράσεις παροχής υπηρεσιών στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας για ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού στη βάση μοναδιαίου κόστους.
- Δράσεις στον τομέα της ψυχικής υγείας για την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Επιτρόπου Απασχόλησης και του Υπουργού Υγείας για τα έτη 2014-15 και υλοποίηση καινοτόμων δράσεων ή πιλοτικών προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο για την αντιμετώπιση νέων αναδυόμενων αναγκών.
- Δημιουργία δικτύου Μονάδων Οικογενειακής Ιατρικής (Family Health Units).
- Ενδυνάμωση των Κέντρων Υγείας στις αγροτικές περιοχές και συντονισμός της παροχής υπηρεσιών μεταξύ της πρωτοβάθμιας και της νοσοκομειακής φροντίδας υγείας, μέσω της απόκτησης γνώσεων και ενίσχυσης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

για την κοινωνική φροντίδα και πρόνοια:

- Υποστήριξη λειτουργίας Ανοικτών Δομών Φιλοξενίας για μετανάστες - αιτούντες άσυλο – αιτούντες διεθνούς προστασίας (ενδεικτικά: συμβουλευτική, νομική υποστήριξη, μετάφραση/διερμηνεία, όχι όμως λειτουργικά κόσθη).

- Λειτουργία Δικτύου Δομών αντιμετώπισης της φτώχειας (κοινωνικά παντοπωλεία, φαρμακεία, ιατρεία κλπ.)
- Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων.
- Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών.
- Προγράμματα επανακατάρτισης Στελεχών και επαγγελματιών Κοινωνικής Φροντίδας.
- Διαπολιτισμική Μεσολάβηση σε Νοσοκομεία

για την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας:

- Ενημέρωση, κινητοποίηση, υποστήριξη για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων / μεταφορά καλών πρακτικών.
- Δράσεις δικτύωσης Επιχειρήσεων Κοινωνικής Οικονομίας.
- Ενίσχυση υφιστάμενων και δημιουργία νέων ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. (π.χ. για προώθηση της Ψυχικής Υγείας).

για την τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων:

- Ολοκληρωμένες κοινωνικές παρεμβάσεις σε μειονεκτικές περιοχές, με ενίσχυση των κοινωνικών υποδομών με σκοπό την προώθηση της ενεργούς ένταξης, της ισότητας των ευκαιριών, της ενεργούς συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας.
- Βελτίωση των εκπαιδευτικών υποδομών για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
- Δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση υφιστάμενων κτιριακών υποδομών σ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.
- Δημιουργία ή περαιτέρω ανάπτυξη ειδικών εργαστηριακών υποδομών και απόκτηση εξοπλισμών για βελτίωση δεξιοτήτων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, με έμφαση στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στις υποδομές επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- Προαγωγή των ψηφιακών υποδομών στην εκπαίδευση.

Τεχνική Βοήθεια

- Συστήματα και εργαλεία υποστήριξης της ΔΑ, υλικοτεχνικός εξοπλισμός, λογισμικά και ειδικές εφαρμογές.

- Δράσεις για την ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων ή/και των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης. υλοποίηση παρεμβάσεων για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των δικαιούχων.
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας του ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020 και των επιμέρους παρεμβάσεων του, εξειδίκευση και εφαρμογή Στρατηγικών Επικοινωνίας και Επικοινωνιακών Σχεδίων Δράσης.
- Εκπόνηση των αξιολογήσεων που προβλέπονται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013 και το Σχέδιο Αξιολόγησης του ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020.
- Παρεμβάσεις για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας και ποιότητας της υλοποίησης, εκπόνηση στρατηγικών και προπαρασκευαστικών μελετών και εμπειρογνομοσυνών.

Ποιοι μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις – ποιοι ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις

- Πολίτες της Περιφέρειας ΗΠΕΙΡΟΥ
- Ειδικές κατηγορίες και ευπαθείς ομάδες πληθυσμού (άνεργοι, άστεγοι, μετανάστες, παλιννοστούντες, κάτοικοι ορεινών – μειονεκτικών περιοχών, άτομα με αναπηρία, Ρομά κ.α.)
- Εθνικές, Περιφερειακές και Τοπικές Αρχές και Αναπτυξιακοί Φορείς (Αυτοδιοίκηση και φορείς της, ΟΤΑ α' και β' βαθμού, αναπτυξιακές εταιρείες ΟΤΑ, κλπ.)
- Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, Ερευνητικά Κέντρα – Ινστιτούτα, Τεχνολογικοί Φορείς κ.α.
- Εταιρείες Παροχής Αερίου
- Επιμελητήρια, Σύνδεσμοι, επαγγελματικές και επιστημονικές ενώσεις κ.α.
- ΚΕΚ, επαγγελματικές σχολές, ΜΚΟ κ.α.
- Κοινωνικές Δομές, όπως Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, οργανισμοί πρόνοιας, ειδικές εκπαιδευτικές μονάδες κ.α.
- 3η και 4η Υγειονομικές Περιφέρειες και Μονάδες Υγείας
- ΜΜΕ και νεοφυείς επιχειρήσεις, επιχειρηματικά και τεχνολογικά πάρκα, ενώσεις επιχειρήσεων
- Εκπαιδευτικές μονάδες, διευθύνσεις εκπαίδευσης κ.α.

- Τοπικές συμπράξεις και ομάδες δράσης που θα δημιουργηθούν.

4.7. Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας

4.7.1. Γενικά

Στο πλαίσιο της Πολιτικής της Συνοχής, η **Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία (ΕΕΣ)** αποτελεί βασικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των χωρικών συνεργασιών στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά και με τρίτες χώρες και συνιστά μία από τις κύριες επιλογές για την προγραμματική περίοδο 2014-2020. Η ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία σε επίπεδο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υλοποιείται μέσω προγραμμάτων διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας. Τα εν λόγω προγράμματα διακρίνονται σε διμερή και πολυμερή.

Τα 5 διμερή προγράμματα αφορούν τη συνεργασία με ισάριθμες χώρες που γειτνιάζουν με την Ελλάδα. Από τις χώρες αυτές οι τρεις αποτελούν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κύπρος, Βουλγαρία και Ιταλία) και λαμβάνουν χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ, ενώ οι δύο άλλες είναι υποψήφια κράτη-μέλη (Αλβανία και πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας) και χρηματοδοτούνται από το Μηχανισμό Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ).

Τα διμερή Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης των περιφερειών που συμμετέχουν και από τις δύο πλευρές των συνόρων, για τη δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού χώρου συνεργασίας στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων αλλά και των δυτικών και νοτίων συνόρων της χώρας.

Τα πολυμερή Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας, στα οποία συμμετέχουν περιφέρειες της χώρας μας, είναι τα εξής:

- Αδριατικής-Ιονίου (διακρατικό)
- MED (διακρατικό)
- MED ENI CBC (διασυνοριακό)
- Black Sea basin ENI CBC (διασυνοριακό)
- INERREG EUROPE (διαπεριφερειακό)
- Balkan Meditteranean (διακρατικό)

Επίσης, η Ελλάδα διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση και υλοποίηση της **Μακροπεριφερειακής Στρατηγικής Αδριατικής-Ιονίου** και είναι επικεφαλής του πυλώνα της Γαλάζιας Ανάπτυξης της Μακροπεριφέρειας. Η στρατηγική αυτή, η οποία αποτελεί μια εκ των τεσσάρων μακροπεριφερειακών στρατηγικών της Ευρώπης, θα υποστηριχθεί από το διακρατικό πρόγραμμα Αδριατικής-Ιονίου στην υλοποίησή της.

Τέλος, στα προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας περιλαμβάνονται τα δίκτυα συνεργασιών **URBACT** και **ESPON**, καθώς και το **INTERACT**, το οποίο παρέχει τεχνική υποστήριξη σε όλα τα προγράμματα ΕΕΣ στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Πίνακας 15 : Κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων της προγραμματικής περιόδου 2014 2020 στα διμερή προγράμματα συνεργασίας¹⁴

ΔΙΜΕΡΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ**				
	Προγράμματα Συνεργασίας	Δημόσια Δαπάνη* (€)	Συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (€)	Εθνική Συμμετοχή (€)
1	Ελλάδα - Βουλγαρία	129.695.572	110.241.234	19.454.338
2	Ελλάδα - Ιταλία	123.176.896	104.700.362	18.476.534
3	Ελλάδα - Κύπρος	54.072.416	45.961.551	8.110.865
4	Ελλάδα - πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας	45.470.066	38.649.552	6.820.514
5	Ελλάδα - Αλβανία	42.312.029	35.965.222	6.346.807
6	Βαλκανική - Μεσόγειος	39.727.654	33.456.246	6.271.408
ΣΥΝΟΛΟ		434.454.633	368.974.167	65.480.466

¹⁴ www.espa.gr

4.7.2. Πρόγραμμα Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg-IPA CBC Ελλάδας - Αλβανίας 2014-2020

4.7.2.1. Προϋπολογισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται στα 42.312.029 ευρώ, από τα οποία τα 35.965.222 ευρώ είναι η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τον Μηχανισμό Προ-ενταξιακής Βοήθειας (Instrument of Pre-accession Assistance -IPA II) και τα 6.346.807 ευρώ είναι η αντίστοιχη Εθνική συνεισφορά (Εθνική Δημόσια χρηματοδότηση).

4.7.2.2. Όραμα

Η βασική στρατηγική του Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg IPA II "Ελλάδα – Αλβανία 2014-2020" είναι να «βρει την ισορροπία μεταξύ της βιώσιμης περιφερειακής ανάπτυξης και της ενίσχυσης της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των τοπικών πληθυσμών και των περιφερειακών οργανισμών, στη βάση των Ευρωπαϊκών και των Εθνικών πολιτικών, ώστε να αντιμετωπίσει τις κοινές προκλήσεις μέσα από κοινές παρεμβάσεις».

4.7.2.3. Στόχοι

Προώθηση βιώσιμων δικτύων και υπηρεσιών μεταφορών, πληροφοριών και επικοινωνιών και επένδυση στα διασυνοριακά συστήματα και παροχές υδάτων, αποβλήτων και ενέργειας.

Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων.

Ενθάρρυνση του τουρισμού και της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της ανάπτυξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), του εμπορίου και των επενδύσεων.

4.7.2.4. Επιλέξιμη περιοχή

Η επιλέξιμη περιοχή του Προγράμματος περιλαμβάνει:

- τις Περιφερειακές Ενότητες Γρεβενών, Καστοριάς, Φλώρινας, Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Πρέβεζας, Ζακύνθου, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας και Λευκάδας στην Ελλάδα
- τις Περιφέρειες Vlorë, Gjirokastër, Korçë και Berat στην Αλβανία.

Δικαιούχοι από την Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης στην Ελλάδα είναι επίσης επιλέξιμοι, βάσει του κανονισμού ελαστικότητας (Article 44(2b) of Regulation (EU) No 447/2014), όπου το συνολικό ποσό που δεσμεύεται σε δράσεις εκτός της περιοχής προγράμματος δεν μπορεί να ξεπεράσει το 20% του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος.

Πίνακας 1: Επιλέξιμες περιοχές



Εικόνα 10 : Επιλέξιμη περιοχή INTERREG Ελλάδα Αλβανία 2014-2020

4.7.2.5. Ενδεικτικές Δράσεις

Προαγωγή του περιβάλλοντος και βιώσιμες υποδομές

- Σχεδιασμός, κατασκευή, αποκατάσταση υποδομών για διαχείριση/ παροχή νερού και συστήματα παρακολούθησης της ποιότητας του πόσιμου νερού. Σχεδιασμός, κατασκευή, αποκατάσταση των συνοριακών πυλών, του οδικού δικτύου και των υποδομών των λιμανιών.
- Έξυπνα μεταφορικά συστήματα και ICT εφαρμογές στους τομείς των μεταφορών και της ροής ανθρώπων.
- Σχεδιασμός, κατασκευή και δράσεις παροχής για τις υποδομές/ δράσεις για βιώσιμη διαχείριση στερεών αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της ανακύκλωσης και της κομποστοποίησης.
- Κοινές πρωτοβουλίες για την προστασία του περιβάλλοντος (σχεδιασμός και επενδύσεις μικρής κλίμακας).
- Δράσεις για την αποκατάσταση, προστασία και αποτελεσματική διαχείριση των φυσικών προστατευόμενων περιοχών (π.χ. περιοχές Natura), με επίκεντρο τα θαλάσσια είδη υπό εξαφάνιση, τον σχεδιασμό για την προσαρμογή των οικοσυστημάτων στην κλιματική αλλαγή.
- Μικρής κλίμακας πιλοτικές εφαρμογές για την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση ΑΠΕ σε δημόσια κτίρια και δημόσιους χώρους.
- Κοινά συστήματα διαχείρισης κινδύνου και έγκαιρης ειδοποίησης.
- Μικρής κλίμακας εργασίες κατασκευών για την πρόληψη κινδύνου και την απόκριση σε φυσικές καταστροφές και στις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής (συμπεριλαμβανομένων και παρεμβάσεων για την πρόληψη κινδύνων σε περιοχές φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς).
- Κοινές πρωτοβουλίες για την ευαισθητοποίηση του κοινού.

Το πρόγραμμα διασυνοριακής συνεργασίας «Interreg-IPA CBC Ελλάδας — Αλβανίας 2014-2020», όπως καθορίζεται στο παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης, και το οποίο περιλαμβάνει τους ακόλουθους άξονες προτεραιότητας:

α) Άξονας προτεραιότητας 1: «Προαγωγή του περιβάλλοντος & βιώσιμες υποδομές»•

β) Άξονας προτεραιότητας 2: «Προώθηση της τοπικής οικονομίας»•

γ) Άξονας προτεραιότητας 3: «Τεχνική βοήθεια».

Πίνακας 16 : Κατανομή προϋπολογισμού ανά άξονα προτεραιότητας

Priority axis	Union support (in EUR)	Proportion (%) of the total Union support for the cooperation programme	Thematic priorities
PA1. Promo-tion of the en-vironment sustainable transport & public infrastructure	14.386.089	40%	Thematic priority (c). Promoting sustainable transport, information and communication networks and services and investing in cross-border water, waste and energy systems and facilities
	3.596.522	10%	Thematic priority (b). Protecting the environment & promoting climate change adaptation & mitigation, risk prevention & management
PA2. Boosting the local economy	8.991.306	25%	Thematic priority (d). Encouraging tourism and cultural and natural heritage
	5.394.783	15%	Thematic priority (g). Enhancing competitiveness, the business environment and the development of small and medium-sized enterprises, trade and investment through, inter alia, promotion and support to entrepreneurship, in particular small and medium-sized enterprises, and development of local cross-border markets and internationalisation
PA3. Technical assistance	3.596.522	10%	Technical assistance
TOTAL	35.965.222	100%	

4.7.2.6. Ποιοί μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:

- Εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές και τα αντίστοιχα όργανα που ασχολούνται με τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, τον σχεδιασμό περιφερειακής ανάπτυξης και την υποστήριξη επιχειρήσεων
- Περιφερειακές και τομεακές αναπτυξιακές εταιρείες
- Πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και ακαδημαϊκά ινστιτούτα (ειδικά στη διασυνοριακή περιοχή)
- Μη κυβερνητικές οργανώσεις, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί και δίκτυα διασυνοριακής συνεργασίας, ενώσεις της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς πόρους
- Φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και φορείς αρμόδιοι για την περιβαλλοντική προστασία, τη διαχείριση πολιτιστικών πόρων, μουσεία, οργανισμοί που συλλέγουν έργα τέχνης και άλλοι πολιτιστικοί οργανισμοί
- Συλλογικοί επαγγελματικοί οργανισμοί της βιομηχανίας του τουρισμού
- Επιμελητήρια και άλλες επιχειρηματικές ενώσεις για την υποστήριξη των επιχειρήσεων στη διασυνοριακή περιοχή
- Ενώσεις που εκπροσωπούν επιχειρήσεις και επαγγελματίες στον αγροδιατροφικό κλάδο
- Εκπαιδευτικά Ινστιτούτα στη διασυνοριακή περιοχή
- Οι κάτοικοι, οι επισκέπτες και οι τουρίστες της περιοχής, καθώς και οι επιχειρήσεις και οι επαγγελματίες της διασυνοριακής περιοχής.

4.7.2.7. Ποιοί ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:

Νεοουσταθείσες ΜικροΜεσαίες Επιχειρήσεις, ελεύθεροι επαγγελματίες, δυνητικοί επιχειρηματίες, κοινωνικές εταιρίες.

Ενίσχυση της ανάπτυξης των ΜικροΜεσαίων Επιχειρήσεων

- Μεταφορά και ανάπτυξη μοντέλων αγοράς και δημιουργία δικτύων μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη διασυνοριακή περιοχή με σκοπό την ανάπτυξη πέρα των συνόρων.
- Συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και μη-επιχειρηματικών δομών (π.χ. ιδιωτικά μουσεία) για την προώθηση της τουριστικής και πολιτιστικής περιοχής, των παραδοσιακών προϊόντων κ.α.
- Κοινές υπηρεσίες υποστήριξης εξαγωγών για επιχειρήσεις στη διασυνοριακή περιοχή (συμμέτοχη σε εκθέσεις και δρώμενα επιχειρηματικής προώθησης).

Ποιοί μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:
Τοπικές / περιφερειακές / εθνικές υπηρεσίες, επιμελητήρια, ΜΚΟ, επιχειρηματικοί σύνδεσμοι και δίκτυα, ακαδημαϊκά ιδρύματα, δομές εξαγωγών.

Ποιοί ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:
ΜικροΜεσαίες Επιχειρήσεις, ελεύθεροι επαγγελματίες, κοινωνικές εταιρίες.

Προώθηση επενδύσεων για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών

- Αναθεώρηση των εθνικών σχεδίων αντιμετώπισης πλημμυρών για την καλύτερη συνοχή τους και ανάπτυξη κοινών προδιαγραφών για την εφαρμογή τους στα εθνικά σχέδια αντιμετώπισης πλημμυρών σε συνοχή με την οδηγία 2007/60/EC.
- Ανάπτυξη σχεδίων δράσης για την αντιμετώπιση πλημμυρών.
- Πιλοτικές ενέργειες διαχείρισης φυσικών καταστροφών.

Ποιοί μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:
Τοπικές / περιφερειακές / εθνικές υπηρεσίες και οι διευθύνσεις τους αρμόδιες σε θέματα χωροταξίας, διαχείρισης φυσικών καταστροφών, προστασίας του πολίτη, κ.α., περιβαλλοντικές οργανώσεις, ακαδημαϊκά ιδρύματα.

Ποιοί ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:
Ο πληθυσμός της διασυνοριακής και γύρω περιοχής και των περιοχών με αυξημένη επικινδυνότητα.

Διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

- Δράσεις ανταλλαγής καλών πρακτικών και μεταφοράς τεχνογνωσίας για τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Προστασία πολιτιστικών στοιχείων της διασυνοριακής περιοχής.
- Εφαρμογή τεχνολογιών πληροφόρησης και επικοινωνίας για την προώθηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ποιοί μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:
Τοπικές / περιφερειακές / εθνικές υπηρεσίες και οι διευθύνσεις τους αρμόδιες σε θέματα φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, δομές προστασίας περιβάλλοντος, ΜΚΟ.

Ποιοί ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:
Επισκέπτες, τουρίστες, διασυνοριακές επιχειρήσεις

Προστασία και αναδόμηση της βιοποικιλότητας

- Ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και πιλοτικών εφαρμογών για τη βιώσιμη διαχείριση πόρων, την ανάπτυξη «πράσινων υποδομών» και την προστασία της βιοποικιλότητας.
- Ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και πιλοτικών εφαρμογών στην αντιμετώπιση της διαχείρισης εδάφους με σκοπό τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας.
- Σχεδιασμός μοντέλων διαχείρισης και αντιμετώπισης κινδύνων για τις διασυνοριακές προστατευόμενες περιοχές.

Ποιοί μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:

Τοπικές / περιφερειακές / εθνικές υπηρεσίες και οι διευθύνσεις τους αρμόδιες σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος και βιοποικιλότητας, γεωργίας, δασοπονίας και χωροταξίας, δομές προστασίας και διαχείρισης περιβάλλοντος, περιβαλλοντικές ΜΚΟ, ακαδημαϊκά ιδρύματα.

Ποιοί ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:

Προστατευόμενες περιοχές.

Πρωώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος

- Ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και πιλοτικών εφαρμογών για τη διαχείριση υδάτων.
- Διασυνοριακές συνεργασίες οικο-καινοτομίας και συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές Συνεργασίες Καινοτομίας στη διαχείριση υδάτων.
- Πιλοτικές εφαρμογές, πρωώθηση καινοτόμων μεθόδων και ανάπτυξη νέων στη διαχείριση υδάτων.

Ποιοί μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:

Τοπικές / περιφερειακές / εθνικές υπηρεσίες και οι διευθύνσεις τους αρμόδιες σε θέματα διαχείρισης υδάτων και εδάφους, ακαδημαϊκά ιδρύματα και ερευνητικά ινστιτούτα με εξειδίκευση στη διαχείριση υδάτων και εδάφους, επιμελητήρια και κοινωνικές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στη διαχείριση υδάτων και εδάφους.

Ποιοί ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:

Δομές διαχείρισης υδάτων, χρήστες των συγκεκριμένων φυσικών πόρων, καλλιεργητές, δομές διαχείρισης βιομηχανικών ζωνών, πληθυσμός και επιχειρήσεις στις περιοχές παρέμβασης.

Ενδυνάμωση της περιφερειακής κινητικότητας

- Κατασκευή ή βελτίωση υποδομών διασυνοριακής σπουδαιότητας, κυρίως με τη σύνδεση του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών και των υπαρχόντων δικτύων που συνδέονται με αυτό.

- Κατασκευή ή βελτίωση υπαρχουσών συμπληρωματικών υποδομών και συνδέσεων (π.χ. διασυνοριακές διαβάσεις).

Ποιοί μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:

Τοπικές / περιφερειακές / εθνικές υπηρεσίες και οι διευθύνσεις τους αρμόδιες σε θέματα μεταφορών και κατασκευής, ειδικές δομές και σύνδεσμοι που σχετίζονται σε θέματα μεταφορών και κατασκευής.

Ποιοί ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:

Επισκέπτες, κάτοικοι, επιχειρήσεις και πάροχοι υπηρεσιών μεταφοράς.

Επένδυση στην υγεία και στις κοινωνικές υποδομές

- Κέντρα υποστήριξης για κινδύνους υγείας, σπάνιες νόσους, δωρεά οργάνων κ.α. και ανάπτυξη κοινών διασυνοριακών σχεδίων και αρχών για την ανταλλαγή ανθρωπίνων πόρων και πληροφοριών.
- Παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας.
- Ανακαίνιση και εξοπλισμός υπαρχουσών και καινούριων πρωτοβάθμιων δομών υγείας στη διασυνοριακή περιοχή.
- Ανάπτυξη υπηρεσιών διασυνοριακών κινητών μονάδων, τηλε-ιατρικής και άλλων μεθόδων παροχής ιατρικών υπηρεσιών με πυρήνα την τεχνολογία.

Ποιοί μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:

Πρωτοβάθμιοι πάροχοι υπηρεσιών υγείας (μόνο δημοσίου τομέα), δήμοι, κοινωνικές εταιρίες στον τομέα της υγείας, νοσοκομεία, ιατρικά τμήματα πανεπιστημίων.

Ποιοί ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:

Ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες, πενιχρού εισοδήματος), πληθυσμοί με μεγάλη συχνότητα προβλημάτων υγείας και αυξημένη διασυνοριακή κινητικότητα (Ρομά, πρόσφυγες, κλπ.), πληθυσμοί σε διασυνοριακές περιοχές με μειωμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας.

Παροχή υποστήριξης στις κοινωνικές επιχειρήσεις

- Υποστήριξη για την δημιουργία και ανάπτυξη κοινωνικών εταιριών που προσφέρουν καινοτόμες λύσεις, οι οποίες προωθούν τις αγορές εργασίας της διασυνοριακής περιοχής και που προσφέρουν κοινωνικές υπηρεσίες σε όλη τη διασυνοριακή περιοχή.
- Υποστήριξη κοινωνικής δικαιοπαροχής (franchising), που αφορά στη μεταφορά του επιχειρηματικού μοντέλου κοινωνικής εταιρίας από τη μια μεριά του συνόρου στην άλλη.

Ποιοί μπορούν να υποβάλλουν προτάσεις:
Οργανισμοί κοινωνικής οικονομίας (συνεταιρισμοί / κοινωνικές εταιρίες, σύνδεσμοι, κλπ).
ΜΚΟ, ινστιτούτα και δημόσιες δομές που ασχολούνται με την κοινωνική οικονομία.

Ποιοί ωφελούνται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις:
Άνεργοι, ευπαθείς ομάδες, περιθωριοποιημένες κοινότητες.

4.8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ URBACT III (2014-2020)

Το **URBACT** είναι ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα ανταλλαγής γνώσεων και εκμάθησης στο οποίο συμμετέχουν οι 28 χώρες Κράτη Μέλη της ΕΕ, η Ελβετία και η Νορβηγία με στόχο τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη.

Το **URBACT** παρέχει τη δυνατότητα Συνεργασίας και Δικτύωσης μεταξύ των πόλεων για την εξεύρεση λύσεων σε μείζονα αστικά θέματα, επιβεβαιώνοντας τον πρωταρχικό ρόλο που κατέχουν οι πόλεις στην αντιμετώπιση ολόένα και πιο σύνθετων κοινωνικών αλλαγών. Το URBACT βοηθά τις πόλεις στη διαμόρφωση ρεαλιστικών, πρωτοποριακών και βιώσιμων λύσεων, οι οποίες ενσωματώνουν την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική διάσταση της αστικής ανάπτυξης.

Ο Προϋπολογισμός του Προγράμματος URBACT συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και ανέρχεται στα €96,3 εκ. για την περίοδο 2014-2020.

Οι δραστηριότητες του Προγράμματος URBACT στοχεύουν στην επίτευξη της θεματικής προτεραιότητας 11 της Πολιτικής Συνοχής «Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης» και οι στόχοι του προγράμματος είναι:

1. Βελτίωση της επάρκειας των πόλεων σχετικά με την διαχείριση πολιτικών για την Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης και συμμετοχικής προσέγγισης
2. Βελτίωση του σχεδιασμού Βιώσιμων Στρατηγικών Αστικής Ανάπτυξης και Σχεδίων Δράσης
3. Βελτίωση της εφαρμογής Ολοκληρωμένων Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
4. Αναβάθμιση της πρόσβασης όλων των φορέων που συμμετέχουν στην εφαρμογή αλλά και στη λήψη αποφάσεων σε Ευρωπαϊκό, Εθνικό, Περιφερειακό και Τοπικό Επίπεδο, στα παραδοτέα του Προγράμματος και στην διάδοση της εμπειρογνωμοσύνης σε όλα τα θέματα που επηρεάζουν τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη με σκοπό την βελτίωση των αστικών πολιτικών.

Επιλέξιμες Δράσεις/Δικαιούχοι:

1. Δράσεις για την ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των φορέων που εμπλέκονται στην εφαρμογή δράσεων που στοχεύουν στη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (Ενημερωτικές Ημερίδες σε Εθνικό Επίπεδο, Μεγάλης Κλίμακας Ενημερωτικές Εκδηλώσεις κ.τ.λ.)

Οι δράσεις αυτές απευθύνονται σε ενδιαφερόμενους φορείς οι οποίοι προέρχονται από τις Πόλεις των 28 Κρατών Μέλων της ΕΕ, τη Νορβηγία και την Ελβετία και οι οποίες συμμετέχουν σε υφιστάμενα Δίκτυα στα πλαίσια του Προγράμματος URBACT.

2. Δημιουργία Δικτύων για την βελτίωση του σχεδιασμού στρατηγικών και δράσεων στα πλαίσια της εφαρμογής μιας Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (Σεμινάρια ανταλλαγής γνώσεων, επισκέψεις (study visits), Έρευνες πεδίου με σκοπό την αναγνώριση της παρούσας κατάστασης, Ολοκληρωμένες Στρατηγικές /Σχέδια Δράσης Αστικής Ανάπτυξης, Ενθάρρυνση Τοπικών Φορέων, Δραστηριότητες Δημοσιότητας και Διάχυσης των αποτελεσμάτων, Δράσεις ενίσχυσης της σχέσης Αστικών Περιοχών-Περιοχών της Υπαιθρου κ.τ.λ.)

Οι δράσεις αυτές απευθυνόταν στις Πόλεις των 28 Κρατών Μελών της ΕΕ, τη Νορβηγία και την Ελβετία οι οποίες ενδιαφέρονται με την βοήθεια εμπειρογνομόνων αλλά και μέσω ανταλλαγής γνώσεων, να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν Ολοκληρωμένες Στρατηγικές και Σχέδια Δράσης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

3. Δικτύωση με σκοπό την εφαρμογή των στρατηγικών και δράσεων στα πλαίσια της εφαρμογής μιας βιώσιμης αστικής ανάπτυξης μέσω,

α) Δικτύων Εφαρμογής (Σεμινάρια ανταλλαγής γνώσεων, συμπ. επισκέψεις (study visits), Εργαλεία Παρακολούθησης, Δημιουργία και λειτουργία τοπικών συνεργασιών, Δραστηριότητες Δημοσιότητας και Διάχυσης των αποτελεσμάτων, Αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών με σκοπό την ενίσχυση των πόλεων στην διαδικασία εφαρμογής Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης)

β) Δικτύων Μεταφοράς γνώσεων (Σεμινάρια ανταλλαγής γνώσεων, Δημιουργία και λειτουργία τοπικών συνεργασιών, Δραστηριότητες Δημοσιότητας και Διάχυσης των αποτελεσμάτων, Αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών με σκοπό την ενίσχυση των πόλεων στην διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης της μεταφοράς καλών πρακτικών σε κάθε ευρωπαϊκή πόλη)

Οι δράσεις αυτές απευθύνονται κυρίως στις Πόλεις των 28 Κρατών Μελών της ΕΕ, τη Νορβηγία και την Ελβετία οι οποίες εφαρμόζουν ολοκληρωμένες στρατηγικές και Σχέδια Δράσης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης μέσω διαφόρων χρηματοδοτικών μέσω όπως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Επίσης, απευθύνονται και σε αριθμό άλλων φορέων όπως, κρατικούς και ημικρατικούς οργανισμούς που ιδρύθηκαν από τις τοπικές αρχές με σκοπό το σχεδιασμό και εφαρμογή διαφόρων πολιτικών όπως την προσφορά υπηρεσιών (π.χ. ενέργεια, οικονομική ανάπτυξη, υπηρεσίες υγείας, μεταφορές κ.τ.λ.) καθώς επίσης

περιφερειακές, τοπικές και εθνικές αρχές, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα που ασχολούνται με αστικά θέματα.

4. Δράσεις Συλλογής και Διάχυσης της Γνώσης γύρω από την Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (Αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών για την συλλογή και διαχείριση γνώσης γύρω από θέματα Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, δημιουργία ιστοσελίδας-πλατφόρμας γνώσεων με σκοπό την εύκολη πρόσβαση σε σχετικές πληροφορίες, δημοσιεύσεις, σεμινάρια, θεματικές δραστηριότητες, σεμινάρια, εργαστήρια, Εθνικά Σημεία URBACT κ.τ.λ.)

Οι δράσεις αυτές απευθύνονται σε όλους τους φορείς οι οποίοι εμπλέκονται στην διαμόρφωση και εφαρμογή αστικών πολιτικών στις Πόλεις των 28 Κρατών Μελών της ΕΕ, τη Νορβηγία και την Ελβετία σε όλα τα επίπεδα, Ευρωπαϊκό, Εθνικό, Περιφερειακό και Τοπικό (π.χ. Υπουργεία, Διαχειριστικές Αρχές κ.τ.λ.).

4.9. Πρόγραμμα LIFE 2020

Το πρόγραμμα LIFE είναι το χρηματοδοτικό μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον. Το LIFE συμβάλλει στην αειφόρο ανάπτυξη και στην επίτευξη των σκοπών και στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020, στηρίζει την εφαρμογή του 7ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον και άλλες στρατηγικές και σχέδια της ΕΕ για το περιβάλλον και για το κλίμα. Μέσω του προγράμματος LIFE χρηματοδοτούνται μέτρα και έργα με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία για τα κράτη-μέλη.

Ο νέος κανονισμός **LIFE** δημοσιεύτηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2013 στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο πρόγραμμα LIFE για την περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020, καθιερώνονται δύο υποπρογράμματα, το πρώτο για το **Περιβάλλον** και το δεύτερο για την **Κλιματική Δράση**.

Ο προϋπολογισμός για την περίοδο αυτή ανέρχεται σε **3,4 δις €**.

Το σκέλος «**Περιβάλλον**» του νέου προγράμματος (75% του προϋπολογισμού) καλύπτει τρεις τομείς προτεραιότητας:

- περιβάλλον και αποδοτικότητα των πόρων
- φύση και βιοποικιλότητα
- περιβαλλοντική διακυβέρνηση και πληροφόρηση

και το σκέλος «**Δράση για το κλίμα**» (25% του προϋπολογισμού) καλύπτει:

- μετριασμό της κλιματικής αλλαγής
- προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

- κλιματική διακυβέρνηση και πληροφόρηση

Το πρόγραμμα LIFE εκτός από τα «παραδοσιακά έργα» όπως έργα πιλοτικά (καινοτόμα), επίδειξης, βέλτιστων πρακτικών, έργα πληροφόρησης ευαισθητοποίησης και διάδοσης περιλαμβάνει επίσης μια νέα κατηγορία έργων, τα **ολοκληρωμένα έργα**, στρατηγικές και έργα για το περιβάλλον ή το κλίμα, τα οποία θα λειτουργούν σε εκτεταμένη εδαφική κλίμακα και που θα χρηματοδοτούνται από κοινού με τουλάχιστον μία ακόμη σχετική χρηματοδοτική πηγή.

Επίσης περιλαμβάνει έργα τεχνικής βοήθειας, έργα οικοδόμησης δυναμικού και προπαρασκευαστικά έργα.

Τουλάχιστον 55% του ποσού, που προορίζεται για επιδοτήσεις δράσης στο πλαίσιο έργων για το Περιβάλλον, θα χορηγείται σε μέτρα στήριξης της διατήρησης της **φύσης και βιοποικιλότητας**.

Το μέγιστο ποσοστό χρηματοδότησης για όλα τα έργα κατά την πρώτη διάρκεια του προγράμματος (2014-2017) ανέρχεται έως το **60 %** των επιλέξιμων δαπανών και για τη δεύτερη περίοδο (2018-2020) έως το **55%**.

Για όλη τη διάρκεια του προγράμματος (2014-2020) για τα ολοκληρωμένα έργα, τα έργα τεχνικής βοήθειας, τα προπαρασκευαστικά έργα και τα έργα που χρηματοδοτούνται στον τομέα προτεραιότητας «Φύση και Βιοποικιλότητα» ανέρχεται έως το **60 %** των επιλέξιμων δαπανών και έως το **75 %** των επιλέξιμων δαπανών για τα έργα που αφορούν σε **οικοτόπους ή είδη προτεραιότητας**.

4.10. Ταμείο Επιστημονικής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA)

Στο ΕΣΠΑ 2014-2020 η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού βρίσκεται στο επίκεντρο της οικονομικής και κοινωνικής ατζέντας, αλλά και των προτεραιοτήτων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 9 (ΘΣ 9) που αφορά στην «Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης», προβλέπεται ένα πλέγμα ολοκληρωμένων πολιτικών και παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης, ως «μοχλού» οικονομικής ανάπτυξης με στόχο τη διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού. Οι ολοκληρωμένες πολιτικές κοινωνικής ένταξης εντάσσονται σε μια συνολική αναβάθμιση και αναδιοργάνωση του Ελληνικού Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας, οι οποίες περιγράφονται στο ΕΠΜ και στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 (ΜΠΔΣ).

Περαιτέρω, η Ελλάδα υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα επιστημονικής ή/και βασικής υλικής συνδρομής» (ΕΠ Ι) στο πλαίσιο του «Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους» (TEBA ή FEAD).

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην αντιμετώπιση του «χάσματος» της φτώχειας, δηλαδή στην ακραία φτώχεια, καθώς και στην παιδική φτώχεια. Οι ωφελούμενοι του Προγράμματος είναι σε μεγάλο βαθμό ωφελούμενοι των δράσεων του Θ.Σ. 9 (που θα υλοποιηθεί μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020), ενώ δυνητικά εντάσσονται και στις πρόνοιες του «Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος».

Επιπρόσθετα, τόσο στο ΕΚΤ, όσο και στο ΤΕΒΑ προβλέπονται συμπληρωματικές δράσεις από κοινούς Φορείς, ενώ η ταυτοποίηση και παρακολούθηση των ωφελουμένων των δράσεων των δύο Ταμείων, εντάσσεται στη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας με το ΕΚΤ, με παράλληλη διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων των ωφελουμένων (Οδηγία 95/46/ΕΚ).

Στο πλαίσιο του ΤΕΒΑ, η «ταυτοποίηση» των ωφελουμένων γίνεται μέσω «ενιαίου εθνικού μητρώου» και να επιβεβαιώνεται / συμπληρώνεται σε τοπικό επίπεδο από αρμόδια επιστημονικά στελέχη των Κοινωνικών Συμπράξεων. Αντίστοιχη διαδικασία προβλέπεται ρητά και από το «Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα».

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του «Ε.Π. Επισιτιστικής ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής» και με στόχο τη διασφάλιση συντονισμού και συμπληρωματικότητας, αλλά και την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης μεταξύ του ΕΚΤ και του ΤΕΒΑ, προβλέπεται ότι οι δράσεις αυτές θα παρακολουθούνται τόσο από την ΕΥΣΕΚΤ, όσο και από την Εθνική Αρχή Συντονισμού.

Ο Δήμος Κόνιτσας μέσω της Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Κόνιτσας (Κ.Ε.Δ.Κ) ΝΠΙΔ, έχει ενταχθεί ως εταίρος στην Κοινωνική Σύμπραξη της ΠΕ Ιωαννίνων στο πλαίσιο υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (ΤΕΒΑ/FEAD)» για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020. Η Κ.Ε.Δ.Κ. σύμφωνα με τους καταστατικούς σκοπούς δραστηριοποιείται στον τομέα της πρόνοιας-κοινωνικής πολιτικής –κοινωνικής αλληλεγγύης. Ο αριθμός των ατόμων που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας και στέρησης τροφής στο Δήμο και χρήζουν βοήθειας και αναμένεται να λάβουν βοήθεια από το πρόγραμμα, ανέρχεται στις 3.500 με αυξητική τάση.

4.11. Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκριναν στις 5 Ιουλίου 2006, τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης 1082/2006, με βάση τον οποίο δύναται να δημιουργηθεί Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ).

Σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό, ο ΕΟΕΣ προάγει τη διασυνοριακή, διακρατική ή/και διαπεριφερειακή συνεργασία μεταξύ των μελών του με τη δημιουργία ομίλων συνεργασίας στο κοινοτικό έδαφος, με αποκλειστικό στόχο την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Με τις διατάξεις του άρθρου 22 του νόμου 3613/2007, πραγματοποιήθηκε το πρώτο

στάδιο προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στο περιεχόμενο και τις διατάξεις του Κανονισμού 1082/2006, προκειμένου να είναι δυνατή η συμμετοχή των επιλέξιμων φορέων, και ιδίως των ΟΤΑ α' και β' βαθμού της χώρας σε ΕΟΕΣ.

Η συμμετοχή των φορέων σε ΕΟΕΣ εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής για τις διεθνείς συνεργασίες των ΟΤΑ.

4.12. JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises)

Στο πλαίσιο του JEREMIE (Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για τις Μικρομεσαίες και τις Μεσαίες Επιχειρήσεις), η χρηματοδότηση καλύπτει ευρύ φάσμα προϊόντων, όπως οι μικροπιστώσεις μέσω τραπεζών, η συμμετοχή στο κεφάλαιο επιχειρήσεων, τα κεφάλαια ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου, η παροχή εγγυήσεων κ.ά. Τα μέσα αυτά αναμένεται να έχουν ισχυρό πολλαπλασιαστικό συντελεστή με στόχο την επένδυση ιδιωτικών κεφαλαίων μέσω της απορρόφησης κοινοτικών κονδυλίων.

4.13. JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)

Το JESSICA είναι το Αγγλικό ακρωνύμιο της πρωτοβουλίας "Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas" (Κοινή Ευρωπαϊκή υποστήριξη για βιώσιμες επενδύσεις σε αστικές περιοχές). Η πρωτοβουλία αυτή αναπτύσσεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), σε συνεργασία με την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB)

Μέσω των νέων διαδικασιών, παρέχεται στα κράτη μέλη η ευχέρεια να χρησιμοποιήσουν μέρος των μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων που λαμβάνουν από την ΕΕ μέσω των διαρθρωτικών ταμείων,

για να επενδύουν, υπό μορφή επιστρεπτέων χρηματοδοτήσεων, σε έργα που εντάσσονται στο πλαίσιο ολοκληρωμένων σχεδίων για την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι επενδύσεις αυτές, μπορούν να έχουν τη μορφή ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή/και εγγυήσεων, πραγματοποιούνται μέσω Ταμείων Αστικής Ανάπτυξης και, εάν είναι απαραίτητο μέσω Ταμείων Χαρτοφυλακίου. Η πρωτοβουλία JESSICA αποτελεί ένα νέο μέσο αξιοποίησης των υφιστάμενων επιχορηγήσεων των διαρθρωτικών ταμείων για τη στήριξη σχεδίων αστικής ανάπτυξης.

4.14. JASPERS - Joint Assistance to Support Projects in European Regions

Το **JASPERS** (Κοινή Βοήθεια για τη Στήριξη Σχεδίων στις Ευρωπαϊκές Περιφέρειες) - παρέχει βοήθεια σε Κράτη Μέλη της ΕΕ κατά την προετοιμασία σημαντικών σχεδίων που υποβάλλονται για χρηματοδότηση μέσω επιδοτήσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής. Στόχος είναι η αύξηση της ποσότητας και της ποιότητας των σχεδίων που θα αποστέλλονται για έγκριση στις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

4.15. Smart Cities

Η πρωτοβουλία Smart Cities (Εξυπνες Πόλεις) θα υποστηρίξει έναν περιορισμένο αριθμό μεγαλύτερων σχεδίων τεχνολογικής εστίασης που υποβάλλονται από πόλεις και περιφέρειες και περιλαμβάνουν πρωτοπόρα μέτρα για τη βιώσιμη χρήση και παραγωγή ενέργειας και τις μετακινήσεις.

Η πρωτοβουλία θα βασιστεί σε άλλες πρωτοβουλίες του Στρατηγικού Σχεδίου Ενεργειακών Τεχνολογιών (ΣΣΕΤ), ιδιαίτερα στην Πρωτοβουλία Solar Europe και στην Πρωτοβουλία European Electricity Grid όπως και σε μια σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για Κτίρια και Πράσινα Αυτοκίνητα στο πλαίσιο της ΕΕ, η οποία δημιουργήθηκε στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Σχεδίου για την Ανάκαμψη της Οικονομίας

4.16. Πράσινο Ταμείο

Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων»(ΕΤΕΡΠΣ), το οποίο ιδρύθηκε με το άρθρο 19 του ν.δ. 1262/1972 (ΦΕΚ 194 Α'), μετονομάστηκε σε «Πράσινο Ταμείο» με το νόμο 3889/2010 «Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων, Πράσινο Ταμείο, Κύρωση Δασικών Χαρτών και άλλες διατάξεις.

Σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου συστήματος χρηματοδότησης περιβαλλοντικών παρεμβάσεων, με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος και την αποτελεσματική και διαφανή διαχείριση των πόρων για την αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει τη θεσμοθέτηση της Στρατηγικής Επιτροπής Περιβαλλοντικής Πολιτικής, ενός συμβουλευτικού οργάνου στο Υπουργείο, η οποία θα είναι αρμόδια να εισηγείται μέτρα, δράσεις και προγράμματα εθνικού ή τοπικού χαρακτήρα με σκοπό την προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Επίσης θα αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των μέτρων, δράσεων και προγραμμάτων ως προς τη συμβολή τους στην επίτευξη των στόχων προστασίας, ανάδειξης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος.

Οι ενδεικτικοί άξονες για τις δράσεις χρηματοδότησης του Πράσινου Ταμείου αποτελούν η βιοποικιλότητα, οι δασικές εκτάσεις, η προστασία υδάτων - εδάφους, η αντιμετώπιση σοβαρών περιβαλλοντικών προβλημάτων, η πρόληψη, προστασία και ρύθμιση του χωρικού σχεδιασμού, η αστική αναζωογόνηση, η ενίσχυση των ΑΠΕ, η εξοικονόμηση ενέργειας κ.α.

Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί προγράμματα που καταρτίζονται από το Υπουργείο και τους εποπτευόμενους οργανισμούς του , τις αποκεντρωμένες γενικές διοικήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα.

Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Τα κυριότερα ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα της ΕΕ για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 παρατίθενται στον κάτωθι πίνακα:

Πίνακας 17: Τα κυριότερα ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα της ΕΕ για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020

Τίτλοι Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων	Συνολικός Προϋπολογισμός (εκ.ευρώ)	Ιστότοποι Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
Συνδέοντας την Ευρώπη (ΔΣΕ) (Έργα στους τομείς των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας)	21.936,76	http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/index_en.htm# (mobility and transport sectors) http://ec.europa.eu/energy/mff/facility/connecting_europe_en.htm (energy sector) http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connectingeurope-facility (digital agenda)
Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων και των ΜΜΕ (COSME)	2.298,24	http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/
Erasmus+ (Εκπαίδευση, Κατάρτιση, Νεολαία και Αθλητισμός)	14.774,52	http://ec.europa.eu/programmes/erasmusplus/index_en.htm
ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020(Έρευνα και Καινοτομία)	79.401,83	http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020
Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία (EaSI)	919,47	http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&langId=en&newsId=1093&furtherNews=yes
Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή (Life+)	3.456,66	http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm
Ταμείο για το Άσυλο, τη Μετανάστευση και την Ένταξη	3.137,42	http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1402495136900&uri=CELEX:32014R0516
Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας	223,78	http://ec.europa.eu/echo/funding/financial_instrument_en.htm
Πρόγραμμα για τους καταναλωτές	188,83	http://ec.europa.eu/consumers/strategyprogramme/financial-programme/index_en.htm
Δημιουργική Ευρώπη (Πολιτισμός)	1.462,72	http://ec.europa.eu/programmes/creativeeurope/index_en.htm
Ευρώπη για τους Πολίτες (Αδελφοποιήσεις και Δίκτυα πόλεων, ευρωπαϊκή μνήμη)	185,47	http://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en
3 ο Πρόγραμμα για την Υγεία	449,39	http://ec.europa.eu/health/programme/policy/index_en.htm
Ταμείο για την Εσωτερική Ασφάλεια	3.764,23	http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.150.01.0143.01.ENG
Δικαιοσύνη	377,60	http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/justice/index_en.htm
Δικαιώματα και Ιθαγένεια	439,47	http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/rec/index_en.htm

5. Συνθετική Διάγνωση – Προσδιορισμός κρίσιμων ζητημάτων Τοπικής Ανάπτυξης

Η ανάλυση που προηγήθηκε και αφορούσε στα κύρια χαρακτηριστικά του Δήμου και τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν από αυτή, σε συνδυασμό με τη γενικότερη γνώση των παραγωγικών και λοιπών κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών της περιοχής, επιτρέπει τη «διάγνωση» των προβλημάτων / περιορισμών, όπως και των δυνατοτήτων / προοπτικών ανάπτυξης της περιοχής. Οι περιορισμοί και οι δυνατότητες ανάπτυξης του Δήμου Κόνιτσας σε σχέση με τα κύρια χαρακτηριστικά του, κατηγοριοποιούνται στη SWOT ανάλυση σε πλεονεκτήματα, αδυναμίες, ευκαιρίες και απειλές.

Η χρησιμότητα της SWOT ανάλυσης έγκειται στον εντοπισμό των κύριων δυνατοτήτων και ευκαιριών προκειμένου να χρησιμοποιηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να ελαχιστοποιήσουν, σταδιακά, τις αδυναμίες της περιοχής και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει. Με τον τρόπο αυτό αναδεικνύεται η συνολική «εικόνα» της περιοχής, εστιάζοντας στα σημεία εκείνα που υποδηλώνουν τη δυναμική και την προοπτική ανάπτυξής της, καθώς και στα σημεία εκείνα που λειτουργούν ή ενδέχεται να λειτουργήσουν ως ανασταλτικοί παράγοντες ανάπτυξης.

Κατά συνέπεια, η SWOT ανάλυση θα αποτελέσει τη βάση για τη διατύπωση των στρατηγικών στόχων και, περαιτέρω, την εκπόνηση ενός ρεαλιστικού επιχειρησιακού σχεδίου ανάπτυξης της περιοχής.

Οι περιορισμοί και οι δυνατότητες ανάπτυξης του Δήμου Κόνιτσας, σε σχέση με τα κύρια χαρακτηριστικά του, εντοπίζονται ανά θεματικό τομέα στα εξής:

Πίνακας 18 : Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου Κόνιτσας

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ/ΑΝΑΓΚΕΣ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Τομέας1: Φυσικό και Οικιστικό Περιβάλλον	Προβλήματα/Ανάγκες - Απόσταση από την Εγνατία Οδό και καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της Ιόνιας οδού - Έλλιπής συντήρηση επαρχιακού δικτύου σύνδεσης με την Εγνατία οδό - Αποχετευτικό δίκτυο - Έλλειψη βιολογικού καθαρισμού στην Κόνιτσα - Σχεδόν ανύπαρκτο αποχετευτικό δίκτυο οικισμών - Κακό επαρχιακό δίκτυο - Μεγάλο αγροτικό οδικό δίκτυο, με τεράστιες ανάγκες συντήρησης - Ανάγκες αναπλάσεων και δημιουργίας παιδικών χαρών	Δυνατότητες - Πλούσιοι φυσικοί πόροι, εξαιρετική φυσική ομορφιά - Φυσικό περιβάλλον που αποτελεί σπάνιο βιότοπο με σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας και πανίδας - Μεγάλο υδατικό δυναμικό, εξαιρετικής ποιότητας ύδατα - Τα ιαματικά λουτρά του Αμάραντου και των Καρσίων - Προστατευόμενες περιοχές Natura, Εθνικό Πάρκο και Γεωπαρκο
	Περιορισμοί - Κίνδυνοι υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος από ανθρώπινη δραστηριότητα	Ευκαιρίες - Η επανένταξη των μεγάλων έργων και η ολοκλήρωση της Ιόνιας οδού και του άξονα Αδριατικής - Η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση πολιτών και ομάδων σε θέματα προστασίας και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος - Η αξιοποίηση του φυσικού πλούτου μέσα από διαδικασίες αειφορίας - Σημαντικά περιθώρια για εξοικονόμηση ενέργειας μέσα από ολοκληρωμένη ενεργειακή πολιτική - Αξιοποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.) και του Ε.Σ.Π.Α. 2014 -2020
	Προβλήματα/Ανάγκες - Οικονομική κρίση και προβλήματα λειτουργίας του Κέντρου Υγείας - Αγροτικά ιατρεία προβλήματα στη στελέχωση και λειτουργία - Μικρός αριθμός παιδιών και προβλήματα στην χρηματοδότηση και λειτουργία των σχολικών μονάδων, ανάγκη για ανορθολογισμό λειτουργίας για την ποιοτική αναβάθμισή τους και εξοικονόμηση πόρων - Προσφυγική κρίση και ανάγκη υποστήριξης προσφύγων	Δυνατότητες - Η λειτουργία του Κέντρου Υγείας Κόνιτσας - Μεγάλη παράδοση στην επεξεργασία της πέτρας και η δυνατότητα δημιουργίας μουσείου πέτρας - Πλούσια αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά
	Περιορισμοί - Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι	Ευκαιρίες - Η περαιτέρω ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς - Αναδιοργάνωση λειτουργίας των σχολικών μονάδων - Αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων και των Ευρωπαϊκών

		προγραμμάτων
Τομέας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	Προβλήματα / Ανάγκες	Δυνατότητες
	- Γραφειοκρατία και καθυστερήσεις σχετικά με τη δημιουργία υποδομών - Χρηματοδότηση ιδιωτικής πρωτοβουλίας για την αναβάθμιση τουριστικών καταλυμάτων και την αξιοποίηση παραδοσιακών κατασκευών εξαιρετικής αρχιτεκτονικής - Η έλλειψη σφαγείου στην περιοχή. - Χαμηλή αποδοτικότητα του πρωτογενούς τομέα - Βελτίωση του επιπέδου κατάρτισης – επιμόρφωσης των αγροτών και κτηνοτρόφων για την προσαρμογή τους στις νέες απαιτήσεις της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής - Προώθηση δράσεων αγροτουρισμού στις ορεινές περιοχές - Μικρή μεταποιητική δραστηριότητα - Ελλιπής σύνδεση τουρισμού - τοπικά-παραδοσιακά προϊόντα - Έλλειψη ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο - Ανεπαρκής σήμανση και υποδομές πρόσβασης, στα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος - Υψηλοί δείκτες γήρανσης και μείωση του πληθυσμού. - Μεγάλο ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στους κλάδους των κατασκευών και της δημόσιας διοίκησης, οι πρώτοι κλάδοι που έχουν πληγεί από την τρέχουσα οικονομική κατάσταση - Αξιοποίηση δασικού πλούτου & διαχείρισης των βοσκοτόπων - Ανάγκη καταγραφής της ακίνητης περιουσίας του Δήμου, αποσαφήνιση ιδιοκτησιακό καθεστώς, αποζημίωση από καταπατήσεις	- Οι δυνατότητες που δίνονται στους ΟΤΑ για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο - Ισχυρές δυνατότητες για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουριστικού προϊόντος (καγιάκ, αυτοκινούμενος τουρισμός, πεζοπορία, αεριοπτερισμός κτλ) - Η ισχυρή κτηνοτροφία της περιοχής - Ύπαρξη βασικών προϋποθέσεων ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα με έμφαση στην παραγωγή ποιοτικών προϊόντων - Ύπαρξη τοπικών προϊόντων - Το χιονοδρομικό κέντρο Βασιλίτσας - Τα ιαματικά λουτρά του Αμάραντου και των Καρσάδων
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	- Η συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση - Σταδιακή εγκατάλειψη του πρωτογενούς τομέα και αύξησης της απασχόλησης στον τριτογενή	- Η αξιοποίηση του πρωτογενούς τομέα - Η προώθηση και πιστοποίηση τοπικών προϊόντων - Ευνοϊκές συνθήκες παραγωγής ποιοτικών προϊόντων και πιστοποίησης ιδίως των κτηνοτροφικών προϊόντων (βιολογικά, ελευθέρας βοσκή) - Η ίδρυση Βιοτεχνικού Πάρκου - Το γεωθερμικό δυναμικό της περιοχής και η αξιοποίηση των ΑΠΕ - Η εκμετάλλευση της βιομάζας (από δάση και απόβλητα ζώων & ανθρώπων) - Η αξιοποίηση των ιαματικών πηγών - Η διαφαινόμενη τάση επιστροφής στην περιοχή καταγωγής των νέων που διαμένουν στα μεγάλα αστικά κέντρα - Αξιοποίηση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α.) και του Ε.Σ.Π.Α. 2014 -2020

		- Αξιοποίηση των προγραμμάτων επιδότησης και απασχόλησης (ΟΑΕΔ) - Αξιοποίηση ενίσχυσης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων από το Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» του Ε.Σ.Π.Α. - Αξιοποίηση των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης (ΤΟΠΣΑ)
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
- Διαχείριση των αστικών λυμάτων και όμβριων υδάτων με επέκταση και ολοκλήρωση έργων αποχέτευσης - Αντικατάσταση πεπαλαιωμένων δικτύων ύδρευσης, όπου κρίνεται αναγκαίο - Σχεδιασμός και ανάπτυξη των κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου, δημιουργία παιδικών χαρών - Αξιοποίηση των δημοτικών κτιρίων αλλά και της λοιπής ακίνητης περιουσίας του Δήμου (π.χ. κοινοτικοί βοσκότοποι, κτίρια) με στόχο την ενίσχυση της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου - Βελτίωση της τοπικής οδοποιίας μεταξύ των οικισμών του Δήμου - Προστασία ευαίσθητων οικοσυστημάτων και περιβαλλοντικά σημαντικών περιοχών, - Ενεργειακή αναβάθμιση και χρήση ΑΠΕ σε δημοτικές υποδομές - Ολοκλήρωση χωροταξικού - πολεοδομικού σχεδιασμού - Αναβάθμιση υποδομών παροχής πρωτοβάθμιας υγείας και πρόληψης στους πολίτες του Δήμου - Παροχή υπηρεσιών πρόνοιας και υποστήριξης της καθημερινότητας του πολίτη, του ηλικιωμένου και της οικογένειας - Κοινωνική και εργασιακή ενσωμάτωση ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων - Αξιοποίηση και βελτίωση των σχολικών υποδομών - Ενίσχυση πολιτιστικού υποβάθρου και επώνυμων πολιτιστικών εκδηλώσεων - Βελτίωση υπαρχουσών και ανάπτυξη νέων υποδομών αγροτικού τομέα. - Ανάπτυξη βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας. - Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την παραγωγή προϊόντων ποιότητας και προστιθέμενης αξίας. - Αξιοποίηση τοπικών πρωτοβουλιών για την προώθηση της απασχόλησης. - Βελτίωση των δομών και μηχανισμών πληροφόρησης εκπαίδευσης και τεχνικής υποστήριξης του ανθρωπίνου. - Εκπόνηση και εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου ανάπτυξης του τουρισμού. Ανάδειξη τουριστικού προϊόντος σε διασύνδεση με πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους της περιοχής - Δράσεις ενίσχυσης εναλλακτικού τουρισμού		

Πίνακας 19 : Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Κόνιτσας

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ/ΑΝΑΓΚΕΣ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Οργανωτική δομή και συστήματα λειτουργίας	Προβλήματα/Ανάγκες	Δυνατότητες
	- Ανάγκη τροποποίησης του ΟΕΥ έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες του Δήμου - Ανάγκη ολοκλήρωσης της εκκαθάρισης των ΑΕ στις οποίες συμμετέχει ο Δήμος - Αύξηση των εσόδων του Δήμου μέσω της αποτελεσματικής είσπραξης των δημοτικών τελών, φόρων και μισθωμάτων - Η χρηματοδότηση των αρμοδιοτήτων που έχουν μεταφερθεί στους Ο.Τ.Α. μέσω του προγράμματος Καλλικράτης είναι ελλειμματική	- Οι περισσότερες υπηρεσίες βρίσκονται στο ίδιο κτίριο στην έδρα του δήμου. - Οι κοινωνικές υποδομές ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών και των ηλικιωμένων σε ό,τι αφορά στην υποστήριξή τους - Η πιστοποίηση της διαχειριστικής επάρκειας του Δήμου ως τελικού δικαιούχου δράσεων του ΕΣΠΑ
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	- Οι σκοποί των δύο νομικών προσώπων επικαλύπτονται στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής.	- Ανάγκη ανάπτυξης υπηρεσιών για θέματα απασχόλησης και αγροτικής παραγωγής - Δημιουργία γραφείου πληροφόρησης - Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων - Ανάπτυξη συνεργασιών με γειτονικούς ΟΤΑ - Αξιοποίηση δυνατοτήτων πιστοποίησης των υπηρεσιών του Δήμου
Ανθρώπινο δυναμικό	Προβλήματα/Ανάγκες	Δυνατότητες
	- Ανεπαρκής στελέχωση των Υπηρεσιών του Δήμου σε συγκεκριμένες ειδικότητες - Δεν υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό για τον σχεδιασμό και υλοποίηση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων	- Καλό επίπεδο κατάρτισης -
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	- Χρονοβόρες διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού μέσω ΑΣΕΠ. - Οικονομική κρίση και πάγωμα προσλήψεων - Δεν υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό για τον σχεδιασμό και υλοποίηση Ευρωπαϊκών προγραμμάτων	- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων - Κινητικότητα προσωπικού
Ηλεκτρονική διακυβέρνηση	Προβλήματα/Ανάγκες	Δυνατότητες
	- Ο σχεδιασμός και η λειτουργικότητα της ιστοσελίδας του Δήμου δεν ανταποκρίνονται στις σημερινές απαιτήσεις - Ανάγκη ανάπτυξης νέων υποστηρικτικών υπηρεσιών ιδίως σε θέματα πληροφορικής, τεκμηρίωσης και διαφάνεια	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	- Απομακρυσμένο δίκτυο με προβλήματα ανάπτυξης που δυσχεραίνουν η μορφολογία του εδάφους και περιβαλλοντικοί περιορισμοί	- Η ενδυνάμωση της διεύθυνσης των ΤΠΕ σε υπηρεσίες του Δήμου δημιουργεί νέες προοπτικές για τη δράση του Δήμου με ποιοτικότερες και αποτελεσματικότερες υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις σύγχρονες ανάγκες - Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων
Κτιριακή υποδομή και τεχνικός	Προβλήματα/Ανάγκες	Δυνατότητες
	- Ανάγκη αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας	- Όλες οι κεντρικές υπηρεσίες βρίσκονται

εξοπλισμός		στο ίδιο κτίριο στην έδρα του δήμου. - Μεγάλο κτιριακό απόθεμα στην ιδιοκτησία του Δήμου προς αξιοποίηση
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	- Οικονομική στενότητα - Οι τακτικές επιχορηγήσεις έχουν μειωθεί σημαντικά και αναμένεται να μειωθούν περαιτέρω	- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
- Επικαιροποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας με βάση τις συνεχώς αυξανόμενες αρμοδιότητες - Επιμόρφωση, κατάρτιση, αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού - Ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στη λειτουργία των υπηρεσιών / Βελτίωση μηχανοργάνωσης υπηρεσιών - Οργάνωση υπηρεσιών, εισαγωγή διαδικασιών, μείωση εσωτερικής γραφειοκρατίας, βελτίωση συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών του Δήμου - Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών - Μείωση/εξορθολογισμός λειτουργικών δαπανών - Είσπραξη παλαιών οφειλών •Αξιοποίηση δημοτικής ακίνητης περιουσίας - Αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων		

6. Στρατηγική του Δήμου Κόνιτσας και Αναπτυξιακές προτεραιότητες

6.1. Αποστολή και το Όραμα

6.1.1. Αποστολή και κατευθυντήριες αρχές

Εκ φύσεως οι Δήμοι, ως πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ασκούν αρμοδιότητες σε τοπικό επίπεδο για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Οι δημοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας συνεπικουρούμενες από τα Νομικά Πρόσωπα που συστήνουν ή/ και συμμετέχουν.

Συνεπώς, αποστολή του Δήμου Κόνιτσας, ως πρωτοβάθμιου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι:

«Η διαχείριση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων, με απώτερο σκοπό τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής».

Η δομή και η διάρθρωση της Αυτοδιοίκησης παρουσιάζει συνεχή εξέλιξη τα τελευταία χρόνια και απαιτεί συνεχή ενημέρωση, υψηλό βαθμό οργάνωσης και τεχνογνωσία. Οι ΟΤΑ έχουν αρχίσει πλέον να λειτουργούν ως οργανωμένες επιχειρήσεις, αναδιαμορφώνοντας ριζικά τις σχέσεις πολιτικής, οικονομίας, αγορών, κοινωνίας, πολιτών, επικοινωνίας, πληροφόρησης και γνώσης, δεδομένα τα οποία παρουσιάζουν συνεχή και δυναμική εξέλιξη.

Η αναζήτηση του «καινούργιου», της «καινοτομίας», της «νέας πολιτικής» και γενικότερα της «ουσίας» και της «ρεαλιστικής προσέγγισης της νέας πραγματικότητας», συνοψίζουν την ταυτότητα και το πολιτικό ζητούμενο, τόσο για την Αυτοδιοίκηση όσο και για τους πολίτες.

Η «ρεαλιστική προσέγγιση της νέας πραγματικότητας» για την δημοτική πολιτική, αφορά την ύπαρξη Κεντρικού Στόχου - Στρατηγικού Σχεδιασμού. Η στρατηγική του Δήμου Κόνιτσας αποτελεί συνεκτικό σύνολο γενικών στόχων και πολιτικών δράσης, που αποσκοπούν στην εκπλήρωση της αποστολής και στην επίτευξη του οράματος του Δήμου.

Εξειδικεύοντας την πιο πάνω διατύπωση της αποστολής, ο Δήμος έχει ως αποστολή:

- Την ενίσχυση της Τοπικής Ανάπτυξης
- Την ενίσχυση της Προστασίας και Διαχείρισης του Φυσικού Περιβάλλοντος
- Τη βελτίωση της Ποιότητας Ζωής και της Εύρυθμης Λειτουργίας του Δήμου

- Την ενίσχυση της Απασχόλησης
- Την ενίσχυση της Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης
- Την προώθηση της Παιδείας, του Αθλητισμού και του Πολιτισμού
- Την ενίσχυση της Πολιτικής Προστασίας
- Την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς του πολίτες

6.1.2. Όραμα

Η περιοχή του Δήμου Κόνιτσας παρά την σχετική απόσταση από μεγάλα αστικά κέντρα, διαθέτει τις προοπτικές και τη δυναμική για την ανάκτηση και βιώσιμη στήριξη της ενδογενούς και εξωστρεφούς ανάπτυξης, με βασική προϋπόθεση όμως την εμπειριστατωμένη σχεδίαση και την ορθολογική διαχείριση και εφαρμογή συνδυασμένων παρεμβάσεων σε όλους τους παραγωγικούς τομείς αλλά και τις Υπηρεσίες του Δήμου, προσαρμοσμένων πάντοτε στις τοπικές ανάγκες και δυνατότητες.

Όραμά της Δημοτικής Αρχής, είναι η δημιουργία ενός Δήμου πρότυπο, κοντά στο δημότη. Με ετοιμότητα, σχέδιο και αποφασιστικότητα, είναι εφικτό να δημιουργηθεί ο Δήμος που όλοι οραματίζονται. Ένα Δήμο στον οποίο θα κατοικούν ευχάριστα οι δημότες του και θα επιθυμούν να τον επισκεφθούν ξένοι επισκέπτες, ένα Δήμο Ελκυστικό.

Βασικές αξίες είναι η οικονομική σταθερότητα του Δήμου, η ανάδειξη της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, η προστασία του περιβάλλοντος, το πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των πολιτών και η ισότιμη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες του Δήμου, η κατά το δυνατό ισόρροπη ανάπτυξη όλων των περιοχών του Δήμου, η πολιτισμική πολυμορφία, η κινητοποίηση και αξιοποίηση τοπικών πόρων και δυνατοτήτων.

Το προτεινόμενο αναπτυξιακό πρότυπο για τον Δήμο Κόνιτσας βασίζεται στο τρίπτυχο: Ανταγωνιστικότητα -Συνοχή- Ποιότητα και το Όραμά του αποτυπώνεται ως εξής:

Όραμα του Δήμου Κόνιτσας είναι:

Η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και του δυναμικού της περιοχής για ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη, με αειφορία και σεβασμό στο περιβάλλον καθώς και στο πολιτισμικό, ιστορικό και θρησκευτικό απόθεμα του Δήμου

6.2. Οι Άξονες τα Μέτρα του Στρατηγικού Σχεδίου

Η αντικειμενικότητα, η δημοσιότητα, η διαφάνεια, η ανάγκη επιστημονικής κι ακόμα καλύτερα διεπιστημονικής τεκμηρίωσης και πειστικής αιτιολόγησης πολιτικών και κοινωνικών προτάσεων, επιλογών και πρακτικών, η αξιοπιστία των ενδεικτικών ή επιτακτικών προγραμμάτων και η συνεπής εφαρμογή και παρακολούθησή τους, ο κοινωνικός έλεγχος κι ανάγκη ανάδρασης σε κάθε συστηματική «αναπτυξιακή» προσέγγιση και η ανάληψη ευθυνών και πρωτοβουλιών από μεριάς Δήμου, πολιτών και κινημάτων αποτελούν βασικές αρχές μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής πρότασης.

Παράλληλα τα προγράμματα και οι δράσεις της θα πρέπει να καλύπτουν ταυτόχρονα, ισότιμα, αρμονικά και ολοκληρωμένα την οικονομική, την κοινωνική, την πολιτική, την πολιτισμική, την τεχνική/ τεχνολογική και την περιβαλλοντική της διάσταση, με βάση τις πανανθρώπινες αξίες της ειρήνης, της δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης, της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής δημοκρατίας και ηθικής, της δημιουργικής άμιλλας, του μέτρου και του σεβασμού στη φύση και τους πολιτισμούς των ανθρώπων.

Πίνακας 20 : Άξονας 1 Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Άξονας 1 : Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής			
Μέτρο 1.1. : Φυσικό Περιβάλλον			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.1.1	Προστασία φυσικού περιβάλλοντος – πολιτική προστασία	- Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας	- Τοπικό σχέδιο δράσης για την αξιοποίηση της βιομάζας και του δασικού πλούτου - Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας - Δράσεις για την ευαισθητοποίηση των δημοτών για την προστασία του περιβάλλοντος - Πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών – Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας
1.1.2	Αξιοποίηση ΑΠΕ	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών Γραφείο Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας	- Κατασκευή μικρών υδροηλεκτρικών - Αξιοποίηση βιομάζας - Ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων και δημοτικών κτιρίων - Αξιοποίηση ΑΠΕ στους κοινόχρηστους χώρους
1.1.3	Καθαριότητα – διαχείριση απορριμμάτων –ανακύκλωση	Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών Γραφείο καθαριότητας και Πρασίνου	- Ορθολογική και αυτοματοποιημένη διαχείριση, προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού καθαριότητας - Ορθολογικός επανασχεδιασμός του συστήματος αποκομιδής - Ενημέρωση πολιτών για την ορθή διαχείριση απορριμμάτων
1.1.4			
Μέτρο 1.2. : Οικιστικό περιβάλλον			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.2.1	Ολοκλήρωση Πολεοδομικού και Χωροταξικού Σχεδιασμού	- Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Αυτοτελές Γραφείο Πολεοδομίας	- Έγκριση ΓΠΣ

1.2.2	Αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων	- Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων - Σύνταξη μελετών συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης και ανάδειξης οικισμών του Δήμου - Κατασκευή παιδικών χαρών - Μελέτη και συντήρηση - Αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων
1.2.3		-	-
1.2.4		-	-
Μέτρο 1.3. : Δίκτυα υποδομές			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.3.1	Βελτίωση, ολοκλήρωση και συντήρηση δικτύων ύδρευσης	- Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Αντικατάσταση , επέκταση, συντήρηση δικτύων ύδρευσης - Ορθολογική διαχείριση υδατικού δυναμικού
1.3.2	Διαχείριση υγρών αποβλήτων	- Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Ολοκλήρωση αποχετευτικού δικτύου Κόνιτσας - Μελέτες και κατασκευή δικτύων αποχέτευσης
1.2.3	Ηλεκτροφωτισμός κοινόχρηστων χώρων	- Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Ποιοτική και ποσοτική καταγραφή ηλεκτροφωτισμού - Αξιοποίηση ΑΠΕ και προμήθεια νέων λαμπτήρων - Χρήση συστημάτων διαχείρισης ηλεκτροφωτισμού για την εξοικονόμηση ενέργειας - Επέκταση – Βελτίωση ηλεκτροφωτισμού κοινόχρηστων χώρων
1.2.4	Αναβάθμιση μεταφορικών υποδομών	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Συντήρηση – Βελτίωση εσωτερικής οδοποιίας

Πίνακας 21 : Άξονας 2 : Κοινωνική Πολιτική-Παιδεία-Πολιτισμός και Αθλητισμός

Άξονας 2 : Κοινωνική Πολιτική-Παιδεία-Πολιτισμός και Αθλητισμός			
Μέτρο 2.1.: Υγεία, Κοινωνική Πρόνοια & Κοινωνική Μέριμνα			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.1.1	Αναβάθμιση υποδομών και παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας και πρόληψης	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα	- Συντήρηση Αγροτικών Ιατρείων - Αξιοποίηση της τηλεϊατρικής για την αναβάθμιση των υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας - Πληροφόρηση & Ευαισθητοποίηση των δημοτών για θέματα πρόληψης και προαγωγής υγείας

		Τεχνικών Υπηρεσιών	
2.1.2	Οργάνωση και παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας παιδείας και πολιτισμού	- Παιδικοί – Βρεφονηπιακοί Σταθμοί - ΚΔΑΠ - ΚΑΠΗ - Επιχειρησιακό σχέδιο για καλύτερο συντονισμό και συνέργεια των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων - Υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων
2.1.3	Ενσωμάτωση ευπαθών κοινωνικών ομάδων	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας παιδείας και πολιτισμού	- Επιχειρησιακό πρόγραμμα κοινωνικής ενσωμάτωσης ευπαθών κοινωνικών ομάδων - Αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων
2.1.4	Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας παιδείας και πολιτισμού	- Αξιοποίηση Ευρωπαϊκών και Εθνικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση της φτώχειας (προγράμματα επισιτισμού, ενισχύσεις απόρων κλπ)
2.1.5	Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων προγραμμάτων και Δομών κοινωνικής μέριμνας	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας παιδείας και πολιτισμού	- Συνέχιση της λειτουργίας του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι» - Κοινωνικό Παντοπωλείο - Δράσεις συνεργασίας με την εκκλησία - Ανάπτυξη δράσεων εθελοντισμού.
Μέτρο 2.2. : Εκπαίδευση – Δια Βίου Μάθηση			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.2.1	Συντήρηση και αναβάθμιση υποδομών εκπαίδευσης	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Απογραφή όλων των σχολικών μονάδων (οικοδομική άδεια, μεταγραφή των ακινήτων στο αρμόδιο υποθηκοφυλακείο, ενεργειακή απόδοση κ.λ.π. - Αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων
2.2.2	Ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης των ενηλίκων	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και	- Λειτουργία προγραμμάτων Διά βίου Εκπαίδευσης

		κοινωνικής προστασίας	
2.2.3	Βελτίωση σχολικών και δημοτικών βιβλιοθηκών	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Εμπλουτισμός βιβλιοθηκών - Δράσεις δικτύωσης - Αξιοποίηση ΤΠΕ
		-	-
Μέτρο 2.3. : Πολιτισμός			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.3.1	Ανάδειξη, συντήρηση και αξιοποίηση ιστορικών – αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και παραδοσιακών κτιρίων	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Προστασία και ανάδειξη χώρων αρχαιολογικού ενδιαφέροντος - Σύνδεση πολιτισμικών στοιχείων μέσω δικτύου μονοπατιών - Δημιουργία ερευνητικού πάρκου - Δράσεις αποκατάστασης ιστορικών μνημείων - Συντήρηση γεφυριών και παραδοσιακών κτιρίων - Ολοκληρωμένος σχεδιασμός αξιοποίησης των εγκαταλελειμμένων και μη οικισμών - Αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων
2.3.2	Ανάδειξη, τεκμηρίωση και προβολή της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς του Δήμου. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Αξιοποίηση της ήδη υπάρχουσας καταγραφής της πολιτισμικής κληρονομιάς - Ολοκληρωμένο δίκτυο διατήρησης και ανάδειξης πολιτισμικής κληρονομιάς - Αξιοποίηση ιστοσελίδας - Δράσεις πολιτισμού - Αξιοποίηση της τοπικής παραδοσιακής σοφίας και των παραδοσιακών δεξιοτήτων και υλικών , - Έρευνα για πιθανότητα ίδρυσης και λειτουργίας Σχολής Μαστόρων
2.3.3	Πολιτιστικές εκδηλώσεις τοπικής και εθνικής εμβέλειας	-	- Δράσεις πολιτισμού - Ανάδειξη τοπικών πανηγυριών - Δράσεις δικτύωσης - Αξιοποίηση διασυννοριακών ευρωπαϊκών προγραμμάτων
		-	-
Μέτρο 2.4. : Αθλητισμός			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.4.1	Αναβάθμιση και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση Δημοτικών Αθλητικών Εγκαταστάσεων - Μελέτη και κατασκευή πίστας καγιακ - Κατασκευή βοηθητικού γηπέδου ποδοσφαίρου - Δημιουργία χώρου απογείωσης αιωρόπτερων και αλεξιπτωτών πлагιάς - Αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων
2.4.2	Διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών	- Διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων (πχ αγώνες ορεινού τρεξίματος, αλεξιπτωτού πлагιάς, κανόε καγιακ

		- υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης - προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού	κλπ)
		-	
Μέτρο 2.5. : Ισότητα φύλων			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.5.1	Ισότητα Φύλων και Ευκαιριών	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας Παιδείας και Πολιτισμού	- Δράσεις Ευαισθητοποίησης και Επιμόρφωσης σε θέματα ισότητας των φύλων και τις διακρίσεις - Υποστήριξη της συμμετοχής στα κοινά, της προώθησης της απασχόλησης των δύο φύλων και της προώθησης σε ίσες ευκαιρίες
		-	-

Πίνακας 22 : Άξονας 3 : Τοπική Οικονομία-Απασχόληση

Άξονας 3 : Τοπική Οικονομία-Απασχόληση			
Μέτρο 3.1. : Οικονομικές Υποδομές και Δίκτυα			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.1.1	Εκσυγχρονισμός και δημιουργία νέων υποδομών στήριξης και ενίσχυσης πρωτογενή τομέα	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής	- Αγροτική οδοποιία, δίκτυο άρδευσης, εγγειοβελτιωτικά έργα, υπαίθριοι χώροι πώλησης τοπικών προϊόντων - Προώθηση καλλιέργειας αρωματικών φυτών
3.1.2	Τουριστική ανάπτυξη – Εναλλακτικές μορφές τουρισμού	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού	- Μελέτη ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης
3.1.3		-	-
Μέτρο 3.2.: Τοπική οικονομία			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων

3.2.1	Δράσεις ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας αγροτικών, κτηνοτροφικών και δασικών προϊόντων	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής	- Δράσεις για τη βελτίωση του επιπέδου κατάρτισης – επιμόρφωσης των αγροτών και κτηνοτρόφων για την προσαρμογή τους στις νέες απαιτήσεις - Συμμετοχή σε εκθέσεις προβολής και προώθησης των τοπικών αγροτικών προϊόντων και αγροτικών επιχειρήσεων της περιοχής - Διαχειριστικές Μελέτες ελέγχου και αξιοποίησης του Δασικού πλούτου και Δημόσιων & Δημοτικών Βοσκοτόπων
3.2.2	Ανάδειξη και προβολή τουριστικού προϊόντος & της ταυτότητας της περιοχής	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού	- Αξιοποίηση και ανάδειξη φυσικών, θρησκευτικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής - Καταγραφή και σήμανση σημαντικών σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος - Εκπόνηση προγράμματος τουριστικής προβολής του Δήμου Κόνιτσας - Συμμετοχή σε εκθέσεις τουριστικού ενδιαφέροντος
3.2.3	Εγκατάσταση και επανεγκατάσταση οικονομικά ενεργού πληθυσμού	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού	- Κατάρτιση καταλόγου επαγγελματιών, επιχειρήσεων και υποδομών που λείπουν από το Δήμο - Βελτίωση και ενίσχυση της προσβασιμότητας στην εργασία - Παραχώρηση υποδομών σε πανεπιστημιακά ιδρύματα για τη διεξαγωγή έρευνας - Παραχώρηση έκτασης για τη δημιουργία οικοκοινοτήτων - Συνεργασία με απόδημους και καταγραφή της διαθεσιμότητας για προσφορά στην περιοχή

Μέτρο 3.2.: Ανάπτυξη και αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού

Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.2.1	Στήριξη τοπικής απασχόλησης	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού - Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής	- Συμμετοχή του Δήμου σε Ευρωπαϊκά ή Εθνικά Προγράμματα για την ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης και καταπολέμησης της ανεργίας ιδιαίτερα σε ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, ΤοΠΣΑ, ΤΟΠΕΚΟ
3.2.2	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Ενέργειες για την προώθηση και προβολή των τοπικών προϊόντων - Ενίσχυση τοπικής επιχειρηματικότητας μέσω προγραμμάτων - επιμόρφωσης και ενέργειες για τη δικτύωση μεταξύ τοπικών φορέων (Δήμος, Επιμελητήριο, αγροτικοί συνεταιρισμοί, ΒΙ.ΠΕ. Ιωαννίνων) - Ολοκλήρωση των ενεργειών για την χωροθέτηση του Βιοτεχνικού Πάρκου

		- Γραφείο Απασχόλησης και Τουρισμού - Γραφείο Αγροτικής Παραγωγής	- Δημιουργία χώρου για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αυτοκινούμενου τουρισμού
3.2.3			

Πίνακας 23 : Άξονας 4 : Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Άξονας 4 : Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου			
Μέτρο 4.1. : Ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τον πολίτη			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.1.1	Αναβάθμιση Ψηφιακών Υπηρεσιών του Δήμου για την εξυπηρέτηση του πολίτη	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Προγραμματισμού Πληροφορικής και Διαφάνειας	- Αναβάθμιση δικτυακής πύλης - Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς του πολίτες
4.1.2		-	-
Μέτρο 4.2. : Πληροφοριακά Συστήματα και Συστήματα Βελτίωσης της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.2.1	Συντήρηση – Αναβάθμιση πληροφοριακών συστημάτων	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Προγραμματισμού Πληροφορικής και Διαφάνειας	- Αναβάθμιση του εξοπλισμού και των υποδομών πληροφορικής - Δημιουργία τοπικού δικτύου εντός του Δημαρχείου και διασύνδεση όλων των υπηρεσιών
4.2.2	Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των Υπηρεσιών	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Προγραμματισμού Πληροφορικής και Διαφάνειας - Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών - Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών	- περαιτέρω αξιοποίηση νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής - Διαχειριστική Επάρκεια Δήμου για ένταξη έργων στο ΕΣΠΑ 2014-2020
4.2.3			
Μέτρο 4.3. : Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.3.1	Ανάπτυξη ανθρωπινού δυναμικού	- Όλες οι υπηρεσίες	- Επιμόρφωση – κατάρτιση του προσωπικού
Μέτρο 4.4. : Οικονομικά, Δημοτική Περιουσία, Κτιριακή και Υλικοτεχνική Υποδομή			

Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.2.1	Βελτίωση της οικονομικής θέσης του Δήμου	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας	- Αξιοποίηση Εθνικών και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την εξεύρεση οικονομικών πόρων και πηγών χρηματοδότησης - Δημιουργία μονάδων αξιοποίησης του Γεωθερμικού δυναμικού της περιοχής - Ανάπτυξη δράσεων για δημιουργία οικονομιών κλίμακας σε όλες τις δομές του Δήμου
4.2.2	Αξιοποίηση της Δημοτικής Ακίνητης Περιουσίας	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών - Γραφείο Προγραμματισμού Πληροφορικής και Διαφάνειας	- Μελέτη ποιοτικής και ποσοτικής καταγραφής της ακίνητης περιουσίας του Δήμου Κόνιτσας - Δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης για την ακίνητη περιουσία του Δήμου - Εκπόνηση προγράμματος αξιοποίησης της - Επαναλειτουργία της Μόνιμης Έκθεσης Φωτογραφίας - Βελτίωση οδικού δικτύου για διευκόλυνση συγκοινωνία - Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων
4.2.3	Αναβάθμιση εξοπλισμού	- Αυτοτελές τμήμα διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών, τοπικής ανάπτυξης προγραμματισμού και κοινωνικής προστασίας - Αυτοτελές Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών	- Συντήρηση κτιριακών εγκαταστάσεων - Αναβάθμιση τεχνολογικού, μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού